

דברי הכנסת

השיבה המאתיים-וארבע של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, ז' באייר התשנ"ד (18 באפריל 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:02

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת בפתירת כנס הקיץ

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת הממשלה על המצב המדיני והביטחוני

הצעת חוק הליכי תכנון ובנייה (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשנ"ד-1994
(קריאה ראשונה)

דברי יושב-ראש הכנסת בפתיחת כנס הקיץ

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת, יום שני, ז' באייר התשנ"ד, 18 באפריל 1994.

אני רוצה לברך את הכנסת עם שובה מן הפגרה הקצרה. אומנם כבר עשינו לנו מנהג שגם בפגרות אנחנו מתכנסים וגם הוועדות עובדות, וזה לא רע. אם יש לכנסת רצון לעבוד בפגרה, זה תמיד טוב; ובכל זאת – ברכה. אנחנו פותחים כנס ארוך יחסית, של חודשים אחדים. לא קל, הימים לא קלים. אני מקווה שננהל אותו ברוח טובה, לפי מיטב המסורת הדמוקרטית שלנו.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

רשות הדיבור לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה – הצעת חוק לתיקון פקודת המכס (מס' 12) (שינוי נוהל), התשנ"ד–1994; והצעת חוק העונשין (תיקון מס' 42) (מעשה גזענות), התשנ"ד–1994.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק לעידוד טוהר המידות בשירות הציבור (תיקון) (מבקר המדינה), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת דוד מגן; והצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 39), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אברהם פורז.

לדיון מוקדם, מא'תרפז ועד א'תשכד – הרשימה מועברת לפרוטוקול – הצעת חוק משפחות חד-הוריות (תיקון – מתן קצבת ילדים עד גיל 21), התשנ"ד–1994, של חברת הכנסת ענת מאור; הצעת חוק חובת שמירה במוסדות חינוך, התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק דמי ליווי לעיוורים, התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת חיים דיין; הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון), התשנ"ד–1994, של חברת הכנסת נ' חזן וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה

(דיווח על תאונת דרכים שתוצאתה נזק לרכב או לרכוש אחר), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת חיים דיין; הצעת חוק לגילוי נגיפי איידס בקטינים, התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת בנימין טמקין; הצעת חוק הכרה בשנת הלימודים התשנ"ד באוניברסיטאות, התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת יוסף ונונו; הצעת חוק הפיצויים לנפגעי הטבח בחברון, התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק משרדי ממשלה (הקמת פעוטונים), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין; הצעת חוק מסים עקיפים (פטור לעיוורים), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת עמיר פרץ; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון) (פרסום הסכמים), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין; הצעת חוק לתיקון פקודת החברות (נציגות לשני המינים בדירקטוריון של חברה ציבורית), התשנ"ד-1994, של חברת הכנסת לימור לבנת; הצעת חוק איסור קיצור תקופת מאסר וחנינה לעבריינים שהורשעו בעבירות מין, התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק בתי-הדין הדתיים הדרוזיים (תיקון – כשירות של מנהל בתי-הדין), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת סאלח טריף; הצעת חוק גמילה מסמים (נשים בהיריון), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת חיים דיין; הצעת חוק רשות השידור (תיקון – פטור מאגרה בעד החזקת מקלטי טלוויזיה למקבלי קצבת זיקנה וקצבת נכות), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת חיים דיין; הצעת חוק הספורט (תיקון – הזדמנות שווה לשימוש במתקני הספורט), התשנ"ד-1994, של חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק שירותי הולכה והובלה אווירית כחול-לבן, התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת צחי הנגבי; הצעת חוק לתיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש] (סמכויות קצין משטרה), התשנ"ד-1994, של חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ה' מחאמיד ות' זיאד; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (הקמת עיריות), התשנ"ד-1994, של חברי הכנסת ח' מירום, ש' בוחבוט וס' טריף; הצעת חוק פיצוי נזקי סטודנטים, התשנ"ד-1994, של חברת הכנסת ד' איציק וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק רשות השידור (תיקון – ביטול אגרה לגמלאים), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת דב שילנסקי; הצעת חוק שוויון הזדמנויות בעבודה (תיקון – איסור הפטור), התשנ"ד-1994, של חברת הכנסת יעל דיין; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – שווי הרכישה בהורשה), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק האפוטרופוס הכללי (תיקון – ועדת פיקוח), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק המפלגות (תיקון – פרסום תרומות), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון – סדרי הדין בוועדה), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק לתיקון פקודת המסים (גבייה) (תיקון – צו עיקול), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון – פסולים לכהונה במועצה דתית), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק שילוט מואר לבניינים, התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש] (הפרדת אסירים), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אלכס גולדפרב; הצעת חוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים) (תיקון – תושב ישראל), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת ש' יהלום וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר [נוסח חדש] (העדפת עבודת אסירים), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אלכס גולדפרב; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון), של חבר הכנסת יגאל ביבי; הצעת חוק קביעת גיל (תיקון – הוכחת גילו של יליד ארץ-ישראל), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון מס' 9), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק האזנת סתר (תיקון – טלפון אלחוטי, החמרת העונש ומסירת מידע לציבור), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת סילבן שלום; הצעת חוק מעמד נפגעי פעולות איבה, התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת חנן פורת.

עוד הונחה על שולחן הכנסת החלטת ועדת הכספים המאשרת הוראות בצו היטלי סחר (היטל בטחה על ייבוא טובין – הגנה על הייצור המקומי) (תיקון מס' 3), התשנ"ד-1994; וכן הוראות בצו היטלי סחר (היטל בטחה על ייבוא טובין – הסדרת ייצור, ביקוש וצריכה) (מס' 2) (תיקון מס' 5), התשנ"ד-1994.

וכן הונח על שולחן הכנסת, על-פי סעיף 13ב לחוק-יסוד: הממשלה, ההסכם שנחתם בין מפלגת העבודה ובין תנועת ש"ס בכנסת מיום ה' בניסן התשנ"ד – 17 במרס 1994. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לסגנית מזכיר הכנסת. חלק מההודעה יימסר לפרוטוקול, לפי מנהג חדש שאנחנו נוהגים על-פיו.

הודעת הממשלה על המצב המדיני והביטחוני

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הסעיף הראשון בסדר-היום שלנו: הודעת הממשלה על המצב המדיני והביטחוני. לאחר מכן יתקיים דיון, ועל-פי החלטת ועדת הכנסת יינתנו הודעות סיעות בשיעור של עשר דקות; לסיעות העבודה והליכוד – 20 דקות לכל סיעה.

אני מזמין את ראש הממשלה למסור הודעה בשם הממשלה. בבקשה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשבוע שעבר חגגנו 46 שנים להקמתה של מדינת ישראל ולעצמאותה. אנו חוזרים היום אל חיי החולין, אך מותר לנו, לכולנו, להביט אחורה בגאווה, וקדימה – בתקווה גדולה.

46 שנים קשות של מאבק לחיים ושל בניית כלכלה וחברה הביאו להישגיה הגדולים של מדינת ישראל. חרף פגמיה, היא היום מן המדינות היותר מרתקות, היותר יפות, מאלה שטוב לחיות בהן. אני רוצה לנצל הזדמנות זו של פתיחת כנס הקיץ של הכנסת ולברך שוב את אזרחי המדינה לרגל חג העצמאות.

חברי הכנסת, יום העצמאות האחרון עמד בצל פיגועי הטרור, והאחרון שבהם – שעה קלה לפני הצפירה ביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל. חמישה אזרחים וחייילים נספו בהתפוצצות מטען חומר נפץ בתחנת האוטובוסים המרכזית בחדרה. המטען הונח על-ידי רוצח שפל, איש ה"חמאס", אשר בחר כנראה למות עם קורבנותיו החפים מפשע. הבית הזה, המדינה כולה, שותפה לאבדן של המשפחות השכולות ולכאבן. אנו מבקשים לנחם אותן ביגונן. הבית הזה, הממשלה, מאחלים גם החלמה לפצועים.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בחודש ספטמבר בשנה שעברה יצאנו לדרך חדשה. יצאנו אל הניסיון הכן להפוך דף בספר ההיסטוריה העקובה מדם שבין יהודים, לאחר מכן ישראלים, לבין הפלשתינים. החלטנו שלא לעשות חשבונות עבר. החלטנו להתגבר על משקעי הדם והשנאה.

החלטנו לנסות ליצור עתיד חדש טוב יותר לשני העמים, שהגורל וההיסטוריה זימנו אותם לאותה כבדת ארץ.

באנו בנפש חפצה לעשות שלום, ועלי לומר לחברי הכנסת, כי מצאנו נכונות לשלום גם בצד השני, אצל הפלשתינים, שבמשך שנות דור גם הם ידעו סבל רב. ידענו אנחנו, וידעו גם הפלשתינים: אנחנו לא נקבל כל מה שאנחנו רוצים, הפלשתינים לא יקבלו כל מה שהם רוצים. זה טיבו של משא-ומתן. זה טיבה של פשרה. זה טיבו של שלום.

המשא-ומתן עם הפלשתינים לעניין עזה ויריחו תחילה נמשך עד היום וגם היום, ולפי הערכתי, אנו נמצאים בשלב מתקדם. אני מקווה כי יהיה ניתן לסכם את המשא-ומתן בתוך זמן קצר.

לימור לבנת (הליכוד):

— — — הפיגוע שהיה לפני שעה-וחצי בירושלים — — —

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

נכון להיום, להערכתנו, בתוך זמן לא רב מחתימת ההסכם, יוכלו כוחות צה"ל וזרועות הביטחון לסיים היערכותם מחדש, כוונתי, בעקבות המשא-ומתן לעניין עזה ויריחו תחילה, ואז ייבחן הניסיון ליצור דו-קיום בשלום עם הפלשתינים.

רון נחמן (הליכוד):

ואם הוא ייכשל?

עוזי לנדאו (הליכוד):

כמה זמן הניסיון?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אומר, אני מחכה לרגע הזה שבו ארגיש, כשר ביטחון, נוח יותר שלא לשגר את חיילי צה"ל לפטרל בעזה רבתי, העיר בת רבע מיליון הפלשתינים, במחנות הפליטים, בח'אן-יונס, ברפיח — — —

קריאה:

בעפולה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — — בדיר-אל-באלח — — —

צחי הנגבי (הליכוד):

בפתח-תקווה.

קריאה:

באשדוד.

רון נחמן (הליכוד):

יש עוד כמה. שיח'-מוניס.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, עכשיו ראש הממשלה נואם — —

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

— — אחר-כך אתם תנאמו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אין דבר, אין דבר.

רון נחמן (הליכוד):

שיח'־מוניס, לא עזה.

היו"ר ש' וייס:

אני חושב שאם אתם עונים – אתם אינכם עוזרים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני רוצה להוסיף ולומר, בעקבות ידיעות שפורסמו, אם הן נכונות ואם לא, ברצוני להבהיר, שכל סיכום או הסכמה בפועל של אש"ף עם ה"חמאס" על אפשרות של המשך הטרור על-ידי ה"חמאס" בהסכמת אש"ף, ימנע השגת הסכם וימנע את מימוש.

חברי הכנסת – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

איך תדע שאין הסכם כזה? – – – זה לא עניין פורמלי, זה מהותי.

היו"ר ש' וייס:

נא להמשיך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, ממשלה זאת, שהבטיחה לעשות כל מאמץ לשלום, מתכוונת להמשיך בשיחות עם ירדן, סוריה ולבנון – – –

קריאה:

מה עם הביטחון?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לקראת סוף אפריל או תחילת מאי תחודשנה השיחות הדו-צדדיות בוושינגטון, ומזכיר המדינה, וורן כריסטופר, יגיע, כנראה, לאזור כדי להכין השיחות, כדי לאפשר, אכן, להתקדם לקראת חתימת חוזה שלום בינינו לבין המדינות השכנות לנו.

בשיחות השלום, נכון להיום, עדיין לא גילינו אצל הסורים מידה ראויה של פתיחות וגמישות שיאפשרו פריצת דרך ודין מהותי על הסכם השלום. גם ידידינו האמריקנים, שכה רוצים לראות את השלום באזורנו, העלו עד כה חרס במאמציהם. עם זאת, עמדת הממשלה הנוכחית ידועה; אנו עושים מאמץ גדול שתקדים המחיר ששילמנו בעבור השלום עם מצרים, נסיגה כוללת, עקירת כל נוכחות ישראלית, לא יחזור כתנאי להשגת השלום עם סוריה. עם זאת, אנו מתכוננים ברצינות למשא-ומתן ומכינים אפשרויות שונות באשר למהות השלום, לעומק הנסיגה ברמת-הגולן, לסידורי הביטחון, לשלבים במימוש השלום, כך שתהיה שהות לבחון את הנורמליזציה בטרם נשלים את הנסיגה ברמת-הגולן, וכן מה נדרוש מידידתנו ארצות-הברית בעקבות השלום.

אם וכאשר נגיע להסכם סביר עם הסורים והוא יחייב נסיגה משמעותית, נלך למשאל עם – – –

קריאות:

בחירות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

העם יכריע – –

קריאות:

– – –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – ולא משהו אחר.

צחי הנגבי (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי. חבר הכנסת צחי הנגבי, מספיק.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא לא רוצה לשמוע – – –

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, תירגע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

המשא-ומתן עם לבנון כרוך במשא-ומתן עם סוריה, וביירות, אנו יודעים, לא תנקוף אצבע ללא אישור דמשק. למרות זאת אנו חוזרים גם היום על הצעתנו לשלטונות ביירות, שבשלב ראשון ייפרס צבא לבנון עד הגבול הצפוני של אזור הביטחון, ובמשך שישה חודשים עליו להוכיח יכולתו לקיום רגיעה מוחלטת, פירוק כולל של "חיזבאללה" בדרום-לבנון. אם יוכיח זאת ואכן ישרור שקט מוחלט בגבולו הצפוני של אזור הביטחון, נפתח במשא-ומתן לשלום עם לבנון, ואני מקווה שהוא יימשך שלושה חודשים. אנו נהיה נכונים לסגת לגבול הבין-לאומי בין לבנון לישראל בשלושה תנאים: שלום ונורמליזציה מלאים, סידורי ביטחון נאותים, וכמובן – מחויבותנו לצד"ל ולאזרחי דרום-לבנון, כלומר שילוב צד"ל בצבא לבנון וערבות מלאה לתושבי דרום-לבנון שלא יבולע להם כלל.

במשא-ומתן עם ירדן הפתרון אפשרי, אך אני מתרשם, לצערי הרב, שלא לפני הסכם עם סוריה, האח הגדול שעינו פקוחה.

חברי הכנסת, אני רוצה לומר אמת. 27 שנים אנו שולטים בעם אחר שאינו רוצה בשליטתנו בו. 27 שנים – –

סילבן שלום (הליכוד):

— — —

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — — קמים לבוקר פלשתינים בשטחים — — —

קריאות:

— — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

רמלה, יפו, שיח'-מוניס.

היו"ר ש' וייס:

גמרנו. עד עכשיו לא הערתי, מעכשיו אני אתחיל לקרוא לסדר.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

27 שנים קמים פלשתינים בבוקר, פלשתינים שהיום מונים מיליון ו-800,000 איש ואשה, ומטפחים שנאה יוקדת אלינו כישראלים וכיהודים. בוקר בוקר הם קמים לחיים קשים גם, אך לא רק באשמתנו.

אין להכחיש. לשליטה הממושכת בעם זר לנו, שאינו רוצה בנו, יש מחיר. יש קודם כול מחיר כואב — —

לימור לבנת (הליכוד):

בירושלים הם רוצים בנו?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— מחיר העימות המתמיד בינינו לבינם. זה שש שנים וחצי אנו עדים להתקוממות העממית של
הפלשתינים כנגד שלטוננו, לאינתיפאדה — — —

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר, חברת הכנסת לימור לבנת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — — הם מנסים בדרך האלימות והטרור לפגוע בנו, להפיל בנו חללים, לשבור את רוחנו — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — לטרור הערבי, אתה — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, מספיק.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. מוכרחים לקיים דיון בכנסת. אי-אפשר להמשיך כך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הייתי רוצה – –

היו"ר ש' וייס:

ארבע פעמים קראת, עכשיו פעם חמישית.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – לתת כמה נתונים – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, זה לא דיון אקדמי.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, תאמינו לי, שמכיון שזה לא דיון אקדמי וזה דיון חשוב, כדאי שנקשיב זה לזה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הייתי רוצה לתת נתונים כפי שנמסרו לי על-ידי צה"ל. מתחילת ההתקוממות נהרגו, נרצחו, 219 ישראלים, מהם 68 אנשי כוחות הביטחון ו-151 אזרחים. מחיר כואב. קשה לי שלא להיזכר במלחמת העצמאות, בחטיבה שהיתה לי זכות לפקד עליה בקרב על ירושלים הנצורה ועל הדרך לירושלים – בשישה חודשים, בחטיבה אחת מעשר חטיבות "ההגנה" שהפכו צבא-הגנה לישראל, נפל אותו מספר. יושב כאן אחד המפקדים המעולים של החטיבה ושל צה"ל, חבר הכנסת רפאל איתן, והוא

בוודאי זוכר זאת. זו היתה חטיבה אחת מעשר חטיבות, ומתוך קצת יותר מ-600,000 אזרחים. רוחו של איש לא נשברה אז, איש לא חגג על הדם – – –

קריאה:

אז היה שר ביטחון אחר.

קריאה:

מי חוגג על הדם?

קריאה:

אתה חוגג על הדם.

רון נחמן (הליכוד):

אף יהודי אחד לא רוקד על הדם.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקש לאפשר לראש הממשלה לנאום את נאומו. חבר הכנסת רון נחמן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. אי-אפשר לקיים ישיבת כנסת בצורה כזאת. לא יוכלו לדבר כאן.

דוד מנע (הליכוד):

בגין רוצח, כך אמרתם, שרון רוצח.

עוזי לבדאו (הליכוד):

ראש הממשלה קורא לשלום – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר. חבר הכנסת לנדאו, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה. מספיק.

רון נחמן (הליכוד):

למה אתה לא מתייחס – – –

היו"ר ש' וייס:

מספיק. אי-אפשר שבכל נאום אני אצטרך להוציא אותך.

רון נחמן (הליכוד):

אני שואל למה אתה לא מתייחס – – – יש יהודי שרוקד על הדם?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה.

רון נחמן (הליכוד):

אני שואל למה אתה לא מתייחס – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא מבקר של נאומים. אני מבקש לשמור על הסדר. קראתי אותך לסדר בפעם השנייה עכשיו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מספר הפצועים – 7,872. 5,062 מהם מקרב אנשי כוחות הביטחון ו-2,810 אזרחים.

מבין הפלשתינים נהרגו על-ידי כוחותינו, כוחות צה"ל וזרועות הביטחון, 1,045; ועל-ידי אזרחים ישראלים – 69. על-ידי פלשתינים שהרגו מבני עמם – 922, רקע בלתי ידוע – 99, בטיפול בחומרי נפץ שפוצצו את עצמם – 21. סך הכול – 2,156. פצועים פלשתינים, לפי נתוני צה"ל – 18,967.

לימור לבנת (הליכוד):

מה הסטטיסטיקה הזאת?

היו"ר ש' וייס:

ראש הממשלה יאמר את מה שהוא רוצה. אל תפריעי.

לימור לבנת (הליכוד):

מה הדבר הזה?

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. זה הכול.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. את רוצה שאני אוציא אותך?

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה, ועוד מעט תהיה הפעם השלישית. אי-אפשר כך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זו לא תוכנית מדינית.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, קראתי אותך לסדר בפעם השנייה.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — —

משה קצב (הליכוד):

יושב-ראש הכנסת, אתה מבקש מאתנו איפוק, ומצד שני — — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני חבר הכנסת קצב, חבר הכנסת קצב, תקשיב לי. חבר הכנסת קצב, שום יושב-ראש ישיבה לא צריך להעיר לתוך הנאומים. אנחנו לא צנזורים, לא אני ולא אלה שקדמו לי. מספיק. חברת הכנסת לימור לבנת, מספיק.

קריאה:

מה אתם רוצים, אין לו מה להגיד.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

18,967. אני מעריך שלפחות 25,000 נפצעו. בין 120,000 ל-140,000 – מאסרים ומעצרים. אלה הם הנתונים של ההתמודדות בשש השנים וחצי האחרונות.

מה הן האפשרויות שעמדו בפנינו? אחרי 27 שנים של שליטה – אינני רוצה להשתמש בביטויים אחרים – בישות שונה מאתנו, שונה מאתנו דתית, פוליטית, לאומית, שליטה בעם אחר, האפשרות הראשונה היתה להשאיר את המצב כמות שהוא, להציע הצעות שאין להן פרטנר, לא היה להן פרטנר, ובלי פרטנר אין הסדר – – –

קריאה:

כמו תוכנית אלון.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – – לנסות ולהנציח את השלטון על עם אחר, להמשיך במסלול האלימות והטרור עד אין סוף, להביא לקיפאון מדיני.

ממשלות ישראל, כל ממשלות ישראל, בוודאי מאז מלחמת יום הכיפורים, הבינו היטב את הסכנה הטמונה בקיפאון מדיני. לכן כל הממשלות חיפשו את האפשרות השנייה. האפשרות השנייה היא לנסות ולמצוא פתרון מדיני, ושלב ראשון הוא – הסכמי הפרדה. בדרך זו גם הלכה ממשלתו של מנחם בגין, זיכרונו לברכה, בהסכם השלום עם מצרים. בדרך זו הלכה ממשלתו של יצחק שמיר בהסכמתה לוועידת השלום במדריד. בדרך זו הולכים גם אנחנו מאז דיוני אוסלו והחתימה בושינגטון.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זו לא אותה דרך, זה היפוכה של הדרך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זה היפוכה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, מספיק. יש גבול. תעשו את זה במינון. חבר הכנסת עוזי לנדאו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אולי תוציא אותנו קולקטיבית.

היו"ר ש' וייס:

לא. חברים, רבותי, הרי צריכים לקיים פעם אחת דיון שאחד יקשיב לשני.

קריאה:

קריאות ביניים.

היו"ר ש' וייס:

כמה פעמים אפשר לקרוא קריאות ביניים? אני לא מתעצל. מי שקראתי אותו לסדר, אני אוציא אותו אם לא תהיה ברירה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

תוציא את כולנו. יהיה לך דיון שקט.

היו"ר ש' וייס:

תפסיקו להפריע. זה הכול.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

השלום נראה היום – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אזהרה אחרונה. לא כדאי שבכל נאום של ראש הממשלה אני אצטרך להוציא אותך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

השלום נראה היום קרוב מאי-פעם. יש סיכוי. יש סיכוי גדול לשים קץ למלחמות, ל-100 שנים של טרור ודמים, 100 שנים של איבה.

כאשר יצאנו למסע אל השלום ידענו שאי-אפשר למחוק 100 שנות שנאה בחתימת יד אחת, ידענו שאי-אפשר לשנות מושגים, חינוך מרגע לידה. ידענו שלשלום הזה יהיו אויבים. ידענו שיהיו אנשים וארגונים שכל יסוד קיומם הוא האיבה בין העמים, והם יוסיפו וילבו אותה ככל יכולתם.

בצד הפלשתיני מוביל את ההתנגדות לשלום ארגון ה"חמאס" ואתו האסלאם, "הג'יהאד האסלאמי", ארגוני הסירוב. שליחיהם של ארגונים אלה ביצעו את רוב מעשי הרצח והטרור בזמן האחרון, חלקם במבצעי התאבדות.

אנחנו נתקלים זה שנתיים, שלוש שנים בתופעה של טרור אסלאמי קיצוני המזכיר לנו את ה"חיזבאללה", שגם בלבנון ביצע פיגועים, בכללם פיגועי התאבדות. אנחנו רואים זאת לראשונה בשנתיים, שלוש השנים האחרונות בין ארגוני הטרור הפלשתיני.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ומה אתה עושה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אין סוף למטרות של הטרור ה"חמאסי" והאחר בתוכנו. כל אזרח, כל ישראלי בשטחים ובתוככי ישראל הריבונית, לרבות ירושלים המאוחדת, כל אוטובוס, כל בית הוא יעד לכוונותיו הרצחניות.

ובאין הפרדה בין שתי האוכלוסיות, המצב הנוכחי יוצר אין-סוף אפשרויות למרצחי ה"חמאס" והארגונים האחרים. ביהודה, בשומרון ובעזה נעים בכל יום, לפי אומדן שלנו, 40,000 כלי רכב, עשרות אלפי אזרחים וחיילים נעים בדרכים. מוטל על חיילי צה"ל לאבטח מאות רבות של כלי רכב ישראליים לאורך 1,200 קילומטר של צירי תנועה. יש לאבטח בעיקר אוטובוסים, וכל זה מתבצע כל יום. מאות אלפים, יהודים וערבים, אלפי כלי רכב מעורבים, וזה בכל יום. אוכלוסייה אחת חיה בתוך השנייה.

יש גם הרבה אפשרויות לעבור משטחי יהודה, השומרון ועזה לישראל; פחות מרצועת-עזה, יותר מיהודה ומשומרון. שבילים רבים, חבויים וגלויים, מובילים מהשטחים לישראל. לא ניתן לסגור הרמטית את השטחים לחדירה של בודדים.

אנו עושים כל מאמץ כדי להבטיח ביטחון לאזרחי ישראל, יהודים וערבים, בתחומי מדינת ישראל, בשטחי יהודה והשומרון, בכל מקום. אני מגלה היום לכנסת, כי חלק ניכר מאוד מכוחו הסדיר של צה"ל נמצא היום במשימות ביטחון והגנה על אזרחים ישראלים בכל מקום.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אבל כובלים את ידם. אתה כובל את ידם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

שקר גס. שקר גס.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה יכול להכפיל את הכוחות. אתה כובל את ידם של כוחות צה"ל.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אזהרה אחרונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אל תוסיף דברי שקר. אין הגבלה על פעילות כוחות צה"ל, למעט החוק.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש.

רון נחמן (הליכוד):

יש הגבלה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

שקר, שקר.

רחבעם זאבי (מולדת):

בוא אתי ל"הדסה" – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

במצב הזה, כאשר לארגונים הממשיכים בטרור יש אין-סוף יעדים, הוא יוצא למבצעי הרצח, כאשר המטרה שלו המוצהרת: ראשית, לרצוח ישראלים; ופוליטית, להפסיק, לחסל את שיחות השלום, לא לתת להן להימשך.

תחילה פעלו רוצחי ה"חמאס" והארגונים האחרים בעיקר נגד התושבים הישראלים וכוחות הביטחון ביהודה, בשומרון וברצועת-עזה. הכוונה הפוליטית של האנשים המרצחים הללו היתה, שהמתנחלים הישראלים ביהודה, בשומרון ובעזה, אשר נפגעו מהטרור, יפגינו ויפעלו נגד ממשלת ישראל, במגמה לחדול ממאמצי השלום.

נראה שהם הגיעו למסקנה שזה לא מספיק. אנחנו המשכנו במהלך המשא-ומתן לשלום. ואז הפנו ה"חמאס" ויתר ארגוני הטרור המתנגדים לשלום את עיקר מאמציהם לפגיעות כלפי האוכלוסייה הישראלית בתוככי ישראל הריבונית, בכלל זה בירושלים המאוחדת.

לימור לבנת (הליכוד):

אז מה יהיה?

עוזי לבדאו (הליכוד):

מה התיאור הפלסטי הזה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מאז 1 בינואר 1994 נרצחו ונהרגו 23 אזרחים ישראלים, יהודים וערבים. 20 מהם נהרגו בתוככי ישראל הריבונית – –

יהושע מצא (הליכוד):

מי שר הביטחון? תתפטר, תתפטר.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – בכלל זה בירושלים המאוחדת. שלושה נהרגו בשטחי יהודה, שומרון ועזה.

רון נחמן (הליכוד):

איפה חיים רמון?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נחמן רון, אני מבקש.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, אין זה סוד עד כמה אנו רגישים לאבדות. ורוצחי ארגוני הטרור והסירוב לשלום מנסים לשבור אותנו באמצעות הפגיעות – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

שברו, שברו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — בסכנים, במטעני נפץ, ביריות מן המארב, במכוניות תופת. אין להם שום סיכוי. ידענו סכנים עוד במאורעות הדמים בשנות ה-30.

סילבן שלום (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סילבן שלום, אני קורא אותך לסדר.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ידענו מכוניות תופת עוד במלחמת העצמאות. ידענו אוטובוסים של דמים, במעלה-עקרבים, באביבים, בכביש החוף, שהיה בו הפיגוע הטרוריסטי הרצחני ביותר בתולדות הטרור. 35 ישראלים נהרגו, ב-1978. האם מישהו מאתנו קרא על כך לממשלת בגין ממשלת דמים? בשום פנים.

לימור לבנת (הליכוד):

— — — אוהו

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, מספיק.

משה נסים (הליכוד):

קראתם.

יהושע מצא (הליכוד):

— — —

דוד מנע (הליכוד):

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד):

לכיכרות יצאתם.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, מספיק.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ידענו טבח במעלות, ידענו טבח בשדה התעופה בלוד, במלון "סבוי", בכפר-יובל, בקריית-שמונה, במשגב עם, בנהרייה — — —

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית, ואת יוצאת.

לימור לבנת (הליכוד):

אני יוצאת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

רצוי מאוד.

היו"ר ש' וייס:

את רציתי, אני יודע. לא רציתי לאפשר לך, אבל אני מאפשר לך.

לימור לבנת (הליכוד):

אין מה לשמוע.

היו"ר ש' וייס:

אז למה את כאן? תסלחי לי, ביקשתי שתצאי.

לימור לבנת (הליכוד):

אנחנו מעולם לא השלמנו עם הטרור. זאת ממשלה שמשלימה עם הטרור.

היו"ר ש' וייס:

מה הנוהג הזה, שאת צועקת אחרי שאני מוציא אותך? תצאי בטובך מן האולם. אילו מנהגים אלה?

משה קצב (הליכוד):

נאום של דם ודמעות.

היו"ר ש' וייס:

כל אחד נואם על-פי השקפתו, אדוני.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני אצטרך להוציא גם אותך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — — פעם ועוד פעם. עם ישראל לא נבהל.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אתה נבהל.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

זה כואב, אך אנו מתעשתים וממשיכים. גם מעשי טרור נוספים לא יעצרו את שיירת השלום.

סילבן שלום (הליכוד):

עם ישראל מפוחד. מה התשובה שלך לעם ישראל? הוא מפוחד.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נחמן רון, שב. זו אזהרה אחרונה.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה מדכא את רוח העם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אל תעזרו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני אגיד לכם פעם אחת, לא היום, מי זורע פחד בעם הזה.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה, רק אתה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

תשאל את העם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — — מי זורע פחד בעם הזה, לא מי מחזק אותו, לא מי מסביר לו את האמת, לא מי מסביר לו איך העם הזה עמד במצבים הרבה יותר קשים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מי מוליך אותו שולל.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית. אני יודע שרצית את זה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תאמר מי מוליך את הציבור שולל, מי משקר לו. זה ראש הממשלה. זה אופיום להמונים, מה שראש הממשלה הזה עושה.

היו"ר ש' וייס:

מה הנוהג הזה, כשאני מודיע שאני קורא אתכם לסדר בפעם השלישית, שאתם ממשיכים לנאום? ביקשתי לצאת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

על צ'מברליין אמרו — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, הבנתי את הפרינציפ. תצא. חבר הכנסת לנדאו, צא מן האולם. מה קורה אתכם? אתם רוצים שנצטרך להפעיל סדרנים כאן? זה הבית של כולנו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

צר לי לקבוע, כי מידת הסכנה לביטחוננו של כל אחד מאתנו עלתה גם בעקבות מעשה הטבח המתועב שעשה רוצח יהודי מחברון. אף כי לטרור הערבי היו אלף סיבות ותירוצים משלו לפגוע בנו, בא האיש הזה והוסיף להם כהנה וכהנה.

חברי הכנסת, מצאנו כי אחד ממוקדי הפעילות של ה"חמאס" הוא בירדן. הוא לא במצרים, הוא לא בתוניסיה, הוא אפילו לא בסוריה, אפילו לא בלבנון.

רון נחמן (הליכוד):

הוא בירושלים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית, לצערי הרב. אתה יודע שנהגתי בך בסבלנות רבה.

רון נחמן (הליכוד):

שאלתי מתי זה יגיע.

קריאה:

בוא נצא.

היו"ר ש' וייס:

מה זה "בוא נצא"? אני מוציא את מי שמפריע ללא גבול וללא הפסקה.

חיים קופמן (הליכוד):

זו קריאת ביניים. זו לא הפרעה.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע. תאמין לי שהתאפקתי כל הזמן. וזה לא טוב כך.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, אילו שיטות הן אלה? הרי אתה יודע שהייתי צריך להוציא אותך. מה זה פה? תפסיקו להפריע. אי-אפשר כך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מצאנו כי אחד ממוקדי הפעילות של ה"חמאס" הוא בירדן. אנו משוכנעים כי שלטונות הביטחון הירדניים מודעים לכך, ואף-על-פי-כן אפשרו פעילות הסברתית ומבצעית מתוך רבת-עמון. על כן מצאנו לנכון להזהיר את שלטונות ירדן מפני המשך הפעילות ה"חמאסית" מתוכה, ואנו מצפים מהמלך ומאנשיו לפעול נגד רוצחי ה"חמאס", שינסו לבסוף לערער ולמוטט גם את שלטונו ושליטתו.

נקטנו גם שורה של אמצעים, ביניהם החמרה בתנאי הסגר.

יהושע מצא (הליכוד):

והחזרת ה"חמאס".

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו מודעים לסבל הנגרם לתושבי השטחים כתוצאה מהסגר, גם לחקלאות ולבנייה בישראל. אך אין לנו ברירה. אם חפצי חיים אנחנו, עלינו להחמיר. ואם המציאות תחייב אותנו, נחמיר עוד יותר.

ומעל לכול, כוחות צה"ל, שירות הביטחון הכללי, משטרת ישראל, חיילי משמר הגבול, מנהלים מלחמת חורמה כנגד כל אלה הממשיכים באלימות ובטרור. אין כל הגבלה על פעילות כלל הכוחות נגד הטרור והאלימות, כמובן במסגרת החוק.

חברי הכנסת, במאמץ לחסל את הסיכוי לשלום שותף גם ארגון הטרור "חיזבאללה". מלחמת לבנון לא חיסלה את הטרור מלבנון. הארגון "חיזבאללה" הוא המוביל בהתקפות על כוחות צה"ל וצד"ל

באזור הביטחון, ומדי פעם אף כלפי מטרות בישראל. חיילי צה"ל וצד"ל מבטיחים יכולת חיים נורמליים ליישובים ולתושבים בצפון.

חברי הכנסת, ברצוני לשגר מעל במה זו ברכה מעומק הלב למפקדי צה"ל ולחיילי צה"ל, למפקדי ולשוטרי משטרת ישראל ומשמר הגבול, וברכה מיוחדת לאנשי שירות הביטחון, הנוטלים חלק משמעותי במלחמה הקשה כנגד הטרור הרצחני של אויבי ישראל והשלום.

חברי הכנסת, זו תמונת המצב להיום. הדרך לשלום רצופה בכוונות טובות שלנו ובפיגועי רצח של אויבי השלום. ייתכן שיהיה עוד קשה, ייתכן שלא נצליח למנוע לחלוטין פיגועי טרור. אבל השלום ינצח.

היו"ר ש' וייס:

תודה. אני מודה לראש הממשלה. אני מזמין עכשיו את הדובר הראשון בדיון שלנו.

סילבן שלום (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

עכשיו ודאי שאין סיבה להפריע, חבר הכנסת סילבן שלום, בין נואם לנואם.

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת בנימין נתניהו, ואחריו – חברת הכנסת יעל דיין. אני מבקש להקפיד על הזמן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני רוצה לשלוח איחולי החלמה מהירה ושלמה לפצועים בפיגוע נוסף שאירע היום בירושלים. פיגוע רודף פיגוע, יום של טרור רודף יום של טרור.

אני רוצה להזכיר לך, אדוני ראש הממשלה, כיוון שאנחנו בפתיחת כנס הקיץ, מה שאמרת פה בפתיחת כנס החורף.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אתה יודע ממה נפגעו מרבית הנפגעים?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מייד אספר ממה הם נפצעו וכיצד הם נפצעו.

לפני שבעה חודשים, שמונה ימים לאחר שחתמת על הסכם אוסלו, ההסכם עם ערפאת, התייצבת בבית הזה ובישרת על פתיחתו של עידן חדש – כך קראת לזה – עידן חדש, וכך אמרת: "פנינו היום אל הסיכויים הטובים, אל ימים ללא דאגה ולילות ללא חרדה. כאשר יגיע לכאן השלום שאנו כה רוצים בו ישתנו חיינו מן הקצה אל הקצה ולא נחיה עוד על חרבנו". מה קרה מאז? מה שקרה מאז זה שעוד לא היה שפל כל כך גדול בביטחון האישי בכל נקודת יישוב בארץ הזאת, ואתה, אדוני ראש הממשלה, אתה ולא אני, העלית סטטיסטיקה. שמעתי את הסטטיסטיקה שלך. אמרת שבתקופת האינתיפאדה, במשך שש שנים וחצי, היו 161 אזרחים הרוגים. נרצחו 161 אזרחים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

פחות. 151.

בנימין נתניהו (הליכוד):

פחות? 151? טעיתי. מאז הסכם אוסלו, תקופה של קצת למעלה משישה חודשים, נרצחו קרוב ל-40 אזרחים ישראלים.

רחבעם זאבי (מולדת):

48 הרוגים, ספורים עם שמות. 48 ישראלים, בכלל זה ערבים, נהרגו מאז אוסלו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לפי החישוב שלי, אדוני ראש הממשלה, פירוש הדבר שקצב הרציחות מאז חתימת הסכם אוסלו, שאתם כרתתם על מנת להביא סוף לטרור, קצב הרציחות, קצב הטרור גבר פי ארבעה. אז אל תדבר אתנו על ימים ללא חרדה. מה שהבאת עלינו במדיניות האיוולת של הממשלה שלכם זה ימים של דאגה ולילות של חרדה, והימים הטובים שעליהם בישרת הפכו ימים עקובים מדם של טרור וחיים בצל חרב הפיגועים.

אדוני ראש הממשלה, הממשלה נכשלה. היא נכשלה במשימה המרכזית של כל ממשלה בישראל, והיא להגן על חיי כל אזרח ואזרח. הכישלון הזה נובע ישירות מהמדיניות שלכם. אמרת, אני לא שיניתי את ההוראות לחיילי צה"ל. בסדר. לא אתווכח אתך. אגב, אפשר להתווכח, אבל לא אתווכח. אבל אתה עשית את הדברים הבאים לגבי הצד השני; אתה, לא אני. אתה שחררת אלפי מחבלים אל השטח. אתה החזרת מאות מגורשים. אמרנו לך: אל תחזיר אותם, הם מתמחים בקורסים מזורזים במכוניות חבלה בלבנון. החזרת אותם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אתם לא גירשתם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

חננת מאות מגורשים. החזרת את כל מנהיגי האינתיפאדה. אז מה קורה בשטח כשאתה מציף אותו במחבלים, כשאתה מציף אותו בטרוריסטים? באמת, צריך להתפלא שיש גיאות כבירה כזאת, בסטטיסטיקה שאתה נתת, גיאות כבירה של טרור. יותר טרוריסטים, יותר טרור. למדת משהו מזה? לא. כי מה שאתה הולך לעשות עכשיו זה להמשיך. התבשרנו עכשיו שלא עוד 4,000 אתה הולך לשחרר אלא עוד 6,000.

יהושע מצא (הליכוד):

הוא גילה פתאום שיש "חמאס" בירדן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה לא צריך לעזור לי.

אבל אתה אומר, אולי נעשה כאן תהליך היסטורי. אתה הולך להיכנס להיסטוריה, אדוני ראש הממשלה, כראש הממשלה שהקים צבא של מחבלים פלשתינים, 9,000 איש שאתה הולך לחמש במסוקים, בשריוניות, במקלעים. מדיניות ביטחון? זו מדיניות של אי-ביטחון, זו מדיניות של אובדן שפיות, זו מדיניות של היתקויות מהמציאות. אני קורא לך להפסיק המדיניות הזאת, להפסיק ולחדול ממנה, לפני שיישפך עוד דם.

אבל כיוון שאנחנו עוסקים בתחילתו של כנס, והזכרתי לך משהו שאמרת, אזכיר לך דברים נוספים שאמרת באותו מעמד ב-21 בספטמבר 1993. שוב, אנחנו שמונה ימים לאחר חתימת ההסכם בווינגטון. אתה אמרת, אדוני ראש הממשלה, אז, שביססת את ההסכם הזה, השתתף אותו על שלושה יסודות, ואני מצטט מהם היסודות שקראת מעל הבמה הזאת, במלים שלך: "1. אש"ף

התחייב לגנות ולהפסיק את הטרור והאלימות בישראל, בשטחים ובכל מקום אחר; 2. אש"ף התחייב לאכוף על חבריו את הפסקת הטרור והאלימות ולהעמיד לדין את מפירי ההתחייבויות; 3. אש"ף התחייב לראות כבטלים את סעיפי האמנה הפלשתינית שסותרים את זכות קיומה של ישראל ולהביא לביטולם הפורמלי".

אדוני ראש הממשלה, מה נשאר מכל זה? מה נשאר בכלל מכל הדברים האלה? אתה עושה תנועת ביטול. אפשר לעשות תנועת ביטול על כל מה שנאמר. בוא נראה מה קרה: אמרת שאש"ף יפסיק את הטרור. טוב. בדקנו עוד הפעם את הפרוטוקול, והוספת באותו מעמד, שמונה ימים אחרי, מעל הבמה, בישרת לנו: "אני רוצה לדווח שמאז חתימת הסכם אוסלו אש"ף לא ביצע פיגועים". טוב, אדוני ראש הממשלה, אני רוצה לבשר לך, שעברו קרוב לשמונה חודשים מאז הסכם אוסלו. ביצע גם ביצע. בוא נראה מה אש"ף ביצע.

אני לא מדבר עכשיו על אנשים תחת ערפאת. אני מדבר על אלה שאינם ישירות תחת ערפאת. הפלגים הללו ביצעו תשעה פיגועים, שמונה פצועים על-ידם, והם רצחו חמישה ישראלים. הם לא בדיוק תחת שליטתו.

בוא נראה מה עשה ה"פתח". עוד הרבה יותר גרוע, אדוני ראש הממשלה, כיוון שאתה עוסק בסטטיסטיקה, צריך קצת לשייף אותה ולבדוק אותה. מה עשה ה"פתח", הארגון של ערפאת? 37 פיגועים, 14 פצועים, שישה הרוגים. אני רוצה לקרוא את שמותיהם של יובל גולן, דוד דדי, חיים ויצמן, יצחק רוטנברג, מוריס אייזנשטט. מי רצח אותם, אדוני ראש הממשלה, ה"חמאס" רצח אותם? "פתח" רצח אותם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

גם להם יש פושעים.

חגי מירום (העבודה):

זאב בנימין בגין (הליכוד):

קריאה:

מיכאל איתן (הליכוד):

נמאס כבר. זה ראש ממשלת ישראל – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת איתן, זה על חשבון – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

רן כהן (מרצ):

מה הדרך שלכם להפסיק את זה?

היו"ר ר' אדרי:

אתה מפריע. בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לשאול את ראש הממשלה, מי רצח אותם? אויבי השלום רצחו אותם או שאלה חסידי השלום, אלה ה"פתחניקים", אלה הטובים. אתם מבינים, יש רעים, אלה ה"חמאס", ויש טובים, אלה אש"ף, ויש טובים בתוך הטובים, ה"פתח" – הטובים שבטובים רצחו.

בנימין טמקין (מרצ):

אצלך כל הערבים אותו דבר – – –

דוד מנע (הליכוד):

אתם במרצ אוהבים ערבים יותר מיהודים.

בנימין טמקין (מרצ):

לא – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

תצעק, תצעק, תמשיך לצעוק.

בנימין טמקין (מרצ):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת טמקין, שמענו אותך. אני מבקש.

רן כהן (מרצ):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רן כהן, שמענו אותך.

צחי הנגבי (הליכוד):

– – – אני מבקש מידה שווה – – –

היו"ר ר' אדרי:

כולכם מפריעים. אתם התחלתם. אתה רואה מי מפריע. אני אוציא את חבר הכנסת בני בגין? אני לא רוצה להוציא אותו.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אני מציע להוציא את כל אלה מהמערך שאפילו לא מגינים על ראש הממשלה.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת טמקין, שמענו אותך פעם אחת, פעם שנייה. אני מבקש ממך, אדוני. אני מודה לך.

חגי מירום (העבודה):

טוב שיש מושב פתיחה, אדוני ראש העיר.

אהוד אולמרט (הליכוד):

ברור, כואב לכם – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת חגי מירום. חבר הכנסת אהוד אולמרט, ראש העיר, אתה לא רוצה שאני אוציא אותך, נכון? תודה. בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, ההבטחה הראשונה שהבטחת לאזרחי ישראל, שאש"ף יפסיק את הטרור – לא קוימה. ההבטחה השנייה שערפאת יפעל, ינקוט צעדים, יעניש, יאכופ את המדיניות של הפסקת הטרור על אנשיו שימשיכו לבצע את הטרור – גם זה לא קוים. אף אחד מהמרצחים הללו לא נקפו נגדו אצבע. ערפאת לא פצה פה, הוא לא העמיד אותם לדין, הוא לא סילק אותם מהארגון.

משה נסים (הליכוד):

הוא ממשיך לתת להם תקציבים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הוא אפילו לא מגנה את זה. צריך לחלץ ממנו פה ושם איזה גינוי כמו שעוקרים שן עקשנית מפיו של פציינט. זה באמת מעניין. ברור מאליו שהתנאי השני שאש"ף יפעל נגד האנשים הללו, נגד הטרור – לא פעל.

ההבטחה השלישית שלך, שערפאת יבטל את האמנה הפלשתינית הקוראת להשמדת ישראל – לא ביטל, לא יבטל. אדוני ראש הממשלה, אני שמעתי מאחד מאנשי מערכת הביטחון שאתה שלחת אותו לאחת מוועדות הכנסת; שם הוא אמר: לנו יש מידע מודיעיני מוצק שאין להם שום כוונה לבטל.

שר החוץ ש' פרס:

מה אתה מציע?

בנימין נתניהו (הליכוד):

קודם כול מה אתם מציעים. בואו נבדוק כל אחת מההנחות שלכם. כל אחת מהן, בלי יוצאת מן הכלל, התנפצה אל סלעי המציאות.

שר החוץ ש' פרס:

שום דבר לא התנפץ.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מבין שזה מטריד אותך, מר פרס. כתבת ספר על המזרח התיכון החדש, אבל מה לעשות, המזרח התיכון הישן מתנפץ מול הפרצוף שלכם. המציאות קשה. אני יודע שהיא קשה.

רן כהן (מרצ):

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת בנימין טמקין. חבר הכנסת טמקין, אתה כבר דיברת, זו פעם שישית שאתה מעיר.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת נתניהו, אודה לך אם תגלה לנו מי הפרטנר שלך למשא-ומתן.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רן כהן, אודה לך אם תואיל לאפשר לנהל את הישיבה. חבר הכנסת נתניהו, בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני שמח מאוד על השיתוף הער והפעיל של ראש הממשלה ושל שר החוץ. זה דיאלוג שחשוב לקיים אותו.

כשאני בודק את ההנחות, הפסקת הטרור מצד אש"ף – לא קוימה; אמנה פלשתינית – לא בוטלה; אכיפת צעדי עונשין על אנשי אש"ף – לא נעשתה. כלומר, כל ההנחות מתנפצות אל סלעי המציאות. אני בסך הכול מבקש מראש הממשלה, שיכול לקבל כאן את הבמה בכל רגע, את זה כבר ראינו, אני מזמין אותו לעלות לבמה ולהגיד מלה אחת: טעיתי. הנחתי הנחות מסוימות שלא התקיימו, מה לעשות, טעיתי. קורה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יחזקאל, מעירים פעם אחת בטעם.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יחזקאל, ביקשתי ממך. האמן לי, זה בלי טעם. פעם אחת מספיקה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, האם ייתכן שהנואם הנכבד לא יודע שעדיין לא הושג הסכם ולכן הוא לא מקוים?

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך על ההערה.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תקרא לסדר – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

זה לא בא בחשבון. זה לא ייתכן – – –

היו"ר ר' אדרי:

לא מאפשרים לי. חברים שלך לא מאפשרים לי לנהל את הישיבה.

צחי הנגבי (הליכוד):

תפסיק להתנצל. תקרא להם לסדר.

חגי מירום (העבודה):

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מירום, אני אוציא אותך. אני לא רוצה להוציא אותך.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מירום. חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. חבר הכנסת בני בגין, אני קורא אותך לסדר. הפעם אני אוציא את שניכם.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, אל תעזור לי. אני אודה לך.

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת קצב, אני מבקש.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. עוד לא הוצאתי אף אחד.

רן כהן (מרצ):

אני מתנצל.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך. בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, שמעתי ששוחחת עם ערפאת שלשום או לפני שלושה ימים. אני רוצה לשאול אותך, על מה אתה מדבר אתו, מה בדיוק יש לך לדבר עם האיש הזה? אתה דורש ממנו לבטל את האמנה הפלשתינית?

חגי מירום (העבודה):

אתה רוצה את הקלטת?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה דורש ממנו להפסיק את הטרור של ה"פתח"? אתה דורש ממנו לאכוף את הצעדים הללו?

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יחזקאל, פעם שנייה אני קורא אותך לסדר.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש ממך לצאת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

קשה, קשה לכם לשמוע את האמת.

אברהם יחזקאל (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה לא עושה רושם על אף אחד. העם כבר יודע את האמת. מה אתה חושב, שאתה תסתיר את זה בצעקות שלך, תמסך את זה?

אמרו לי, אדוני ראש הממשלה, שבישיבת הממשלה אתמול עשיתם שרירונצ'יק, שריר קטן לאש"ף. אמרתם לאש"ף: נו, נו, אומרים שה"פתח" בעזה לא בסדר, שהוא עושה את זה בשיתוף פעולה. אני לא רוצה לפגוע ברגשות שרי הממשלה ובזה שעומד בראשה, אבל אני חושב שערפאת לא מתרגש יותר מדי. הוא לא מתרגש. אני אגיד לך גם למה הוא לא מתרגש. הוא רואה שכל אחת מהנחות היסוד שעליהן אתה בנית, כל אחת מההבטחות שהוא נתן לך, הוא לא מקיים אותן, אתה לא מבקש ממנו לקיים אותן, וכל העסק הזה בשבילו הוא עורבא פרח. אתה בשבילו, כל הממשלה הזאת, אדוני ראש הממשלה, אינני רוצה לכלול רק אותך, בשבילו זו ממשלה של נייר. אין לה ערך, אין לה יכולת לדרוש, לעמוד, לתבוע משהו. היא יכולה לעשות אימונצ'יק. אין לזה שום משמעות.

הרי אתם אינכם יודעים לנהל משא-ומתן. שאלתי קבוצה של אנשי עסקים ישראלים – לא מזוהים עם הליכוד, אפילו מזוהים עם המערך – שאלתי אותם: אתם הייתם מוכנים להפקיד את ניהול המשא-ומתן של ענייניכם האישיים, הנכסים האישיים שלכם בידי ממשלה כזאת? אף אחד לא קם. אף אחד לא היה מוכן.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

רק 30 אלופים קמו. הם יודעים יותר טוב.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ועכשיו, אדוני ראש הממשלה, גיליתם דבר חדש.

יהושע מצא (הליכוד):

רפאל אלול (העבודה):

שקר וכזב.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, זמנו של חבר הכנסת ביבי נתניהו תם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא, לא תם.

היו"ר ר' אדרי:

אתה מדבר 20 דקות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני לא מדבר 20 דקות. אני מוחה ואני דורש את הזמן שמגיע לי. יש לי 20 דקות ואני לא מדבר עשר דקות. אני פשוט מוחה. זה לא בא בחשבון.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אני מבקש לתת לו את כל הזמן. זה הנכס הכי גדול שיש לנו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הצעתך התקבלה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

תודה לאל שאתה ראש האופוזיציה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

תודה רבה לך. אם כך, נלך לבחירות. בוא תודה לאל פעמיים, מה הבעיה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

תודה לאל שאתה ראש האופוזיציה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

קשה להם היום, קשה להם. קשה לכם. יורדים, יורדים.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

תודה לאל שאתה ראש האופוזיציה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, שמעתי ממך היום תגלית חדשה. גילית שאש"ף משתף פעולה עם ה"חמאס". כלומר, אם הוא ישתף פעולה עם ה"חמאס", אז נצטרך לשקול את דרכנו – גיליתם את זה פתאום? היום גיליתם את זה? עוד לא גיליתם את זה? יש לך משלחת. שם אנשי "פתח" דורשים דרישה אחת אולטימטיבית בלי סוף, ללא הרף: שחררו את מרצחי ה"חמאס". איש ה"חמאס" מופיע בכנס ה-30 לייסוד ה"פתח". עכשיו הם נפגשים ואומרים: כשתקום המשטרה הפלשתינית, הצבא הפלשתיני, הוא לא יפעל נגד התקפות על ישראלים, ה"חמאס" וה"פתח".

אני שומע את מה שהם אומרים ואני שומע את התגובה שלך. על מי אתה מאיים? אתה מאיים על חוסיין. טוב, אז איימת על חוסיין. אבל אני שואל אותך, אדוני ראש הממשלה, למה אתה לא דורש מעצמך מה שאתה דורש מחוסיין? איפה מתבצע שיתוף הפעולה הזה בין ארגוני המחבלים, ה"חמאס" ואש"ף? זה מתרחש בעמאן? זה מתרחש בסוריה, בבגדאד? בתוניסיה? זה מתרחש פה, בתחום השטח שבאחריותך ובשליטתך. זה מתרחש פה, זה מתרחש בעזה, זה מתרחש ביהודה ובשומרון.

רפאל אלול (העבודה):

מה אתם מציעים?

בנימין נתניהו (הליכוד):

ואתה אינך עושה דבר, אתה אפילו אינך מגנה ואינך תובע. אתה מאיים על חוסיין. בכלל, זו ממשלה של איומים שאיש אינו מתייחס אליה. הכול מתמוטט, הכול מתנפץ. ומה אתה עושה? מה עושה ראש הממשלה נוכח התנפצות כל הנחות היסוד שלו? ההנחה היסודית הנוספת שאש"ף יגן עלינו מפני ה"חמאס" – ראש הממשלה אומר לנו לפני דקות אחדות: לא נעצור את שיירת השלום. איזה שלום? אתה באמת מאמין בזה? זו אשליה עצמית.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

בנימין נתניהו (הליכוד):

זה לא שלום. זה תהליך של אשליה עצמית, של הונאה עצמית.

רפאל אלול (העבודה):

מה אתה מציע?

בנימין נתניהו (הליכוד):

זה תהליך של התגברות הטרור. זה תהליך של נסיגה. זה תהליך של נסיגה והקמת מדינה פלשתינית בקווי 1967.

שר החוץ ש' פרס:

יהושע מצא (הליכוד):

פרס, אתה סהרורי. אתה סהרורי. חזיונות שווא.

בנימין נתניהו (הליכוד):

חבר הכנסת יהושע מצא, אל תעזור לי. אל תעזור לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת מכל הצדדים, נא להירגע ולאפשר לחבר הכנסת נתניהו להמשיך את דבריו.

חגי מירום (העבודה):

קריאות:

שר החוץ ש' פרס:

— — — בעניין סיני, ואתם תקפתם אותו.

דוד מנע (הליכוד):

אל תשווה את סיני.

שר החוץ ש' פרס:

אמרתם ששום דבר לא יצא מזה.

דוד מנע (הליכוד):

84 חברי כנסת תמכו בבגין.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני שר החוץ, אדוני יושב-ראש סיעת הליכוד, אני מבקש.

אהוד אולמרט (הליכוד):

חגי מירום (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רואה שזה דו-שיח עירני מאוד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אתם תכניסו כוחות לעזה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש להירגע.

שר החוץ ש' פרס:

יהיה שלום ולא יעזור שום דבר.

אהוד אולמרט (הליכוד):

— — — תפסיקו לעשות חיים, תעשו שלום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ייתכן שבתוך הבית הזה, אדוני ראש הממשלה, יש לך רוב טכני. אבל אתה הרי מסתובב בארץ מדי פעם ואתה כבר יודע שבבתי ישראל אין לך רוב כזה.

סילבן שלום (הליכוד):

הוא לא יכול להסתובב. זורקים אותו מכל מקום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני דיפלומטי מאוד היום.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

העם רוצה לדעת מה אתה מציע.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא מאפשרים לחבר הכנסת נתניהו לגמור משפט.

בנימין נתניהו (הליכוד):

תפסיק לצעוק כל הזמן. חבר הכנסת בן-מנחם, אם תקשיב פחות לעצמך ויותר לי תעשה לשנינו טובה גדולה, וגם לציבור.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני יושב פה כבר חמש דקות ובמשך חמש דקות אלה לא אפשרו לחבר הכנסת נתניהו לגמור משפט אחד.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה צריך להבין, אדוני היושב-ראש, שיש פה ממשלה שחושבת שתפקידה הוא למנוע את האופוזיציה מלדבר. אם אפשר להפעיל את השפעתה בכלי התקשורת, ודאי שהיא יכולה גם לצעוק ולצעוק. אבל דרך כל הצעקות אנחנו שומעים – ואני שמעתי מה שאמרו ה"חמאס" ואש"ף. הם אמרו שלא רק שהם ישתפו פעולה ברצח יהודים – הם אינם רוצחי שלום, הם רוצחי יהודים – הם אמרו דבר נוסף, שהוא החשוב מכול, מה שאמר בזמנו ראפיק נאטשה, אחד מפעילי ה"פתח", שיש להם יעד משותף לטווח ארוך, והיעד המשותף הוא שחרור פלשתינ כולה. ולכן, התהליך הזה, שאתה מתעקש לקרוא לו תהליך שלום, הוא תהליך שמטרתו מבחינת אש"ף וה"חמאס" גם יחד להקים מדינה פלשתינית שתהווה מכשיר להשמדתנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, נא להירגע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

האבחנה שעושה הממשלה בין מתנגדי השלום ובין מצדדי השלום בתוכנו היא לא רק מגוחכת, היא כוזבת מיסודה. אין בעם ישראל מתנגדים לשלום. אבל יש מתנגדים רבים לשלום מדומה, שנועד רק להביא לידי הקמתה של מדינה פלשתינית, וגם למסור את הגולן לרודן הסורי, ובעקבות המסירות הללו להביא למלחמה חמורה פי כמה מכל אלה שידענו עד היום.

אם שאלתם מה ההבדל העקרוני, העמוק ביותר בגישתנו – בסופו של דבר, ההבדל העיקרי בין ממשלת המערך, ממשלת השמאל, ובין הליכוד הוא זה: השמאל מאמין שהשלום יושג על-ידי התגמדותה של ישראל וכניעתה לתכתיבי המשטרים העריצים והמחבלים, ואילו אנחנו מאמינים שהשלום יושג רק על-ידי התחזקותה של ישראל בקווי ההגנה הנוכחיים שלה. את החיזוק הזה אנחנו מאמינים שצריך לבצע על-ידי הרחבת ההתיישבות, על-ידי הגדלת העלייה ועל-ידי חיזוקו ולא החלשת כוחו של צה"ל, כדי לעמוד באתגרים שאולי עוד נכוונו לנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברת הכנסת יעל דיין, בבקשה. אחריה – כתוב אצלי מרצ.

יעל דיין (העבודה):

אביב 1994, אביב שתחילתו בדמים ובעצב, דם חברון ודם עפולה, דם חדרה ודם אכסאל, דם אל-גי'ב, דמה של פאטמה המיניקה את תינוקה, ודם הרוצחים מגולדשטיין ועד לרוצח מיעבד, ועד דם הגרזן היום בירושלים. אביב 1994, מפלס כינרת חסר, פריחת הדורים, זוהר חרציות, שיטה מופזת. אביב 1994, מתוך הדם ולמרות הדם, יהיה אביב השלום, יהיה אביב ההסכמים, שיביא לקיץ של רגיעה. אביב 1994 הוא אביב של אמיצים. בחריקת שיניים, בקימוץ אגרופים, בדמעה על אובדן, בלי שירה בלב, ראש הממשלה וממשלתו, והעם שבחר בו, וכוחות הביטחון העושים לילות כימים, באומץ ובראיה קדימה, ובעיקשות, יקצרו את שזרעו בדמעה וימלאו אסמינו בר, חיסת ביטחון ושעורת השלום, מהגולן ועד עקבה, ממורדות הלבנון ועד רפיח שלנו ושלכם.

היום, בקהיר ובפאריס, בנסיכות עומאן, מעבר להפגנות, לצריחות, לריקודים על הדם ולהסתות, פוסעים עוד צעד ועוד צעד, ולמתנגדי השלום, ולמחבלים בו, ולרוצחיו, לא תהיה תקווה.

אלא שאינכם מסתפקים בחבלה בשלום, ואתם פוגעים גם ברוחו של העם וגם באומץ לבו. מהיכן נטלתם, וביניכם גם אלופים בצה"ל, אנשי סיירות, רבנים יהודים, עשרה קבין של פחד ועשרה קבין של הפחדה? מהיכן לקחתם את האומץ המפוקפק הזה להמריד ולהסית ולפגוע ולסאב? להפחיד עם שלם מקומץ מרצחים מתועבים? להסית נגד חיילי צה"ל? לזלזל באמינותם של מפקדיו, לדורותיהם? להציע מלחמה לנצח במקום סיכוי להסדר, לביטחון ולשלום? להפוך את כולנו, ממתנחלי חברון ועד תושבי "הקו הירוק", להיות בני ערובה לשיגעון המשיחי, או הפוליטי, או הגזעני שלכם? ל"די לדם" שלכם יש תשלום בדם נוסף, ל"די לדם" של הממשלה צמוד קו חמצן לחיים.

יהיה הסכם על עזה ועל יריחו תחילה. אתם תצווו ותקשטו את כל הארץ בשלטים ובסטיקרים, והמשטרה הפלשתינית תיכנס לעזה וליריחו. אתם תפחידו, וכוחות או"ם ישטרו בחברון. אתם תפוררו ותקרעו ותפלו, וההסדר ייחתם ויקיים. איש לא הבטיח לציבור סוף מוחלט לטרור. גם אתם יודעים שזו הבטחה בלתי אפשרית. אתם יודעים שזו הבטחה שאי-אפשר לקיים אותה, ואין לכם האומץ לומר אמת ולדעת שיש מחיר לשלם כדי להגיע לסיכוי המקסימלי.

מי נתן לכם מנדט לרפות ידיים? לסכסך בצה"ל? לתבוע, לא את כיסאו ומשרדו של ראש הממשלה, וזה לגיטימי, אלא לתבוע את דמו, לתבוע את ראשו?

הסכמי אוסלו וקהיר ייחתמו בקרוב. הסדר עם סוריה – שכולו הסדרי ביטחון וחלקו ויתור על ריבונות, והוא ייעשה בפיקוח ובהדרגה – בפתח. כל ההסדרים האלה נעשים מעמדה של כוח, חוסן של עם שרוצה בשלום ועוצמה צה"לית שיכולה להבטיח אותו. הפשע שלכם, החטא שלכם, הזדון והאיוולת של האופוזיציה כאן הם בכך שאתם מקעקעים את החוסן ואת העוצמה האלה ובשם אתם כאילו מדברים. ההתנגדות שלכם להסכמים מושרשת בפחד ומשרישה פחד. קיימת התשוקה הזאת להמשיך להיות קורבן, הרצון הזה להמשיך להיות דוד כאשר אנחנו כבר איננו דוד, הרצון הזה להמשיך ולהיות גטו כשכבר איננו גטו. את ההסכמים, את השלום ואת ההסדרים לא תגזלו מהעם הזה וגם לא מהעם השכן. את רוח הפחד וזרעי השנאה רק אתם תקצרו.

אני מבקשת לסיים בנימה אישית. לפני כשבוע, בימים הנוראים שבין עפולה לחדרה, נקלעתי להפגנה של נוער ליכוד, ילדים בני 14, 15, לובשים חולצות שכתוב עליהן "ליכוד", לא כהניסטים, לא טרנספריסטים, לא קיצונים, ילדים כמו הילדים שלי והילדים של היושבים כאן. הם הקיפו אותי בצעקות: חבל שגולדשטיין לא ירה בך כמו שהוא ירה בערבים. בית-האולפנה הזה צריך להיות לכם לבושה, או לפחות למחשבה שנייה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת וליד חאג' יחיא. אחריו – חבר הכנסת זבולון המר.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראש ובראשונה אני רוצה להביע את צערי העמוק על הפיגועים הקשים שאירעו לאחרונה, להשתתף באבל הכבד של המשפחות ולאחל החלמה מהירה לפצועים.

אני בטוח כי ערביי ישראל חשים את הכאב והצער של מעשי הרציחות נגד יהודים ומצטרפים אלי בגינתי ובתנחומים למשפחות.

כמו כן, אני מגנה את הריגתם של פלשתינים חפים מפשע בשטחים, את הריסת הבתים ואת הסגר שמרעיב את האנשים.

הפיגועים כואבים לנו, וכולנו יוצאים מהם נפגעים. הטרגדיה של המשפחה הערבית, שפחדה לקחת את גופת יקירתה מפחד מפני מטורפים, ממחישה את גבולות הטרגדיה שבה אנו נמצאים בארץ הזאת. אך הדרך לשלום תהיה רצופה פיגועים ותמשיך להיות כזאת על-ידי פוגעי השלום וסרבניו.

לאחר ששמעתי זה עתה את דבריו הסוערים והמסעירים של חבר הכנסת נתניהו, אני משוכנע כי לחבר הכנסת נתניהו יש קלטת אחת – לא זו הלוהטת – שאותה הוא מפעיל אחרי כל פיגוע ובה הוא קורא לראש הממשלה להתפטר ולהפסיק את המשא-ומתן. חבר הכנסת נתניהו, האם יש לך פתרון, אלטרנטיבה, חלופה טובה יותר מהליכה לשלום?

לצערי, כיוון שחבר הכנסת ביבי נתניהו אמר שעל הממשלה להתפטר, אני רוצה לשאול אותו: האם אתם התפטרתם אחרי הפיגוע בקאונטרי קלאב, שבו נהרגו 35 ישראלים שיצאו לטיול תמים בשבת? האם ממשלת הליכוד התפטרה אחרי הפיגוע באוטובוס בקו 405? האם ממשלת הליכוד התפטרה אחרי הפיגוע בקו 18 בבירה, או אחרי הרצח של הלנה ראפ?

האינטרס הפוליטי הצר מסנוור את עיניכם באופן שבו אינכם רואים עוד את טובת המדינה והעם. אינכם חשים עוד בכמיהה של העם להגיע להסכמי שלום, לביטחון, לאפשרות לצעוד ברחוב או לעלות לאוטובוס בבטחה. כל שאתם מסוגלים לראות הוא הרווח המיידי, אם יש כזה בכלל, של קריאתכם נגד הממשלה ונגד התהליך. לעתים אתם נראים כמי שמנגחים את הממשלה אפילו בדברים שאתם עצמכם כבר חדלתם להאמין בהם. אתם שואפים למה שמכונה בפיכם ביטחון, אך הוא בא, לפי דרככם, דרך רמיסת ערכיהם של הפלשתינים וביטול הלאומיות הפלשתינית. האם אינכם מבינים, כי השלום הינו הערובה היחידה לביטחון? הביקורת שלכם היא אי-אמון בצה"ל, כשאתם מנגחים את הממשלה על הפיגועים בביטחון.

ואני מדגיש: אתם מעכבים את השלום ואת התהליך, כי התורה שאתם מאמינים בה היא תורה מסולפת וחסרת שחר, אינה ניתנת למיצוי במציאות. החלום, חלום הבלהות של ארץ-ישראל הגדולה, כבר נמחק מהאופק. אין עוד ישראל גדולה. יש מדינה, ארץ אחת אהובה על שני העמים, שיש צורך לחלוק אותה בין שני העמים, בין שני הלאומים. ואני מדגיש: אתם מעכבים את התהליך. לא ניתן יהיה לעצור תהליך היסטורי, שאי-אפשר להימנע ממנו, שהעם רוצה בו. כל מעשה טרור וכל התקפה כנגד של הימין, לא ישפיעו על התהליך ועל תוצאותיו. התהליך הוא בלתי הפיך. תחת לסכל את התהליך, יש לעודדו ולבנות אותו באופן שידי המתנגדים לא תוכלנה לפגוע בקידומו.

לצד הדגש בהבטחת הביטחון של אזרחי ישראל, יהודים וערבים כאחד, יש לפעול בשני מישורים: המישור של ערביי ישראל וזה של הפלשתינים בשטחים. כלפי ערביי ישראל עלינו לפעול למען עידוד שילובם בחברה הישראלית, ולא פחות מכך – שילובם בתהליך השלום. צעדים של ממש למען ערביי ישראל יועילו לשיפור האווירה ויעודדו אותם לתרום לתהליך שכה חשוב להם.

לגבי מצבם של הפלשתינים בשטחים, המצב קשה הרבה יותר. אלה נתונים בסגר, חסרי פרנסה, חיים בתקווה לשלום, אשר לא נראה לעיניהם, אף לא באופק, כי בשטח לא נראה שום צעד שמראה שיש תהליך של שלום, או מציאות של שלום. ולכן הייאוש הוא גדול, והייאוש הזה מביא למעגל הקסמים ולמעגל הדמים, שאנחנו חווים אותו, לצערנו, והיום יותר מאי-פעם. ואנחנו שומעים את זה, לצערי, במכוניות הפיגוע, במכוניות ההתאבדות, מכיוון שאתם בתורתכם ובסיכולכם את השלום, אתם מביאים אותם למחשבה, ש"אין לנו עוד מה להפסיד".

זבולון המר (מפד"ל):

מה, אתה מצדיק אותם?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני לא מצדיק אותם, אבל אני לא מצדיק מה שאתם עושים, מכיוון שאתם גוררים אותם. אין מישהו בעולם שרוצה ללכת ולהתאבד.

משה פלד (צומת):

מי אתה?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אין מישהו בעולם שרוצה ללכת ולהתאבד, אלא רק אלה המיואשים. ואנחנו צריכים להפיח רוח של תקווה, לא רוח של ייאוש.

משה פלד (צומת):

אמרת: "אתם" ו"אנחנו". מי זה "אתם"?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתם הליכוד, אתם הסרבנים של השלום, אלה שמביאים את הייאוש. הם שומעים אתכם, הם מבינים עברית כמו שאתה מבין עברית, ויודעים את התורה שאתם דוגלים בה, ולכן הם לא יכולים לעשות את זה. ונקם מביא לנקם ושפיכות דמים מביאה לשפיכות דמים. החוכמה היא איך לשבור את מעגל הדמים הזה, ואתם רוצים לחשל אותו ולחזק אותו כדי שלא יהיה מנוס, אלא שאנחנו נהיה בשני מתרסים.

משה פלד (צומת):

הם לא נלחמים נגד הליכוד, הם נלחמים נגד הממשלה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

הם לא נלחמים נגד הממשלה. הם נלחמים נגד המצב העכור שאופף אותם. זה מה שהם נלחמים נגדו. ואם יש תקווה, וזה מה שאני מבקש מראש הממשלה ומהממשלה שאני חבר בה, שתיתן להם תקווה, זיק של תקווה, שאכן התהליך הזה יביא לתוצאות משמעותיות, שכל אחד מאתנו, יהודים, ערבים, פלשתינים, יחיו בשקט ובשלום, מכיוון שזו זכותם, ולא חסד שאנחנו צריכים לתת להם. זכותנו לחיות בשלום ובביטחון וזכותם אותו דבר, כל אחד בביתו.

שאול יהלום (מפד"ל):

הממשלה לא נותנת להם תקווה גדולה? למה הם ממשיכים לרצוח? הרי אתם נותנים להם, לא תקווה קטנה, לא זיק של תקווה, אתם נותנים להם תקווה גדולה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תצא לשטח ותראה מה קורה בשטח. איפה הסממנים של התקווה הזאת? הסממנים שמתנחל ירה באשה? זה מה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

באשה, איפה?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

לפני שלושה-ארבעה ימים היה הדבר. אשה בחצר ביתה, כאשר נעשה הדבר הזה. איך אפשר?

באים אנחנו ואומרים: יש תקווה, יש תהליך שלום. אכן יש תהליך שלום, אבל הוא לא מורגש בשטח. ואם אנחנו רוצים להכות בקיצונים משני הצדדים, אנחנו צריכים ללכת בדרך השלום, בדרך שהייאוש לא יביא אותם לקיצוניות. והדבר הגרוע ביותר – קיצוניות דתית, מכיוון שמי שמתיימש על אדמות, מסתכל השמימה לישועה.

שאול יהלום (מפד"ל):

ה"חמאס" – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מי שמזין את ה"חמאס" – זה המצב הנוכחי.

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מתי היה? כאשר פייצל חוסייני חזר משיחות השלום במדריד, אלפים, מאות אלפים, קיבלו את פניו. וכאשר הוא חוזר עכשו מהגשר, מי מקבל אותו? אף אחד, מכיוון שאין תוצאות. זה מה שאתם רוצים.

שאול יהלום (מפד"ל):

אז בוא נחזור למדיניות הליכוד.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, כבר קראת שלוש קריאות ביניים.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אבל אנחנו יודעים מה הליכוד זמם. חבר הכנסת שמיר אמר: אני רציתי להטעות ולמשוך את המשא-ומתן לפחות שמונה שנים כדי שיתייאשו, ובינתיים אנחנו נזרע ונבנה התנחלויות – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שאול יהלום, אתה לא יכול לגרום לכך שחבר הכנסת חאג' יחיא יעמוד פה עד הבוקר ויענה על קריאות ביניים.

חבר הכנסת חאג' יחיא, גמרת את נאומך. היתה לך עוד דקה בערך על חשבון קריאות הביניים. חבר הכנסת אסעד אסעד, בנימוס ובשקט הצביע וביקש לשאול אותך שאלה. אם אתה מסכים, יש לכם דקה לשאלה ולתשובה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני מסכים מאוד.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

אסעד אסעד (הליכוד):

תודה לסגן השר וליושב-ראש. אני רוצה לשאול אותך, כי פשוט הובנת לא נכון כאן: האם אותם שליחים של ה"חמאס", שיום יום דוקרים ומבצעים פעולות טרור ורוצחים אנשים חפים מפשע, יהודים כערבים – זה שבא לשים מכונת תופת ליד אוטובוס, הוא יודע מי בתוך האוטובוס הזה, זה רוצה שלום? זה שבא עם חגורת נפץ ועולה לאוטובוס מלא אנשים, נשים וטף, זה רוצה שלום? זה רוצה לבצע מדיניות? כי אנחנו מדברים עליה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. יש חצי דקה שאלה וחצי דקה תשובה.

אסעד אסעד (הליכוד):

— — — סך הכול רוצה לרצוח את השלום. אני מציע לך, אדוני חבר הכנסת וסגן השר, גם המגזר הלא-יהודי – לתקן, פשוט נשמע פה כאילו הקבוצה הזאת היא — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אסעד, נתתי לך אפשרות לשאול שאלה בכבוד, אבל זה מתחיל להיות נאום ולא שאלה.

אסעד אסעד (הליכוד):

תודה רבה לאדוני היושב-ראש.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תודה רבה לידידי, חבר הכנסת אסעד אסעד. בפתח דברי אני גינתי בכל לשון של גינוי. אין לי מלים לגנות יותר מזה. להתחיל לקלל בערבית? זה מה שיספק אותנו? לא. אני מגנה ואני גינתי את הטירוף המיסטי הדתי, שהוא הכי גרוע שיכול להיות בפנאטיות. אבל מה שאני דיברתי הוא לא למען הצדק את המעשים, לא למען הצדק את הדברים.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה זה "אבל"? אמרת בלי "אבל", אבל אתה אומר "אבל".

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אסור להגיד "אבל"? יש קללה? לא כתוב בתנ"ך שאסור להגיד "אבל".

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה צעקת על כל נואם שאמר "אבל".

וליד חאג' יחיא (מרצ):

בסדר, אני אשמיט את המלה "אבל", כדי שזה יספק אותך.

מה שניסיתי לעשות הוא להסביר את המצב. אם אנחנו שמים את האצבע שלנו או את היד שלנו על הפצע שלנו, יכול להיות שאנחנו נתפכח ונראה את המציאות כפי שלא ראינו אותה. כי אנחנו נקלענו למעגל קסמים, ואיננו רואים זה את זה ולא מבינים זה את זה. כדאי להגיד פה דברים קשים, כדי שאולי ייטב לנו. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת זבולון המר, ואחריו – לחבר הכנסת שלמה בניזרי. חבר הכנסת בניזרי, על מנת שתוכל לארגן את דבריך, היה כתוב אצלי עשר דקות, אבל אני רואה שחילקו זאת לשניים ויש לך חמש דקות ולחבר אחר מש"ס חמש דקות. בבקשה, חבר הכנסת המר.

זבולון המר (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה כובלת אותנו בהסכמיה בעבור עתיד שהיא יוצרת לעצמה בדמיון. אני חרד מהתסריט ההולך ונרקם לעינינו. יש שיתוף פעולה בין אש"ף ל"חמאס".

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, חבר הכנסת המר, אני מבקש סליחתך לרגע. אני רואה שאין שום שר על-יד שולחן הממשלה. זה דיון מדיני, והסדר הטוב מחייב שיהיה שר. אני מבקש מהמזכירות להפנות את תשומת לב הממשלה לכך. תודה רבה. תסלח לי על קריאת הביניים, אבל זה למען הסדר הטוב.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

אין דבר. זה אותו דבר.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה רק מסמל את הריקנות שיש שם.

זבולון המר (מפד"ל):

יש שיתוף פעולה בין אש"ף ל"חמאס". הם עושים קואליציה בעזה. ה"חמאס" יתחלק בכיבודים ובתפקידים, וקווי ההסכם המסתמן ביניהם הם ברורים. במקום שישראל תפנה אותו תקום שותפות של אש"ף ו"חמאס", ושם זמנית לא יהיה טרור. את הרציחות והטרור יבצעו לאחר שייסוגו מעזה ומיריחו, בשכם, בחברון, בג'נין, בישראל של ה"קו הירוק" ובהתנחלויות. וכשנזעק יגידו: מה אתם טוענים, במקומות שבהם אנו שולטים הכול בסדר. תנו לנו לשלוט ביתר, ומהר.

יש שיתוף פעולה עמוק ומתוחכם בין אש"ף ל"חמאס". יש פה סינדרום של תנועת מלקחיים. אש"ף ו"פתח" במאמץ מדיני, ומי שנקרא "פורשי פתח", "נצי פתח" ו"הג'יהאד" וה"חמאס" – בטרור. מחצית הפלשתינים בטרור ומחציתם במהלך מדיני.

הסכמת ממשלת ישראל לתנועה של מלקחיים מתואמת פירושה שישראל מוותרת ונסוגה והטרור נמשך ואין שלום. יש פה תהליך ויתורים חד-צדדי. וגם אם יהיה שקט בעזה באופן זמני, ה"חמאס", לא אש"ף, יעשה אותו, כדי לחבל ולרצוח במקומות אחרים, כדי לדחוק אותנו לגבולות 1967 או 1947. וכל מקום שנתעקש עליו יפעילו בו טרור ורצח.

חברי הכנסת, עצם הנכונות שלנו לנהל משא-ומתן עם מערכת שמשתמשת בטרור, אם ישירות ואם באמצעות "פורשיה", או שותפיה, מסכל לזמן ארוך סיכוי היסטורי להשיג אי-פעם שלום של ממש. כאשר נותנים הישגים לאש"ף, והם במקום להיות מרוצים בהם ממשיכים בטרור, כאשר קווי אש"ף הם קווי 1947 וקווי "חמאס" הם הים, זה טירוף דעת גמור של הממשלה.

מה יש לנו לבחון איך הניסיון הזה יעבוד? הרי רואים בבירור את שיתוף הפעולה ביניהם. וראש הממשלה מנהל משא-ומתן עם זרוע אחת של המלקחיים, בעוד השנייה רוצחת בנו. איך לא רואה הממשלה מה שרוב העם רואה? איך לא מגלים שירותי הביטחון שלנו את האמת, שאש"ף ו"חמאס" אינם זה כנגד זה, אלא הם עושים עסקות ביניהם ומשתפים פעולה זה עם זה.

אילו תבע מהם ראש הממשלה לבטל את האמנה הפלשתינית שקוראת להשמדתנו, אילו דרש מהם לגרש מאש"ף כהתחייבותם את מי שעוסק בטרור, להפסיק את ההקצבות שלו, אילו התנה את המשך המשא-ומתן בגינוי הרצח בעפולה והרצח בחדרה – אבל הם לא מסוגלים לכך ולא רוצים בכך, ואנחנו מסבירים שהוא לא יכול מפני שיש לו בעיות פנימיות. אנחנו לא שואלים אם הוא יוכל אחר כך, לכשניסוג, להתגבר על הבעיות האלה, או שהנסיגה המבוהלת היא חד-צדדית בעומק גם אם פורמלית יש לה לבוש של הסכם.

אין פלא שהעם מבין זאת. לא צריך לגרות אותו, לשסות אותו. הוא מתמרמר. הוא חש במרי. הוא רוצה בבלימה של ההידרדרות. ועדיף שהממשלה תגייס את שכלה ואת מצפונה ותשנה כיוון.

אדוני היושב-ראש, זה בגלל אופיי שאיני עושה כאן מעשה דרמטי יותר כדי להביע את מחאתי על שורת התבטאויות של ראש הממשלה ושריה שיש בה אפליה בין דם לדם. כשראש הממשלה אומר שהוא יוציא כוחות מיש"ע כדי להעבירם לתוך "הקו הירוק", מאלון-מורה לחדרה למשל, מה זה אומר? מה צריכים אש"ף וה"חמאס" להבין מזה? – שפגיעה במתנחלים סבירה ומתקבלת, שאלה יהודים ברמה אחרת של מחויבות ישראלית. רק כך יכולים הדברים להתפרש.

לכן מיהר אש"ף אתמול, לאחר שראש הממשלה הזהיר אותו מהסכם עם ה"חמאס", להודיע שההסכם ביניהם – תקשיבו – איננו כולל הסכם לבצע פגיעות בתוך "הקו הירוק". כך בפירוש היתה ההודעה של אש"ף. כלומר, המתנחלים מופקרים, דמם הותר.

אני קראתי בסוף השבוע כתבות של כתבים צבאיים, שהרוח הנושבת מכתבותיהם היא, שבעיני החיילים ההגנה על מנרה מוצדקת, והגנת גוש-קטיף – לא; וכן שההגנה על חברון ויש"ע פוגעת באימוני צה"ל, אבל לא כן ההגנה על מקומות אחרים. כאילו ההסדר "דפוק" בגלל קיומם של המתנחלים. זאת אומרת, על מנרה צריך להגן, נכון? על נווה-דקלים – לא. זה מזעזע. למה? מפני שהם דתיים? מפני שהם לאומיים? יש כאן הכנת הקרקע למסע שיסוי בין דם לדם. בכל מה שקורה אשמים המתנחלים. את רגשות הנקם – להעביר אליהם. שהרי הם האכזרים, כדברי השופט זועבי, הדתיים, הקנאים, המתנחלים; שהחברה הישראלית תהיה מוכנה לסבול פגיעה בהם.

אני מוחה על כך שיוצרים אווירה, שאם יירצחו, חס ושלום, מתנחלים, זה לא נורא כל כך. זה מזעזע שאין אנשים הגונים בשמאל שיקומו ויזעקו: עברתם את הגבול, חציתם את הקו האדום, זה לא נסבל, זה אובדן של תבונה ומצפון כאחד.

לו הייתי בעל חוש דרמטי, הייתי קורע קריעה על כך. אני קורא לממשלה ולתומכיה להרהר במעשיהם, הן כלפי חוץ והן כלפי פנים.

אני אומר לממשלה, שגם אם נראה לה שפני האגם שלנו שקטים, במצולותיו מתעורר הר געש, וראוי שצמרת השלטון שלנו תבין מה הן הרוחות המנשבות בתוך העם, והן הולכות ומתרבות וגועשות. אתם לא פותרים בעיות במהלכים שלכם, אתם רק מעתיקים את מקומן. אין בכוונכם לסלק או להקטין את הקשיים בדרך שאתם הולכים בה. אתם רק ממקמים אותם על חשבון מקומות אחרים, קרובים יותר למרכז הארץ.

לסיום הדברים, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, תרשה לי. אני הודעתי בקשר לממשלה. אני מודיע שאם עד תום דבריי – יש לך עוד חמש דקות – לא יהיה שר, אני אכריז על הפסקה.

סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

אתה לא מסתפק בסגן שר?

זבולון המר (מפד"ל):

בתנאי שתשב פה באמצע.

סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

אני מוכן.

היו"ר ד' שילנסקי:

זו ההתלבטות. חבר הכנסת וליד חאג' יחיא, אינני רוצה לפגוע במעמד של סגן שר, גם אני הייתי סגן שר, ואני יודע את החשיבות וכו'. אבל למדתי מניסיוני, כשהייתי יושב-ראש הכנסת והיו קריאות ביניים על כך שלא היו שרים מהממשלה, אני נהגתי אותו דבר. בדיון מדיני אני דרשתי שיהיה שר, לפחות אחד. זה למען כבוד הכנסת, למען היחס של הכנסת. לכן אל תקבל את זה כפגיעה אישית. אני מכבד אותך, אבל דרשתי את זה בעבר, אלה שהיום הם בקואליציה היו אז באופוזיציה, והם צעקו בקולי קולות ואמרו: אם אין שר צריך לעשות הפסקה. ואני הייתי מקבל את זה. לכן מה שקיבלתי לגבי צד אחד, וודאי שהייתי מקורב אליו, אני חייב לקבל גם לגבי הצד השני.

סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

אני מכבד את מה שאמרת.

היו"ר ד' שילנסקי:

הנה בינתיים, על-ידי חילופי הדברים האלה, ניתנה הארכה של כמה דקות לממשלה להתארגן ולהפנות לכאן שר.

זבולון המר (מפד"ל):

אין לי דברים עוד לחמש דקות, אבל אני יכול לדבר לאט, אם אתה רוצה.

היו"ר ד' שילנסקי:

הרי אני לא רוצה להפסיק את הישיבה, לכן אני מושך. יש לך עוד חמש דקות. אם תגמור קודם, חבר הכנסת בניזרי יצטרך לדבר כששום שר מהממשלה לא מאזין לו.

זבולון המר (מפד"ל):

אולי אם הם ידעו שהוא עולה לדבר, הם יבואו. תגיד להם זאת.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

אני מסכים לדבר כשהם לא נמצאים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל לפי הסדר צריך לדבר חבר הכנסת בניזרי, והוא פה. אם הוא ירצה להתחלף אתך, אני אסכים.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, זה לא עניין של הסכמה אישית. זה כבוד הדיון.

זבולון המר (מפד"ל):

נכון.

אדוני היושב-ראש, לסיום הדברים אני מבקש להביע הזדהות עם משפחות הנעדרים ששובתות מול משרד ראש הממשלה. מה יותר מובן מאליו וצודק מזה שהכנסת תקרא לממשלה שלא לשחרר את העצירים הפלשתינים בלי שנקבל את כל נעדרינו. והרי מדובר על אלפי עצירים מול שישה מלוחמינו. תהיה זאת בכייה לדורות והפקרת הנעדרים אם לא נעשה זאת עכשיו. היה זה לא הוגן מצד נציג הממשלה לומר שנעדרים מספר לא יעצרו את ההסכם. חובתנו לתקן זאת, לא להסתפק בחצי הדיסקית. יוחזרו הביתה באומל, כץ, פלדמן, פינק, אלשיך וארד, מייד.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני רוצה להגיד "יישר כוח" לחבר הכנסת זבולון המר שהזכיר את הנעדרים ואת המשפחות שיושבות ליד הכנסת. אני מבין שבשעה 16:00 הם הפסיקו את ישיבתם, ומחר הם יחזרו. אבל אני חושב שיהיה זה נכון אם אני, כמי שמנהל את הישיבה, הממלא את מקום יושב-ראש הכנסת עכשיו, אביע את ההזדהות של כולנו. אין כאן שמאל וימין, אין כאן אופוזיציה וקואליציה. כולנו לב אחד אתם. נביע את אהדתנו ואת רצון כולנו, שהלואאי במהרה בימינו אנחנו נמצא אותם חיים ובריאם ונזכה לראות בשובם הביתה.

חבר הכנסת שלמה בניזרי, בבקשה, אלא אם אתה רוצה להתחלף עם חבר הכנסת שפירא שהציע לך הצעה. אני מבין שאתה בכל זאת רוצה לדבר. אתם רואים שאינני רוצה להפסיק, אני מאריך את חמש הדקות. אבל באמת, עם תום דבריו של חבר הכנסת בניזרי, אם לא יהיה שר, אני אכריז על הפסקה. בבקשה, חבר הכנסת בניזרי, ואחריו – חבר הכנסת משה פלד.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, שמענו באמת דברי קטיגוריה קשים מאוד על הממשלה. אני לא מתכוון להמשיך ולהיות הקטיגור של הממשלה, בכל אופן לא באותם טונים שמשמיעים פה כלפי ראש הממשלה וממשלתו. הרי הדבר הכי פופוליסטי היום זה לעמוד ולהגיד לו להפסיק את תהליך השלום, לתקוף את הממשלה, ובאמת ראש הממשלה צריך להישמע לעם ולהגיד: מספיק, יש פיגועים. זה יהיה דבר ילדותי ביותר. אם יש טיפת לחץ, אנחנו לא צריכים לפחד.

רבותי, דיברו פה על רוח העם שנשברה. אלה שמדברים על רוח העם שנשברה, הם אלה ששוברים את רוח העם. אלה שמציירים את הכול בצבעים שחורים כל כך, אלה שמתארים לנו את הזוועות הנוראות שקורות פה במדינה, הם אלה ששוברים את רוח העם. הרי כל יום יש תאונות דרכים. בכל שבוע נהרגים בתאונות דרכים הרבה יותר אנשים מאשר בפיגועים. ואז אנחנו לא שומעים את הצוירים השחורים כל כך, לא רואים את הדיכאון שאתם מכניסים אליו את העם, את הרפיון שאתם מכניסים לתוך העם. בימים של משברים, בימים קשים, צריך לבוא ולרומם את רוחו של העם, צריך להכניס יותר מורל בעם. אפשר למתוח ביקורת על ממשלה, אבל אי-אפשר לבוא ולדכא את העם ולהכניס אותו לפחדים, עד כדי כך שאנשים רועדים ופחדים ללכת היום ברחובות ישראל.

משה פלד (צומת):

שלמה בניזרי (ש"ס):

רבותי, יש הרבה טיעונים שהממשלה הזאת היא האשמה בפיגועים. ואני רוצה להביא משהו קצת הפוך.

זבולון המר (מפד"ל):

לא אומרים את זה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

כן אומרים את זה כולם. אומרים שהממשלה, על-ידי מחדליה, על-ידי הרפיון ומה שהיא מקרינה כלפי ארגוני ה"חמאס", שחרורים וכל הדברים הללו, לכאורה היא יוצרת אווירה מסוימת, שהיא זו שגורמת לטרור. רבותי, אני רוצה להגיד דעה נוספת, כך אני חושב ואני קצת מאמין בזה. אחרי מאה-ועשרים שנות חיים אנחנו נבוא לשמים. או אפשר לבוא ולשאול את אנשי ה"חמאס". הרי אחי יוסף היו בטוחים בצדקתם במאת האחוזים, שהם בסדר גמור ויוסף לא נהג כשורה, ומכרו אותו. וכל אותן 22 שנים הם היו בטוחים בצדקתם, שטוב עשו שמכרו אותו. יוסף, במשפט אחד של תוכחה, אמר להם: אני יוסף, העוד אבי חי? לא יכלו אחיו לעמוד מפניו.

לפעמים אנחנו רואים אמת וחושבים שזאת בדיוק האמת היחידה, ואין בלתה. רבותי, מי יודע, אחרי מאה-ועשרים שנות חיים נבוא לעולם האמת, או כבר נדע את זה בעולם הזה, ויגידו לנו: אתם יודעים מי האשמים הכי גדולים בריבוי הפיגועים בשנה האחרונה? אנשי הימין. למה? יגידו אנשי ה"חמאס": הרי כל התכלית שלנו היתה לעצור את תהליך השלום. וברגע שאנחנו רואים שהימין מפגין וצועק כל כך, ומכניס מורץ בעם, ממילא יש אפשרות וסיכוי מסוים שתהליך השלום שאנחנו לא מאמינים בו עלול להיעצר; מבחינתם זה עשוי, כי זה דבר חיובי. ולכן בואו נמשיך לעשות את הפיגועים. ואז אותם אנשים שצעקו לכאורה שהם רוצים את טובת עם ישראל, לשיטתי, אני חושב שהם ייווכחו לדעת שלמעשה הם האשמים.

מה אתם רוצים, רבותי? התחיל תהליך השלום. האם לנו לא כואב? האם לראש הממשלה לא כואב? האם אתם חושבים שלכל אלה שיושבים בממשלה לא אכפת מדם של ישראל? אני בטוח שראש הממשלה מזיל קצת יותר דמעות מאתנו, כי הוא בכל זאת מרגיש את האחריות בתוכו. אז מה יש? תנו לשלום הזה הזדמנות. הרי אתם לא מציעים שום אלטרנטיבה. אני שומע כל הזמן את אנשי הליכוד עומדים פה ומדברים ומדברים. שום אלטרנטיבה אנחנו לא שומעים. אנחנו לא רואים שום אור בקצה הבור. אז על מה מדברים כל הזמן? שהממשלה הזאת היא ממשלת רשע – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

זה נאום שלאחר ההצטרפות להסתדרות?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

זה הנאום אחרי השירה והשמחה שלך בחדרה.

יוסף בא-גד (מולדת):

במקום שתיקחו אחריות לדם שנשפך – – –

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

יוסף בא-גד (מולדת):

גם את היית שם.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אני לא באתי לשיר.

שלמה בניזרי (ש"ס):

חבר הכנסת בא-גד, אני מדבר על נושאים רציניים, אל תכניס לי פה את ההסתדרות. אתה מכיר את דעותי, את הדעות של תנועתי ואת הדעות של הרב שמנחה אותנו בדיוק כיצד לחשוב – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה מתחנף לראש הממשלה יותר מדי.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אז מה אם אני מתחנף? אחרי שאני שומע כל כך הרבה דברי בלע וקטיגוריה כלפי ראש הממשלה, אין לי שום זכות להגן על ראש ממשלתי? יש לי זכות. כי אני מאמין שאדרבה, בדרך הזאת שאתם מנהיגים אותנו ומובילים אותנו, אתם מגבירים את הטרור.

אני בא ומנסה למנוע זאת. תפסיקו, תירגעו קצת, תפסיקו להכניס – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אנחנו אשמים.

שלמה בניזרי (ש"ס):

נכון, אתם אשמים.

משה פלד (צומת):

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

כן, אתם תשמעו היום תזה חדשה.

משה פלד (צומת):

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

תשמעו תזה חדשה.

קריאות:

— — —

משה פלד (צומת):

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

אני חושב שאתה מקדים — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, קריאות הביניים נגמרו. בבקשה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

— — — אתה לא צריך להתנצל. לא הם בוחרים בך.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אני לא צריך עידוד. אני מסתדר, ברוך השם.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, נאפשר לחבר הכנסת בניזרי להמשיך.

שלמה בניזרי (ש"ס):

רבותי חברי הכנסת, וכי אנחנו לא מזועזעים? אנחנו לא כואבים? האם לא עולה על דעתכם שראש הממשלה מנסה לעשות משהו? אז מה אתם אומרים? — הם מסתובבים פה חופשי במדינה. אז הנה, הם קיבלו סגר, ומאז הטלת הסגר לא היו פיגועים? רק לפני כמה שעות היה בירושלים פיגוע, פיגועים בכל רחבי הארץ. בחדרה זה לא פיגוע שהיה לאחר הסגר? כלומר, אנחנו רואים — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

מי הציע את הסגר? ראש הממשלה הציע את הסגר, הוא עומד על הסגר ונכשל.

שלמה בניזרי (ש"ס):

מה אתם טוענים? — שהממשלה — — —

שאלו יהלום (מפד"ל):

הממשלה נכשלה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אתם טוענים שהממשלה לא עושה כלום, אתם אומרים שהממשלה – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

מה זה נכשלת? אני שואל אותך.

קריאות:

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

תעמיד את עצמך.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אתם תומכים בה, מחזקים אותה, נותנים לה ללכת בדרך הזאת, ועוברים על פיקוח נפש.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אני מתבייש בזה? אני מתבייש?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום.

שלמה בניזרי (ש"ס):

לפיקוח נפש מהיום והלאה אתם אחראים, לא אנחנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, קריאות הביניים שלך ארוכות מאוד.

שלמה בניזרי (ש"ס):

רבותי חברי הכנסת, תהליך השלום התחיל, תהליך השלום בחיתוליו. ביקשתם שראש הממשלה ייתן ביטחון. תעמיד עכשיו את עצמך, פה, שהליכוד עכשיו, אתם, המפד"ל בתוך הממשלה – מה הייתם עושים? אני שואל אותך, מה הייתם עושים? גם אתם הייתם מטילים סגר, ומסופקני אם אתם הייתם מסוגלים לעשות גירוש. במשך כל אותן שנות אינתיפאדה שאתם הייתם בתוך הממשלה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

לא היינו משחררים אלפי מחבלים.

שלמה בניזרי (ש"ס):

כאשר הייתם בתוך הממשלה, לא עשיתם שום דבר שיכול להועיל לביטחון, אז על מה אתם באים וזועקים? איזו אלטרנטיבה לשלום? נחזור למצב של היום, בלי אור, בלי תקווה לאותן אמהות שמאבדות את בניהן? כאן יש לפחות תקווה מסוימת שאתם נותנים לה להתעורר. אני לא מבין את זה. כל הזמן רק קטרוג, קטרוג – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

איך אתה מעז לדבר כך?

שלמה בניזרי (ש"ס):

תגידו, בבקשה, בואו נצטרף לממשלה הזאת, בואו נשב בתוך אותה ממשלה וננסה להשפיע, לשפר את תהליך השלום, אבל לא לבוא אך ורק ולקטרג.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה רוצה – – – את כניסתכם לממשלה? – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שאול יהלום.

שלמה בניזרי (ש"ס):

מעולם לא ניסיתי, כי תמיד האמנו בצדקת דרכנו, בלי להצטדק, לפחות לא לפניך. אני מצפה מאנשים דתיים, שהם נושאים את הדגל פה במדינה, של יציאה למלחמה נגד הממשלה הזאת, וכל פיגוע שקורה – אותי לימדו בישיבה שברגע שיש פיגועים, ברגע שבאות צרות על עם ישראל, אולי מחילוני אני לא כל-כך מצפה לזה כי הוא לא מאמין בזה, אבל אנחנו, בתור אנשים דתיים, וזה מה שאני מוביל בכל מקום בארץ ובישיבה אצלי, ברגע שמתרחשות צרות על עם ישראל, אם אדם רואה שבאות עליו צרות, הוא צריך לפשפש במעשיו, לחזור בתשובה, ומה שאני יכול לעשות במצב הזה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

סליחה, אולי תאפשר לי לומר משפט אחד שלם?

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, תרשה לי רגע. חבר הכנסת שאול יהלום, אני חושב שיהיה נכון אם אני אוסיף לו דקה על-חשבון קריאות הביניים שלך, אבל תאפשר לו בדקה לגמור, אחרת אני אצטרך לתת לו עוד דקה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת בניזרי אומר שצריך לפשפש במעשים. יגיד במה סיעת ש"ס מפשפשת במעשיה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה כבר עברת – – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

שים לב, אתה, בתור אדם דתי, הפשפוש במעשים שלך זה רק פשפוש פוליטי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בניזרי, רק רגע.

שלמה בניזרי (ש"ס):

שים לב, על מה אני מדבר? כשאני מדבר על פשפוש במעשים אני מדבר במושגים תורניים. פשפוש במעשים זה לא פשפוש בפוליטיקה. אצלי פשפוש במעשים – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

– – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

– – זאת חזרה בתשובה מבחינת מעשים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בניזרי – – –

שאל ילום (מפד"ל):

שלמה בניזרי (ש"ס):

זאת המצווה היחידה שיש לנו בתורה.

שאל ילום (מפד"ל):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בניזרי וחבר הכנסת שאל ילום – – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

איפה טעית במשך 40 שנה?

היו"ר ד' שילנסקי:

רק רגע, תסלחו לי שניכם. תראה מה שקורה כאן. את קריאות הביניים שלך – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

הייתי בחינוך החילוני – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

– לא שומעים למרות קולך הרם, אבל את התשובה של חבר הכנסת בניזרי שומעים כיוון שהוא עומד על הדוכן עם המיקרופון. מה הפועל היוצא של קריאות הביניים? אתה מאפשר, ואני אומר זאת

גם לרבים אחרים, אתה מאפשר וגורם לכך שהוא מקבל זמן דיבור רב יותר, ואני אשמור על זכותו, את הזמן שהוקצב לו, נטו, לדבר. לכן יש לו עכשיו דקה, ונא לאפשר לו לגמור. אני חוזר ואומר, שאם תהיינה קריאות ביניים – אני אוסיף לו. בבקשה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

כאשר אני מדבר על פשפוש במעשים, אני מדבר בתור אדם דתי, לפי מה שתורתי מכוונת אותי, להחזיר שטחים מארץ-ישראל כשיש לי סימוכין לכך שאם זה גובל בפיקוח נפש, ברוך השם אני עדיין לא רואה זאת בתור עבירה – –

שאול יהלום (מפד"ל):

איזה פיקוח נפש? זה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום.

שלמה בניזרי (ש"ס):

– – אלא בתור מצווה, להציל נפשות בתוך עם ישראל.

שאול יהלום (מפד"ל):

תפשפש במעשיך. תחזור בתשובה. זאת הטעות שלך.

שלמה בניזרי (ש"ס):

זה שעדיין לא רואים תוצאות, זה עדיין לא אומר שהתהליך איננו בסדר; זה אומר שכנראה המקטרגים מהצד, אנשים כמוך וכמו חבריך, שכל הזמן באים ומדרבנים את ה"חמאס" לעשות פיגועים – אני מציע לך שאתה תפשפש במעשיך.

אני רוצה לסיים. רבותי, חגגנו את יום העצמאות בשבוע שעבר, 46 שנים לקיום המדינה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

שלמה בניזרי (ש"ס):

46 שנה לקיום המדינה, רבותי. אני יודע, בדרך כלל, כשיש במפעל תקלה באחת המכונות והיא נעצרת, מייד עוצרים את כל המכונה ובודקים אותה כדי לראות מה הנזק או מה הגורם שגרם לתקלה. 46 שנה, רבותי, במדינה, אומנם זה לא כל-כך קשור לדיון המדיני, אבל זה קשור בדרך כלל. בנינו לנו פה מדינה על תשתית חילונית, תשתית של התרחקות מתורת ישראל, וכשאני בודק – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

משה פלד (צומת):

שלמה בניזרי (ש"ס):

– – – כשאני בודק בתוך התורה ובתוך הגמרא, אחד הגורמים שמביאים אותנו לקבל ייסורים הוא ההתרחקות שלנו מהתורה.

שאול יהלום (מפד"ל):

משה פלד (צומת):

שאול יהלום (מפד"ל):

שלמה בניזרי (ש"ס):

בתור אנשים דתיים – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

חתמת אתמול בלילה על הסכם עם השרה שולמית אלוני – – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

אז מה? ואתה יושב עם מפלגת העבודה ובהסתדרות, איך אתה תומך בממשלת הרשע בחוק ביטוח בריאות ממלכתי? אני שואל אותך.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה מחזק את השרה שולמית אלוני. אתה מחזק את מרצ.

שלמה בניזרי (ש"ס):

לשיטתך זאת ממשלת רשע, ואתה תמכת בה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

משה פלד (צומת):

שלמה בניזרי (ש"ס):

אתם, כאשר אתם רוצים לטהר את השרץ – הכול בסדר, כשזה נוגע לכיס שלכם – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת. חבר הכנסת שאול יהלום.

שלמה בניזרי (ש"ס):

— — — אתה מקבל 20 מיליון שקל כל שנה מההסתדרות, אז זה מסתדר לכם.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שאול יהלום, זה לא יכול ללכת כך.

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מוסיף לחבר הכנסת בניזרי עוד חצי דקה לפחות, ואני מודיע לך — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה גורם לכך שחבר הכנסת בניזרי מקבל כפל זמן. אתה לא נותן לו לגמור משפט. בבקשה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

הציבור שלנו, ברוך השם – –

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פלד. בבקשה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

— — זה ציבור שלכם שעבר גיור לש"ס משום-מה. אתה יודע מה? אני מחכה לבחירות הבאות, בעזרת השם, ואתה תראה שאנחנו נגביר את כוחנו, את זה אני יכול להבטיח לכם. האנשים שלנו נאמנים לרבנים ולעקרונות שלנו, ולא כמו הרבנים של המפד"ל, שבאים חברי הכנסת שלהם ונותנים להם סטירת לחי ולא מוכנים להישמע להוראותיהם.

זבולון המר (מפד"ל):

לכן יש פה — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

יש לנו גדול דור — — —

קריאות:

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

יש לנו ראש מועצת החכמים, שאנחנו נשמעים אליו, לא כמוכם.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

שלמה בניזרי (ש"ס):

את חצי הדקה אני אתחיל היום או לא?

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שאול יהלום, אתה מקבל אזהרה ראשונה. אולי עכשיו תאפשר לו לגמור? בבקשה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

רבותי — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

אין לכם מועצת גדולי תורה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שאול יהלום, כל קריאת ביניים שלך, עכשיו, תגרור עוד אזהרה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

ראש מועצת החכמים הוא זה שבנה את ש"ס – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אתה מקבל אזהרה שנייה. חבר הכנסת שאול יהלום, קיבלת שתי אזהרות. עוד קריאת ביניים אחת ואני, בחוסר רצון, אצטרך לבקש ממך לצאת מן האולם כי כך אינני יכול לנהל ישיבה. בבקשה.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אמרתי זאת בדיון הקודם, לפני חודשים מספר, שאנחנו נמצאים בימות המשיח, ועל הימים הללו הגמר כבר אמרה: ייתי ולא אחמיניה. כאשר יגיעו ימות המשיח – אנחנו מקווים שלא נחיה באותו דור, אמרו החכמים. כשהם נשאלו: מדוע אתם לא רוצים לחיות בימות המשיח, אמרו: כל-כך הרבה צרות, כל-כך הרבה רעות יבואו על עם ישראל. אז שאלו אותם: מה נעשה ונחיה? איך ניצל מחבלו של משיח? אמרו להם: יעסוק בתורה ובמצוות.

חבר הכנסת יהלום, בתור אדם דתי, את המסר הזה תעביר לעם ישראל. אם הקדוש-ברוך-הוא מביא ייסורים דרך ערפאת או דרך ממשלה, שנניח שהיא לא בסדר, אז אני לא צריך להטיל זאת בהם. הם רק השוט של הקדוש-ברוך-הוא. צריך להתבונן בשל מי הרעה הזאת, מדוע הקדוש-ברוך-הוא מביא את הייסורים. הייסורים הם בעוונותינו, ואשמים אנחנו. כלומר, אנחנו זה אני וכל אחד מעם ישראל. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת משה פלד, ואחריו – חבר הכנסת אברהם שפירא. אני מפנה את תשומת לבכם, חבר הכנסת אברהם שפירא ביקש לחלק את זמנו עם חבר הכנסת מנחם פרוש. נחלק את הזמן אבל למען הסדר הטוב נעשה אתנחתה בין שניהם. נהוג שמרחיקים ממש. אני לא הייתי ער

לכך. אני ארחיק אתכם רק במרחק של מקום אחד. זאת אומרת, אחרי חבר הכנסת אברהם שפירא ידבר חבר הכנסת תופיק זיאד, ואחר כך חבר הכנסת פרוש.

חבר הכנסת פלד, בבקשה.

משה פלד (צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, 20 הימים שבין פסח, הוא החג המציין את חירותנו, לבין יום העצמאות, המציין את יום הכרזת מדינת ישראל, הם הימים בעלי המשמעות העמוקה ביותר, כך בשבילי לפחות, מבין ימות השנה. החיבור שבין העבר הרחוק של יציאת מצרים, של יציאת בני ישראל מעבדות לחירות, לבין יום הזיכרון לשואה ולגבורה, דרך יום הזיכרון לחללי צה"ל ועד ליום העצמאות, היום שבו מציין העם היושב בציון את חירותו האמיתית ועצמאות מדינתו, הוא החיבור המרתק בין עבר לעתיד, בין עבר משפיל וכואב לבין גאווה לאומית וציונית.

זכיתי, שהייתי שותף לחוויה קשה ומרתקת, כחבר משלחת הכנסת ל"מצעד החיים" בפולין. ואני עדיין באוריינטציה של מסעות ורכבות. כך הגעתי למאמר מאלף של פרופסור יובל נאמן, שהופיע ב"מעריב", ושמו: לקפוץ מן הרכבת. וכך כותב יובל נאמן: "ידועים התיאורים של מי שהובל ברכבת ונתאפשר לו לקפוץ אך לא קפץ כיוון שחש שאין זה לפי כבודו. כך בדיוק נוהג הממסד השלטוני בישראל בדבקותו להסכמי אוסלו. כי מה עוד צריך לקרות כדי שתיפקחנה העיניים".

ואותה שאלה בדיוק אני שואל אותך, כבוד ראש הממשלה: מה עוד צריך לקרות כדי שתיפקחנה העיניים? – 14 הרוגים בתוך פחות משבוע, בשני פיגועי רצח ורשע, ללא גינוי ולו ברמז דק. התסכים, כבוד ראש הממשלה, לגינוי מסתתר ופחדני בשיחת טלפון במקום גינוי פומבי, שכל העם ישמע, שכל העם יבין את המסר? מטחי "קטיושות" על יישובי הגליל ערב החג ובעקבותם כניסת תושבי הצפון למקלטים, וכל זאת בידיעה ובגיבוי מובהק של בני השיח הסורים. התסכים, כבוד ראש הממשלה, להמשיך ולשוחח אתם בעוד הם יורים?

ההסכמים בין אש"ף ל"חמאס", המדברים על המשך המאבק עד "כיבוש פלשתינ כולה", מעידים כאלף עדים על שהמשטרה הפלשתינית איננה רק חלום באספמיה אלא גם ואולי אף יותר חלום בלהות. ההסכמים הללו, המתקיימים כבר למעלה משנה ועל-פיהם מתאמנים אנשי "הג'האד האסלאמי" וה"חמאס" בבסיס אימונים של ה"פתח" בחרטום, שאותו חנך ערפאת בעת ביקורו שם לפני כשנה וחצי – וכולם עדיין זוכרים את נפילת מטוסו בעת סיום ביקורו שם בחרטום והאירוע של חנוכת בסיס אימונים של ה"פתח" – האימונים של חלק מהאנשים המיועדים לשרת במשטרה הפלשתינית שהתאמנו באותו בסיס בחרטום מעידים, כי אש"ף מעולם לא קיבל את הסכמי אוסלו, אלא שערפאת מחפש את הדרך לשוב אל חיק הציבור הפלשתיני שזנח אותו. וכך הוא מוכן לשחק את אוסלו עד ביצוע הסכם הביניים בעזה וביריחו ומבקש מהפלשתינים שייתנו לו את הארכה הדרושה לכך.

צא לרחובות, כבוד ראש הממשלה, ותחוש את העם, תחוש את פרפורי הבטן ואת קצב פעימות לב העם. בוא לצמתים ולכיכרות. רק שם תשמע ותחוש את שחש הציבור, בקרבו גם רבים רבים ממצביעך. רק שם ברחובות תשמע כי אסור לנו להפקיר את ההישגים הביטחוניים אשר בכוחם לבנות את היערכותנו ולשמור את עמידתנו במאבק המדיני הקשה והמסובך.

במקום לגבש מדיניות עצמאית ברורה ונחרצת אתה עולה לרגל לווינגטון, כאילו משם תבוא לנו הישועה. לא, כבוד ראש הממשלה, לא בווינגטון תמצא את החומה. רמת-הגולן וגב ההר של יהודה והשומרון הם הם החומה האחרונה שלנו, עליהם אתה צריך לשמור מכל משמר.

רק ממשלת ישראל ממשיכה להאמין בהסכם אוסלו. רק ממשלת ישראל ממשיכה להקשיב לילקוט הכזבים של פרס ולהאמין בעולם החדש ובמזרח התיכון החדש שלו. רק בישראל יכולה ממשלת מיעוט להוביל מהלכים הרי-גורל בניגוד לרצון העם. רק בישראל יכולה ממשלה להתנהג בעזות מצח שכזו ולהמשיך ולהונות את הציבור, כאילו כולנו מטומטמים.

רק בישראל יכולים ראש הממשלה והרמטכ"ל להונות במצח נחושה את ועדת החוץ והביטחון, לומר לוועדה במשך חצי שנה כי לא נעשית כל עבודת מטה בצה"ל בנושא רמת-הגולן, ויום אחד קם אלוף בצה"ל ומציג עבודה שנעשתה בהיחבא, בסתר ואולי במחתרת. ביזית את הכנסת ואת הוועדה, כבוד ראש הממשלה.

אני קורא לך מעל במה זאת, ככל שתקדים ותתפכח מהילולת השלום כך יגברו סיכויינו לעמוד איתן ולהצליח. אם לא תקום בתעוזה, אכן יהא חלל העם. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אברהם שפירא, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת תופיק זיאד, ואחריו – כפי שאמרתי, חבר הכנסת מנחם פרוש.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חמש משפחות בישראל יושבות בשעה זו שבעה ומתאבלות על יקיריהן שנרצחו בחדרה. משפחות אחרות אך עתה קמו משבעה על רצח יקיריהן בעפולה. בבתי-החולים בעפולה ובחדרה עדיין מאושפזים פצועים שנפצעו באותם פיגועים איומים בלבה של ארץ-ישראל.

לפני יומיים התקיימה בעזה עצרת המונים שכינס ה"פתח" של ערפאת לציון מותו של אבו-ג'יהאד, שנהרג, לפי מקורות ערביים, על-ידי כוחות ישראליים. את העצרת כיבד בנוכחותו אחד מראשי ה"חמאס" ברצועה. בדבריו לפני הנוכחים הוא אמר מפורשות, כי פעילי ה"חמאס" יתגייסו כאיש אחד לימינו של ערפאת אם הוא יכריז מלחמה על ישראל. אנחנו וערפאת נצעד יד ביד – כך הוא אמר, לפי הפרסומים.

רבותי, היות שאני מתחלק בזמני עם הרב פרוש, אני רוצה להגיד לממשלה מלים מהלב, לא כדי לקטרק אלא כדי להסביר לה את הכאב, ואני מדבר על היהודים ועל הרבנים וגדולי ישראל שאנחנו מייצגים אותם.

אין ספק שכוונת הממשלה היתה לשלום והיא רוצה שלום, אבל יום יום רוצחים יהודים ומשלמים מחיר. אין מקום בעולם שנרצחים בו יהודים מפני שהם יהודים אלא פה, במולדת. עד מתי? ואני חשבתי שבנאום של ראש הממשלה היום הוא ירגיע אותו ציבור שמפחד לצאת בלילה, לא ביש"ע, ביפו, בחדרה, בעפולה. כבר אי-אפשר לדעת איפה אפשר להסתובב.

אני יודע שלמר רבין זה בוודאי כואב, כמו לכולם. השאלה היא אם לא כדאי לעצור כל דיון מדיני ולהגיד: אין שום משא-ומתן כל עוד רוצחים יהודים. איזה תמריץ יש לערבים לקבל את השלום אם הם רואים שכל יום שרוצחים מוותרים להם עוד יותר, נותנים להם עוד? להיפך, אלה שרוצים את השלום, צריך להגיד להם: אתם רוצים שלום? אם לא תפסיקו להרוג יהודים, אין כלום.

אל נשלה את עצמנו. "חמאס" ו"פתח" – זה הכול דבר אחד. אותו ערפאת, עד היום לא קם לגנות שום רצח; אולי רק בשיחות טלפון, אבל לא בפומבי. גדולי התורה, רבנים צועקים: זה הזמן שהממשלה צריכה להגיד, עד פה. לא הולכים קדימה כל זמן שלא יעצרו את הרצח.

אני רוצה להגיד דבר נוסף. אנחנו חייבים לדעת שלממשלה הזאת אין היום רוב קואליציוני. ש"ס לא בקואליציה, ויש לה רק 56 מנדטים. אנחנו לא יכולים להתעלם מהצעד שעשה חבר הכנסת חיים רמון, שבעצם הוריד עוד שלושה חברים. עם רוב כזה אפשר באמת למנות מפקח כללי למשטרה, אבל עם רוב כזה לכפות על יהודים ולהגיד להם: לא כל דבר שעושים, רוצחים, הורגים, זה הכול פיגוע בשלום ולא עושים דבר – אין לממשלה היום הכוח הקואליציוני לכפות את זה.

אני מבקש מהממשלה. אנחנו לא יהודים שקוראים קריאות ביניים. תתעוררו ותגידו לערבים שרוצים שלום: מה אתם נותנים לנו חוץ משקט? אם גם את השקט אתם לא יכולים לתת, אז עם מי עושים שלום?

אני מבקש מהממשלה לעצור כל משא-ומתן עד שתהיה הבטחה להפסיק את מעשי הטרור. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת תופיק זיאד. אחריו – חבר הכנסת מנחם פרוש. אחריו – חבר הכנסת אלכס גולדפרב.

תופיק זיאד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברצוני להביע את רגשי הנחת שלי מההתקדמות במשא-ומתן עם הפלשתינים ומהשלמת ההסכם על הדברים הבסיסיים העיקריים בתוכנית עזה-יריחו תחילה. אני מקווה שלא יקרה דבר שיעיב על ההתקדמות הזאת או יגרום מחדש להפסקת ביצוע ההסכם.

אנו עדים, לאחרונה במיוחד, להגברת הלחץ של הימין הקיצוני, וזה בא במיוחד על רקע פיגועי הדמים בעפולה ובחדרה. הימין הקיצוני לא חדל להשתמש בדם הנשפך, היהודי במיוחד, אבל – היהודי והפלשתיני, במטרה ליצור אווירה של היסטריה ולחץ על הממשלה.

בסוף השבוע שעבר "הפתיעו" אותנו הליכוד ובעלי בריתו בשני דברים. דבר ראשון, מה שהם קראו לו תוכנית השלום של הליכוד; והדבר השני, הדיבורים על תוכנית שהאופוזיציה הימנית מכינה להפלת הממשלה. בקשר לתוכנית "השלום", העיקר בה הוא ביטול ההכרה באש"ף והפסקת המשא-ומתן והחלת החוק הישראלי על השטחים הכבושים, או כפי שהם מתבטאים, על רוב השטחים הכבושים.

נראה שהימין הקיצוני איבד את ה-BALANCE שלו ובמיוחד את הזיכרון שלו. נראה שהסכם אוסלו והצלחת המשא-ומתן גרמו להם להלם ולאובדן הזיכרון. הרי הם שהתחילו בכל התהליך של מדריד. האם הם לא חשבו אז שלוועידת מדריד תהיה דינמיקה שעלולה להביא, כפי שהיא הביאה, להסכם אוסלו? הם סמכו אז כנראה על יאסר ערפאת, שיטרפד כל דבר. אבל יאסר ערפאת אכזב אותם, אכזב את כל התקוות שלהם. נכון שהוא בלע הרבה גלולות מרות ונכון שהוא הצליח להתגבר על כל הקשיים מתוך הבית שלו.

בקשר להחלת החוק הישראלי על השטחים הכבושים, הרי הם ישבו בממשלה 15 שנים ולא העזו להחיל את החוק הישראלי על השטחים הכבושים, מכיוון שהם ידעו והיו משוכנעים שזה בלתי אפשרי, דבר כזה לא יכול לקרות לעולם. אז בשביל מה הצביעות ומשוא הפנים הזה?

נניח שישראל ביטלה את ההכרה באש"ף והפסיקה את המשא-ומתן. הרי את הסרט הזה כולנו ראינו במשך עשרות השנים שעברו מאז הכיבוש של 1967.

לכן אני חושב, שמה שהימין קורא לו תוכנית השלום זה לא יותר מרצפט בטוח למלחמה חדשה ולהמשך שפיכות הדמים, שלא יהיה לה כל גבול.

בקשר לתוכנית שהימין מדבר, שהוא מכין אותה להפלת הממשלה, אני שואל: על מה הם חושבים? על איזו תוכנית? אנחנו רוצים לשמוע. לפי דעתי יש רק דרך אחת ויחידה להפיל את הממשלה, והיא – הפרלמנט, הכנסת, הרוב בכנסת. זה לא ניתן בידי הליכוד ושותפיו. אז מה נשאר? אולי הם חושבים על קריאה למרד אזרחי? שיעשו את זה, בבקשה. אבל הם יודעים שהם ייכשלו, זה לא יעבוד. ההפגנות שלהם והצעקות שלהם "רבין בוגד", "פרס בוגד", אלה צעקות והפגנות מצחיקות. זה רק חושף כמה הם אבסורדים בקריאות האלה. הם יודעים שרובו של העם עם תהליך השלום ולא נגד תהליך השלום.

מה נשאר? להסית את הצבא. יש מנהיגים פוליטיים ודתיים ששמענו אותם קוראים לצבא שלא לבצע הוראות. יש כאלה שרומזים לצבא ברוח הזאת. רק בשבוע שעבר, ביום שני שעבר, שמענו נציגים בכירים של הליכוד בכנסת, בנאומים שלהם מעל הדוכן הזה, רומזים לצבא ברוח הזאת. כל זה תחת הסממה של ביטחון, ביטחון פנים. כאילו הם האפוטרופוסים על הביטחון, האפוטרופסים על הצבא, האפוטרופסים על דעת הקהל. מיעוט מדבר בשם הרוב, כאילו הוא הרוב. הם עדיין לא מתרגלים לעובדת החיים, שהם איבדו את השלטון בבחירות האחרונות.

בנושא הביטחון באה להם התשובה לפני יומיים, מהפגנת האלופים תחת הססמה העיקרית: "השלום הוא הביטחון". ומי אומר את זה? הגנרלים, האלופים שהשתתפו ופיקדו על כל מלחמות ישראל. אבל הגנרלים האלה, האלופים האלה, לפי דעת הימין הקיצוני, אינם מבינים בענייני הביטחון. רק הם, שיושבים בצד הזה של הבית, הם שמבינים בנושא הביטחון. רק יושב-ראש הליכוד וחבורתו מבינים בנושא הביטחון.

חברי הכנסת, עם דחייתנו את עמדת הליכוד ובעלי בריתו, עמדתנו על מדיניות הממשלה בשטחים הכבושים היא עמדה ביקורתית, עמדת גינוי לפעילות, לדיכוי של הצבא ושל המתנחלים בשטחים הכבושים. אנחנו דוחים בתוקף את החלטת הממשלה בקשר לסגר על השטחים הכבושים. זו ענישה קולקטיבית, ואי-אפשר להבין אותה בצורה אחרת. זו הרעבה של 2 מיליוני פלשתינים בשטחים הכבושים, דבר שיעמיק את השנאה הלאומית וידחף להרגשת התסכול והייאוש, וכתוצאה מכך יביא להגברת הפירוד, להגברת האלימות ולהגברת שפיכות הדמים.

יש להוסיף על זה את דיכוי הדמים, שבשטחים הכבושים יום נהרגים אנשים. שכחנו מה שקרה לאשה ההרה? לפני כמה ימים מתנחל בא ויורה באשה הרה ורוצח אותה ואת העובר שברחמה. גם הריסת הבתים. ביתו של ד"ר מוחמד וחידי שנהרס בלי כל הצדקה ובלי כל סיבה. המתנחלים ממשיכים את הפשעים שלהם.

יוסף בא-גד (מולדת):

איך אתה קורא פשעים?

תופיק זיאד (חד"ש):

הפשעים שלהם. הם רוצחים את האזרחים בשטחים הכבושים, יורים בהם, מכים בהם, משפילים אותם. זאת המציאות. מי שלא רוצה להכיר במציאות הזאת שלא יכיר, אבל זו המציאות. הוא עיוור, או שבכוונה זדונית הוא מכחיש את עובדות החיים האלה.

אני מסיים, אדוני היושב-ראש.

לכן אני מדגיש שהשלום באמת הוא הביטחון. זאת המסקנה שכל עם ישראל וכל אלה שעסקו בנושא הביטחון במשך עשרות בשנים, בכלל זה הממשלה ובכלל זה ראש הממשלה, זאת המסקנה שהגיעו אליה אחרי כל השנים האלה. השלום הוא הביטחון, ולשלום יש דרך אחת. יש מוצא אחד מכל המצב המסובך הזה – לשים קץ לכיבוש, להכיר בזכות ההגדרה העצמית של העם הערבי הפלשתיני ובזכותו למדינה משלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זיאד, הוספתי לך דקה. היה מקרה נדיר שאתה נאמת עשר דקות ולא היתה אף קריאת ביניים אחת. קריאות הביניים התחילו כשגמרת.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני מקווה שלא תזמין אותם לקרוא קריאות ביניים. יש לי רק עוד שני משפטים. אני רוצה להצביע על ועידת עומאן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה לא יכול להתחיל נושא אחרי שכבר הוספתי לך על עשר הדקות.

תופיק זיאד (חד"ש):

זה לא נושא. רק שני משפטים.

היו"ר ד' שילנסקי:

שני משפטים.

תופיק זיאד (חד"ש):

זה סימפטום נוסף, זה רמז, יותר מרמז נוסף, שמדינות ערב ועמי ערב באמת רוצים בשלום. זו אווירה של שלום, האווירה הדומיננטית היום, וזה מוכיח שאנחנו נמצאים בהזדמנות היסטורית לשלום וכל המצב בשל להסכמי שלום. שלום מביא שיתוף פעולה. שיתוף פעולה מביא התפתחות של האזור, והאזור יפרח לטובת כל המדינות וכל העמים של האזור.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת מנחם פרוש, אחריו – חבר הכנסת אלכס גולדפרב.

אברהם יחזקאל (העבודה):

עוזי אמר שזה היה נאום מפא"יניקי.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, בתחילת דברי אני רוצה להביע תנחומים למשפחות השכולות שאיבדו את יקיריהן, השם ייקום דמם. תדעו שכאבכם הוא כאבנו. לא תוסיפו ולא נוסיף לדאבה עוד.

אני רוצה להביע ברכת החלמה מלאה לפצועים. השם ישלח להם רפואה שלמה בקרוב.

תסלחו לי אם אתחיל בנימה אישית. מטבעי ובתודעתי אני רחוק מלהיות אופוזיציונר בעניינים ביטחוניים. אגודת ישראל, מאז ומתמיד בכל המצבים התרחקה מקיצוניות בנושאים ביטחוניים. לא אמנע מלהגיד שמאז ומתמיד אגודת ישראל ואני אישית מתייחסים בהערכה אליך, ראש הממשלה ושר הביטחון, כמדינאי שקול וכשר ביטחון חדור עוז וגבורה שזכה להישגים ביטחוניים כבירים.

רבותי, נער הייתי גם זקנתי, ואני מלווה את הנושאים המדיניים והביטחוניים מאז הצהרת בלפור. מצער אותי לקבוע, שאנו עוברים כיום תקופה קשה מאוד מאוד, כאובה מאוד מאוד, מאכזבת מאוד מאוד, הרבה יותר כאובה ומאכזבת מכל התקופות הקשות, הכאובות והמאכזבות שעברנו מאז מתן הצהרת בלפור. מייד עם מתן הצהרת בלפור החלו הערבים להשתולל. זכורני עוד אותם ימי שישי אחרי הצהריים כאשר הערבים גמרו את התכנסותם במסגד בהר-הבית, איך הסתערו עם מקלות ופגיונים, חדרו לשכונות מאה-שערים ובתי-אונגרין, וזה היה מדי שבוע, וההשתוללות גברה וגברה וקיבלה ממדים רציניים, ביצעו רציחות ברוטליות, וההשתוללות התרחבה והתפשטה. עברנו שנים קשות בשנות ה-20, במאורעות שנת תרפ"ט ושנת תרצ"ח.

מאז כינונה של מדינת ישראל יצאו מדינות ערב בחמש מלחמות עם כל הכוחות המזוינים. אבל השם ברחמיו ובחסדיו הראה לנו נסים ונפלאות, ולא יותר מאשר בשישה ימים זכינו לחבוק גבולות ארץ קודשנו, זכינו לאור הגדול שהשם בחן חסדו האיר לנו להגיע שוב לתוככי עיר הקודש והמקדש ולעמוד ליד שריד בית-מקדשנו ולהתהלך בתחושת ביטחון בכל רחבי הארץ ובכל השבילים בתוככי ירושלים העתיקה. והכול הכול היה בידינו.

ואתה, מר יצחק רבין, הרמטכ"ל של ששת הימים, זכית להיות שליח ההשגחה, להחזיר לנו עם יתר החיילים את שריד בית-מקדשנו ועיר קודשנו. כיום מה מאוד כואב, מה מאוד מאכזב למה שהגענו ולמה שהגענו להביא עלינו, למה שעומדים להמיט עלינו, ואתה, מר רבין, כובש ירושלים, אתה תיתן שערפאת, שידיו מגואלות בדם והוא מתאם עד היום עם ה"חמאס", שהוא יבוא לשערי יריחו, על צווארה של ירושלים.

אך למותר לומר שבלבנו ובנפשנו אנחנו כמהים, אנו רוצים בשלום. מי, מי לא רוצה? מי, מי לא כמה לשים קץ לתשפוכת הדמים? למען השלום, כדי לשים קץ לתשפוכת הדמים יש תשלום ויש נכונות לתשלום. אבל למה ומדוע לא נראה נכוחה, לא נשמע מה שראש אש"ף יאסר ערפאת אמר בימים אלה במועצת אירופה בשטרסבורג? וזה היה אחרי הטבח בעפולה וזה היה אחרי הטבח בחדרה. הוא כינה את ישראל, שישראל מנהלת מדיניות רצח, מדיניות של רצח המוני, ותקף הקשר המתועב – כך הוא מתבטא – בין יחידות מסוימות בצבא הישראלי ובין המתיישבים הקיצונים והגזענים – זו לשונו של ערפאת. ככה מדבר ערפאת וככה מדברים אש"ף, ואינם מהססים להכריז על הקשר הישיר בין אש"ף לבין "חמאס".

לאור הרציחות היומיומיות המבוצעות על-ידי ה"חמאס", שהם שליחי אש"ף או מתאמים עם אש"ף, ואת זה עושים כיום, עוד לפני שביצעו הנסיגה, לפני שאלפי שוטרים פלשתינים מזוינים התפרסו בעזה והגיעו על צווארה של ירושלים, ביריחו.

רבותי, נהיה מעשיים ונראה נכוחה את המצב. נחתם הסכם באוסלו, חגגו לחיצת הידיים של ראש הממשלה ושר החוץ עם ערפאת על המדשאה של הבית הלבן בושינגטון, הסכם שלפיו יינתנו לאש"ף עזה ויריחו תחילה, ישוחררו עצורים טרוריסטים, יזוינו שוטרים פלשתינים, וכל זה היו מוכנים לעשות כדי שישימו קץ למעשים טרוריסטיים וקץ לתשפוכת הדמים.

ולמעשה, מאז הסכם אוסלו, מאז לחיצת הידיים עם ערפאת, נהרגו 40 יהודים ומעשי הטרור נמשכים ונמשכים. והם ממשיכים בטרור והממשלה ממשיכה במשא-ומתן כשאתם קוראים זאת תהליך השלום. וזהו השלום כאשר דם נשפך ללא הרף, וזהו השלום כאשר אלמנות אומללות מייללות, יתומים מסכנים בוכים, הורים שבורים ורצוצים ואחים ואחיות נסערים מאובדן יקיריהם.

האם זה פלא, התחושה הקשה כאשר הטרוריסטים משתוללים ואנו מעבירים להם שליטה, כאשר אנו מעבירים שלטון שעלה לנו במלחמות מרות.

התחושה קשה עוד יותר כאשר אנו מעמידים זה לעומת זה, אחרי מה שעשה איש בודד ומבודד בביצוע מעשה הרצח במערת המכפלה, כולנו כולנו ללא יוצא מן הכלל הבענו מחאתנו, הסתייגותנו. ערפאת הכריז מייד על הפסקת תהליך המשא-ומתן. ואילו אחרי הרצח בעפולה ואחרי הרצח בחדרה ערפאת מילא פיו מים ואנו ממשיכים, ואנחנו קוראים לזאת תהליך השלום כאילו לא קרה דבר.

וכשאנו ממשיכים בתהליך השלום מתגלים הקשר והתיאום בין "חמאס" ובין אש"ף, קשר גלוי.

תשמיע הכנסת קריאתה אל הממשלה: כל עוד לא יופסקו כליל הטרור ושפיכות הדמים לא ממשיכים בתהליך המשא-ומתן שקוראים לו משא-ומתן לשלום.

אל נשכח שעד היום לא קיים ערפאת ההתחייבות החד-משמעית במכתבו לראש הממשלה מיום 9 בספטמבר 1993, כי ארגונו יביא לאישורה הרשמי של המועצה הלאומית הפלשתינית, הצעת החלטה המבטלת את תוקפם של סעיפי האמנה הפלשתינית אשר שוללים את זכותה של מדינת ישראל להתקיים. את זה לא ביטלו. הם ממשיכים להכריז שהם מתכוננים להקים מדינה פלשתינית ולהכריז על ירושלים כבירתם.

אני פונה אליך, כבוד ראש הממשלה, ואליך, שר החוץ, מדינאים רמי מעלה, למה תיתנו לממשלה להידרדר במהלכיה? אנו מעוניינים בשלום, אנו מוכנים לשלום, אבל אל נרמה את עצמנו ואל ניתן שירמו אותנו. ישראל מחניפה לערפאת וערפאת שולח שיקוצים עלינו.

לבי לבי עליכם, ראש הממשלה ושר החוץ, שכל כך הרבה פעלתם והשגתם בעבר בנושאים מדיניים וביטחוניים. למה לא תקשיבו לקולות, קול המון כקול שדי, שקוראים לכם כי על שלוליות דם, דם

שנשפך כמעט כל יום ויום לא דורכים. בדרכים אשר אתם הולכים בהן אתם לא מובילים לשלום. אתם קוראים שלום אבל אין שלום. הדם שנשפך תוסס, זועק ויזעק. תנתקו ידיכם מידיו של ערפאת ואש"ף, הן מגואלות בדם והדם הזה זועק אליכם, אלינו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת מנחם פרוש. רשות הדיבור לחבר הכנסת אלכס גולדפרב, ואחריו – לחבר הכנסת רחבעם זאבי. אחרי חבר הכנסת רחבעם זאבי כתוב אצלי – מד"ע. אני מפנה את תשומת הלב של חברי הכנסת, שאם אין שם מפורש של חבר הכנסת, אי-אפשר לתת רשות הדיבור.

בבקשה, חבר הכנסת גולדפרב.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בימים אלה התבשרנו, כי פעולות שנעשות בשטחים ומוגדרות כפעולות שבוצעו על-ידי תנועת ה"חמאס" הן למעשה מתואמות ומתוזמנות עם אש"ף.

שאלה לי אליך, כבוד ראש הממשלה, ואני מקווה שהוא שומע. היום, כשמכריזים באמצעי התקשורת הישראליים על התקדמות יומיומית כמעט, לא מדגישים כי היוזמה להתקדמות באה למעשה רק מאתנו. אש"ף למעשה מתאם את פעולותיו עם ה"חמאס". זו ההתקדמות, אדוני ראש הממשלה.

ההתפתחויות האחרונות במשא-ומתן לשלום, הבאות עם שורת פיגועי הטרור החמורים, מלמדות אותנו, כי הפרטנרים שלנו למשא-ומתן מפרשים את צעדינו, צעדים שמגמתם השלמת הסכם השלום, כחולשה. על חולשות תמיד נדרשים לשלם מחיר גבוה. בין היתר, המחיר הגבוה משמעותו שחרור אסירים ביטחוניים. תמורת מה? תמורת לא כלום. העיקר לרצות את הפרטנרים. אני לא מעוניין להתפרש לא נכון, כאילו אני בעד החזקת פרזיטים מהסוג הגרוע ביותר על גבם של משלמי המסים בישראל. אלא אני קורא – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

הם לא פרזיטים. הם מנהיגים של עם.

אלכס גולדפרב (יעוד):

חבר הכנסת מחאמיד, הייתי זהיר מאוד בדברי. לולא הייתי על במת הכנסת, אולי הייתי מתבטא בצורה אחרת. אני קורא לשחרורים רק תמורת הסכמים, ובסוף התהליך – לא בהתחלה, לא באמצע אלא בסוף, כשאנחנו מנטרלים את עצמנו מהם על-ידי ההסכם.

הממשלה, בעצם מעשיה מזמינה – אני בטוח שהיא עושה זאת בלי שתתכוון לכך – אלימות. יש להפסיק מייד את שחרור האסירים הביטחוניים, אפילו יביא הדבר להקפאת תהליך השלום.

הפרטנרים שלנו צריכים סוף סוף להבין – ובמצב הקיים הנראה לעין הם לא מבינים זאת – כי אנחנו אלה שהלכו רחוק, אולי רחוק מדי, למען התקווה לשלום. אנחנו אלה שלקחו ולוקחים סיכונים, ונראה כי הפרטנרים שלנו עדיין לא בשלים מספיק כדי להגיע להסכם שלום. אם כך המצב, עלינו לפעול ביד תקיפה נגד הטרור, גם בעונשים מרתיעים, כמו גירוש – ואני לא מתכוון לגירוש על-תנאי.

הממשלה הזאת צריכה להחליט על דרכה, ובדרך שבה היא פועלת כעת, כשהיא באה לקראת הפלשתינים, בעצם בלי לקבל כל תמורה מצדם – ככל שהממשלה מוכנה לוותר להם יותר, התמורה היא פיגועים נוספים. היום קוראים למפגעים "פורשי אש"ף", או "פורשי ה'פתח". אלה אותם גופים שפשוט מחליפים כובעים. פעם הם יושבים בחליפות ליד שולחן המשא-ומתן, ופעם נציגיהם פוגעים באזרחים חפים מפשע ובחיילינו.

האם מישהו באמת חושב כי יש בעל-בית אחד מוסכם בצד השני? האם מישהו חושב כי היום, לאחר כל-כך הרבה פיגועים, יש עם מי לדבר ועל מה לדבר? מי שחושב כך, טעות בידו. אנחנו צריכים להיות אלה שצריכים להכתיב את התנאים, ולא שהם יכתיבו לנו. אם זה לא ילך אתם, נמצא את הדרך שבה אפשר יהיה לחיות כאן בביטחון רב יותר.

אם הממשלה הזאת לא תפעל בתקיפות במדיניותה, היא לא תסיים את הקדנציה ותוחלף במהרה. שום ממשלה לא רוצה לסיים טרם זמנה, ובוודאי לא להיות מאולצת לעשות כן.

ראש הממשלה, מר רבין, אם לא תפעל בתקיפות ותחזיר את האלופים לצבא כדי שיוכלו להפעיל את הצבא, ובמקומם יהיו מדינאים שינהלו את המשא-ומתן, מדינאים המיומנים לכך, שזה מקצועם וזו אומנותם, אם לא תחזיר את האלופים למלא את תפקידם, את העבודה שהם יודעים לעשות טוב יותר, לא יהיה סיכוי שהפרטנרים למשא-ומתן יבינו שהאלופים חוזרים לתפקידם כדי לעשות סדר היכן שצריך לעשות סדר, והמדינאים, הדיפלומטים המקצועיים, ינהלו את המשא-ומתן כפי שצריך לנהל אותו.

היום התבשרנו על פיגוע מכאיב נוסף. אני מנצל במה זו כדי להשתתף בכאבם של הפצועים והמשפחות ולשלוח איחולי החלמה לפצועים. עד מתי? עד מתי נוכל לסבול את הפיגועים? עלינו להרחיקם מקרבנו ולתת להם לחיות באוטונומיה מוניציפלית, אם מרצון ואם באי-רצון. אלה שמתיימרים להיות מנהיגיהם, שיבינו – אתם או בלעדיהם נוכל להסתדר, ובמצב שנוצר, אולי עדיף בלעדיהם. אנחנו מצדנו צריכים לספח את היישובים היהודיים למדינת ישראל ולתת לאוטונומיה סמכות מתוך מדינת ישראל, ולא שסמכויות האוטונומיה יבואו מירדן.

אם לא נגיע להסכם מייד, בתוך זמן קצר, על ראש הממשלה ליזום ולהפעיל את תוכנית האוטונומיה המוניציפלית החד-צדדית. העובדות רק מחזקות את תחושת הבטן שלנו, שאין עם מי לדבר. חבל על הזמן שמבזבזים על אנשים לא חשובים, שלא קובעים ולא מחליטים שום דבר לגבי השטח. על ראש הממשלה לפעול מייד להשכנת הביטחון ברחבי ארץ-ישראל, כי המצב היום בלתי נסבל, ופשוט נמאס לנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה. אחריו, כפי שאמרתי – מד"ע. אבל אם עד תום הדברים של חבר הכנסת רחבעם זאבי לא יהיה לי שם, לא יהיה לי מי להזמין. אחריו יבוא חבר הכנסת שלמה בוחבוט. חבר הכנסת יוסף עזרן, אני רואה שאתה מפנה את תשומת לבי שמגיעה לך רשות דיבור. אבל ברשימה כפי שמונחת לפני כתוב: מד"ע, שלמה בוחבוט, מיכאל איתן ויוסף עזרן. ככה רשום. אני מבין שחבר הכנסת שלמה בניזרי התחלק אתך בזמן.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חלפו שבעה חודשים מאז לחץ ראש הממשלה היהודית את ידו הטמאה של ראש כנופיות אש"ף על מדשאת הבית הלבן, שבעה חודשים של ויתורים והתקפלויות, שבעה חודשים של טרור ורצח יהודים, שבעה חודשים של אשליה ומקסמי שווא, שבעה חודשים של הלוויות וניחום אבלים, שבעה חודשים של אבנים ובקבועי תבערה, שבעה חודשים של מארבים ותקיפות, שבעה חודשים של סכינים ומטעני צד, שבעה חודשים עם 48 חללים, שהם "קורבנות השלום" אצל רבין ופרס.

הסכם אוסלו-מינכן לא הביא שלום ולא יביא שלום. גם כל הוויתורים בטאבה ובקהיר לא יביאו שלום, הם יביאו בסופם מבוכה ותסכול ועוד שכול אצלנו, ועוד תיאבון ועוד דרישות אצל אש"ף.

מכל ההבטחות של הממשלה הזאת לעם הזה לא יוצא דבר, אין שלום ואין אפילו "ביטחון אישי", כפי שהבטיחו דוברי "העבודה" בתקופת הבחירות.

פרס ורבין אמרו, שהערבים רוצים כבוד – אז ניתן להם ממנו מלוא חופניים, אבל אשר לביטחון – נקייד לשמור על האינטרסים שלנו. בסופו של דבר נתנו להם גם כבוד וגם פגעו בצורה חמורה בביטחון שלנו.

ממשלת ביילין וזיאד בראשותו של רבין בונה לפלשתינים "משטרה חזקה", שאיננה אלא צבא השחרור הפלשתיני מתחת לאפנו ובתוך ארצנו; משטרה עם רובי סער ומקלעים, עם שריוניות ומסוקים, שקציניה ומפקדיה הם מפקדי הטרור ה"פתחי" שהתנכלו לנו במשך שנים ולרבים מהם יש דם יהודי על ידיהם.

הלואי ואתבדה, אבל יבוא יום ומשטרת הטרור הזאת תפנה את נשקה כנגד היהודים. מדוע משטרה צריכה רובי סער ומקלעים? מדוע הם צריכים שריוניות? הרי אנחנו לא הפעלנו בכל שש שנות האינתיפאדה שריונית אחת. ומדוע הם יהיו רשאים לטוס במסוקים מעל שטחינו? בעבר אמרו שבונים אותם כך כדי שיוכלו להתמודד כנגד ה"חמאס" ודומיו, אויבי השלום, אבל היום הם כבר בתיאום מבצעי עם ה"חמאס". לא מעט מהפעולות נגד יהודים נעשות גם היום בידי ה"פתח" ו"נצי הפתח" של ערפאת "שוחר השלום".

המתיישבים היהודים ביש"ע מופקרים להתקפות פרועות ואין מושיע. צה"ל עומד מנגד ומבטיח שהיהודים לא יגנו על עצמם, שהאבנים יעופו רק בכיוון אחד. זהו חלק ממדיניות הייבוש והיא נעשית בציניות ובאכזריות, על חשבון דמם וביטחונם של יהודים.

אני זז לרגע מהטקסט המוכן ואני רוצה להעיר לראש הממשלה, שאמר פה כי צה"ל לא מוגבל: אני מזמין אותו לבוא לענבתא, לראות את החיילים עומדים בצד כאשר תוקפים אוטובוס יהודי עם נשים וילדים; אני מזמין אותו לבוא ליריחו כל ערב לראות איך תוקפים אוטובוסים ומכוניות יהודיות, והצבא עומד בצד, מאובן ומסורס.

משה נסים (הליכוד):

המלחמה בטרור יכולה לפגוע בתהליך השלום.

רחבעם זאבי (מולדת):

נכון.

הממשלה הזאת ויתרה כמעט בכל נושאי הביטחון: הכללת הקרנטל בתחום יריחו, שהוא אזור חיוני בהגנת דרום בקעת-הירדן והשער לירושלים; הכללת חוות מוסא עלמי, שנותנת להם נגישות וציר חדירה לא מבוקר מאזור קו המערכת לתוככי האוטונומיה; הכללת נבי-מוסא, שנותן להם מאחז 15 דקות מירושלים ושליטה על שני צירים העולים לביירה; הכללת חוף ים-המלח, המאפשרת להם החדרת אמצעי לחימה דרך הים; הימצאות שלנו על הכבישים ושוליהם בלבד, כאשר התוקפים פועלים מצדי הכבישים; הסכמה למסירת סיום המרדף לידי כוח פלשתיני, שאומרת פיאסקו אחד גדול; הכללת רוצחים ואנשי טרור במסגרת ה"משטרה", ועוד ועוד.

את הכסף מגייס בעבורם שר החוץ שלנו, את כלי הרכב והנשק ייתנו ארצות-הברית ואחרים, את האנשים מגייס ערפאת, ואולי יבואו גם מתוך ה"חמאס". את הקורבנות – ניתן אנחנו.

ראש השב"כ מזהיר מפני תוהו ובוהו ברצועה, וכי אחרי עזיבת צה"ל יהיו שם מעשי טבח בין הפלשתינים. ראש השב"כ מבין את מה שלא מבינים במשרד החוץ, שאנחנו נשארים אחראים לביטחון ברצועה גם כשתפעל שם משטרתו של רב-ניצב פייצל חוסייני, והוא יודע שתהיינה שם סברות ושתילות, והוא יודע שיאשימו בכך את היהודים, והוא יודע שתהיה ועדת חקירה. אז הוא יוצא באזהרה לממשלה: יהיו מעשי טבח, ומעכשיו תזכרו שאני, ראש השב"כ, הזהרתי אתכם.

רבין גילה השבוע שספר התנ"ך איננו משמש לו מקור ואסמכתה לגבולות ארץ-ישראל. זה היה מדהים לשמוע ראש ממשלה יהודית שמגחך על ספר הספרים, על ההבטחה האלוקית, על תמציתה של הציונות. וכך נשאר רבין בלי ספרים: את המניפסט הקומוניסטי של מרקס הוא זנח מזמן, את "מדינת היהודים" של הרצל ספק אם קרא, את האגדה והמדרשים הוא בכלל לא ראה. נשאר לו רק ספר אחד – "האמנה הפלשתינית". אבל גם משם הוא יכול ללמוד, בסעיף 2, את התורה שאומרת כי פלשתינן היא יחידה אינטגרלית אחת, שאיננה ניתנת לחלוקה.

לו הייתי נשאר נאמן לשיטתו של רבין העכשווי, הייתי צריך לדרוש, ובתוקף, שנעזוב את עפולה ונצא מחדרה, כי הן מהוות מכשול לשלום. איזה היגיון "מטומטם", בלשונו של רבין, הביא את היהודים להתיישב שם בסביבה ערבית עוינת? צריך לצאת מחדרה ומעפולה ולהתיישב רק בנווה-אביבים, וגם זאת עד שיתפוצץ שם המטען התורן.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אבל זה בסמוך ליפו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל אני נאמן לתורתו של רבין האחר, שאמר פעם אחת בשיח רמטכ"לים, שבעיות כמו זו של עזה פותרים ב"הזזת אוכלוסין", כפי שעשו בין טורקיה ליוון. בשפה פשוטה: טרנספר. כך אמר רבין, וכך הוא עשה בלוד וברמלה, ובאזור המפורז המרכזי בצפון, וברמת-הגולן, ובכפרי לטרון, ובמחנות הפליטים של יריחו.

כן, רבין ידע בעבר את הפתרון הנכון לסכסוך ופעל לפיו. רק הטרנספר יביא את השלום ואת הביטחון. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשומה אצלי מד"ע, אבל לא קיבלתי שם ואף אחד לא התייצב. לכן הם מפסידים את רשות הדיבור.

יש לי פה בעיה. חבר הכנסת שלמה בוחבוט, אולי בהסכמתך האדיבה נפתור אותה. שמת' לב עכשיו, שבעוד חמש דקות צריך להחליף אותי בניהול הישיבה חבר הכנסת יוסף עזרן. הוא רשום קצת אחר כך לרשות הדיבור. הוא יצטרך בגלל מילוי שליחות ותפקיד בכנסת להפסיד את רשות הדיבור. אתה מסכים לכך שהוא ידבר עכשיו?

שלמה בוחבוט (העבודה):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לך. אני אומר את הסדר: אחרי חבר הכנסת יוסף עזרן יהיה חבר הכנסת שלמה בוחבוט. אחרי – חבר הכנסת מיכאל איתן.

יוסף עזרן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, הנני מודה לך. גם זו פתיחה יפה, טובה, מעודדת, שאפשר למצוא מכנה משותף לשלום לפחות בין חברי הבית. זאת האמת הפשוטה.

אני עובר כעת לנושא הרציני ביותר, שאנחנו דנים בו היום בכובד ראש, והוא נושא השלום, שאחרים מתרגמים אותו למעשה, לשאיפה, לכמיהה אנושית, אמיתית, לביטחון אישי. פשוט.

היו"ר ד' שילנסקי:

כבוד הרב יסלח לי. סיעת מולדת מקיימת היום כבר פעם שלישית התייעצות סיעתית בעמידה. התייעצות סיעתית עושים בישיבה.

משה נסים (הליכוד):

ועוד מליאת הסיעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

צריך לשבת.

רחבעם זאבי (מולדת):

צריך לשמוח שיש סיעה אחת, שמיוצגת פה על-ידי שני-שלישים מחבריה.

היו"ר ד' שילנסקי:

נכון, כל הכבוד. אבל אומרים שהתייעצות סיעתית עושים בישיבה ולא בעמידה.

יוסף בא-גד (מולדת):

מולדת על הגובה.

היו"ר ד' שילנסקי:

יפה. תודה רבה לכם. אפשר יהיה להאזין לדברי חבר הכנסת הרב יוסף עזרן.

יוסף עזרן (ש"ס):

רבותי חברי הבית, אדוני היושב-ראש, אם לא נצליח לומר את האמת לעצמנו, לסכמה כאן כלפי מצפוננו אנו, לעולם לא נצליח לומר את האמת לעם, וודאי שלא נצליח לשכנע אותו, כי אם מדובר בדברים שאדם לא מזוהה אתם פנימית, נפשית, הוא אינו יכול להשפיע על הזולת. ואומנם, חז"ל אמרו זאת בצורה הרבה יותר פשוטה ופרוזאית: דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. אדם צריך להאמין במה שהוא אומר, כדי שהוא יוכל לשכנע את השני.

השאלה שלי היא זאת: האם כאן, בבית הזה, יש אדם אחד רציני, אחד מכל קצות הבית, מכל גוני הקשת הפוליטית, שאינו רוצה באמת שלום-אמת? בפרט כשמתרגמים אותו עממית לביטחון אישי, לפעולות אנושיות פשוטות: אמא לוקחת את הילד בבוקר לגן, היא רוצה לקחת אותו שלם ולהחזיר אותו שלם. מה פשוט ואנושי מזה? על זה יש ויכוח? האם הממשלה הזאת, שתקראו לה מוותרת, מוותרת על דבר זה? ולהיפך, עמדו כאן חברי כנסת והאשימו את אנשי הימין שהם רוקדים על הדם. או, באמת, אין גבול לחוצפה, להגזמות?

יש פה אנשים שהלב שלהם שותת דם, שהלכו ובכו עם אותן משפחות ששכלו את יקיריהן. אלו רוקדים על הדם? מתי אנחנו רק נמצא איזו שפה משותפת, איזה סיכום, איזו הבנה בנושא חיוני וחשוב כל כך?

ותדעו שהיום, אולי דווקא בכל הוויכוח המר הזה, הקשה והמתמשך, מצאתי ניחומים, כשמצאתי – ותתפלאו לשמוע – שפה משותפת בין אנשים מהימין שנקרא קיצוני לשמאל הקיצוני בנקודה הבסיסית המרכזית, והיא, שאם יתברר – ותדעו, רבותי, יתברר בסוף – שאכן אש"ף הינו "חמאס" ו"חמאס" הינו אש"ף, קמו אנשים, שאני לא מסכים לדעותיהם ולא מזדהה אתם, כמו השר יוסי שריד וגם השר עוזי ברעם היושב פה, ואמרו בפירוש, שאם לאש"ף – כך אמר השר יוסי שריד, שמעתי באוזני – יהיה הסכם עם ה"חמאס", אז לא יהיה לו הסכם אתנו, וזה דבר ברור ופשוט. וכן אמר השר עוזי ברעם: זה קו אדום. ואולם כאן נשאלת השאלה: אדום, אתם יודעים שיש לו הרבה גוונים, בהיר, עמוק, והשאלה היא: איך נקרא האדום פה? מה זה האדום מדם?

השאלה היא לא השלום והביטחון האישי, אלא המחיר שאנחנו משלמים. זה לב הוויכוח, רבותי. הלז של כל הסכסוך הפנימי בינינו, בין השוללים ובין המחייבים, הוא – מהו המחיר? האם המחיר כדאי? ואני אומר לכם: רבותי, העניין הזה של עזיבת עזה, ובדיעבד של עזיבת יריחו, לצערי הרב – אני אומר, יריחו לצערי הרב – הוא כדאי, מפני שאחת ולתמיד, לעיני כול, אנחנו חייבים להוכיח, שהנה הסיכוי שלכם למה שאתם טוענים, שאתם באמת רוצים לחיות בשלום ולקבל את הקיום של העם היהודי בארץ, הנה נתנו לכם את האפשרות.

אבל יש פה בעיה קשה. אתם יודעים, אדם ששותק כאשר יש טבח בעפולה ובחדרה, שותק, מתעלם, הרי הוא או אוויל, או מרושע, או שניהם ביחד. אדם ששואלים אותו והוא מתכחש, מתעלם, זה כבר לא אווילות ורשעות, זו הזדהות. ואני שואל את עצמי: זה שהתכחש והתעלם והוא למעשה מזדהה, מה הוא מצפה ממני? אני לא זקוק למלים הקשות של ערפאת ולגינני שלו. אבל זאת אינדיקציה ברורה מאוד – מי האיש. אם לו מותר לטעון אחרי הרצח הנורא בחברון: צריכים להוכיח לי שזה היה איש בודד, שצה"ל לא ירה אותו – כך שמעתי אותו, הופיע בטלוויזיה בחוץ-לארץ וכך אמר – אני, אחרי ההתנהגות הזאת מותר לי לשאול אותו: אני אומר שאתה "חמאס", תוכיח לי שאתה לא "חמאס". וזאת השאלה. זו שאלת השאלות.

כל יהודי בארץ-ישראל שואף, כמה, רוצה את השלום. אבל איך אני צריך להתייחס לגוף הזה שקוראים לו "חמאס"? אני שוקל עם כמה חברי הכנסת להציע לכלול אותו בקטגוריה של עשיית דין בנאצים ובעוזריהם. למה? מפני שאנשים שאני מציע להם שלום ומוותר, ואני מכיר בקיומם ובזכותם להתקיים, אומרים לי: לא, יהודי – תחת האדמה או בים. לא נותנים אפילו צ'אנס להידברות, להכרה בזכות קיומה; מה זה? איך נקרא לזה?

לכן, זו השאלה. לא השלום, לא התרגום העממי של ביטחון אישי, שכולנו מסכימים עליו. ואני מסכים שניתן את הצ'אנס ואת הסיכוי, למרות הכאב והמחיר שאנחנו משלמים. ונדע, ואני סומך על הממשלה הזאת שתדע לעצור, אם הם יגזימו וינצלו את הרצון הטוב ואת הכמיהה הפנימית ושאיתנו לשלום; נדע איך לרסן. והיו הרבה שרים בממשלה הזאת שאמרו: יזרקו "קטיושות" מעזה, אנחנו נדע לעשות סדר שם. זאת אומרת שיש מחויבות.

אז אולי באמת נצא היום עם סיכום, שאם – והרי על זה הכול מסכימים – שאם יתברר לנו שיש קשר כלשהו בין הארגון הרצחני הזה ובין אלה המעמידים פני שלום, שידעו שלא רק שזה יהיה הסוף, אלא הכול יהיה בסימן שאלה חוזר. ואם נצליח לפחות להתאחד על סיכום כזה, הרי הבאנו איזו בשורה אמיתית לעם הזה, איזה ביטחון אישי, תקווה בתוך הים של הייאוש.

קמים פה חברי הכנסת ועושים שירה לירית ופרוזה על השלום ועל מעלתו. מישהו לא רוצה כאן שלום? מישהו רוקד על הדם? הרי זו בושה וחרפה להשתמש בנימוקים דמוגיים כאלה. אז בואו נוכיח, אחרי ששמעתי שגם השר יוסי שריד, כבר ציטטתי אותו, והנה השר עוזי ברעם יושב אתנו כאן, שגם להם יש קו אדום, בואו נתאחד על האדום הזה, וחס וחלילה לא יהיה לו תחליף בדם – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הקו האדום שלהם הוא בשינקין בתל-אביב. כבר ראינו אותם עם כל הדיבורים שלהם.

יוסף עזרן (ש"ס):

חבר הכנסת מיכאל איתן, זו זכותך לומר מה שאתה חושב ומה שאתה אומר, אבל אתה לא תרתיע אותי מלומר מה שאני חושב.

מיכאל איתן (הליכוד):

תגיד מה שאתה חושב.

יוסף עזרן (ש"ס):

כן.

מיכאל איתן (הליכוד):

תגיד.

יוסף עזרן (ש"ס):

אני מודה לך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל אל תכשיר ואל תסלף את המציאות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת איתן, חבר הכנסת עזרן סיים את נאומו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתם, יש לכם התפקיד הכי גרוע. הם מאמינים במה שהם עושים. אבל אתם מכשירים אותם, כי אתם יצאתם מהאגף הלאומי, ולכם יש תעודה מסוימת בציבור. הם אמרו מראש, אנחנו רוצים לתת הכול. לא היה להם שום קו אדום. אבל אתם אמרתם, לא.

יוסף עזרן (ש"ס):

סיימת? אז אני מודיע לך, שאתה טועה לכל אורך הקו. למה? מפני שלא שמעתי שהם אמרו שהם רוצים לתת את הכול. זה אתה שם בפיהם. תסלח לי. ואני לא מזוהה עם הקו הימני שלך, ואני לא יוצא ממך ואין לי שום שותפות אתך ולא רוצה שתהיה לי שותפות אתך.

מיכאל איתן (הליכוד):

שמענו אתכם לפני הבחירות. אמרתם לציבור: אנחנו באגף הלאומי.

יוסף עזרן (ש"ס):

לא, אנחנו נלך בקו שלנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתה משקר לי בעיניים?

יוסף עזרן (ש"ס):

אתה מדבר דברים בטלים ומבוטלים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה לא מתבייש, אתה רב בישראל?

יוסף עזרן (ש"ס):

מה זה קשור לרב בישראל?

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה אמרת לפני הבחירות – – –

יוסף עזרן (ש"ס):

אתה לא דובר אמת.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמרתם בטלוויזיה.

יוסף עזרן (ש"ס):

אתה שמעת אותי?

מיכאל איתן (הליכוד):

הרב דרעי אמר.

יוסף עזרן (ש"ס):

אז תשאל אותו. אני לא חייב לך כלום ואתה אל תתיימר להיות המוביל של המחנה הלאומי. אתה הרבה יותר מחריב לאומי מאשר אתה מחנה לאומי.

מיכאל איתן (הליכוד):

גם בזה הם טובים יותר ממך. הם יודעים לגדף טוב ממך.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה לחבר הכנסת הרב עזרן. חבר הכנסת שלמה בוחבוט.

שלמה בוחבוט (העבודה):

חברי הכנסת, אני יושב שוב כאן בכנסת ורואה איך החברים מתנהגים זה כלפי זה.

קודם כול, בראשית דברי, אני רוצה לגנות את הרצח הנתעב בעפולה ובחדרה ואת הפיגוע שהיה היום בירושלים.

אני רוצה לומר לימין, אין לכם שום סמכות ושום אחריות לומר שהפיגועים הם פיגועים מוזמנים על-ידי הממשלה הזאת. זאת הסתה שהדעת אינה סובלת אותה ואסור לומר אותה ואסור לעשות אותה.

בעוד ימים מספר ימלאו 20 שנים לטבח במעלות, ואחר כך – בקריית-שמונה ובמקומות אחרים. האם הפיגועים ומעשי הטבח הם רק בשנתיים האחרונות? מדוע הימין מנסה לטשטש ולומר שבגלל העשייה והמשא-ומתן יש התגברות של מעשי הטרור? אני מתפלא עליכם. אתם מדברים על אישים דגולים ומהוללים בליכוד. מה האלטרנטיבה? מדוע אתם לא באים לעם ופורסים בפניו תוכנית לפתרון?

יושב כאן אדם מכובד, יושב-ראש הליכוד, חבר הכנסת ביבי נתניהו, וכמו ילד קטן עונה בשאלה. שאלו אותו מה האלטרנטיבה – והוא שואל: ומה האלטרנטיבה שלכם? ומה אתם עושים? – דבר חמור ביותר, ואני מתפלא שלמפלגת העבודה אין תשובה.

יש קבוצות מקצועניות שעוברות, לצערי, מפיגוע לפיגוע ומוציאות מתיקים ומתרמילים את השלטים ומרימות אותם באופן ספונטני. זה לא ספונטני. האם זה ספונטני? האם זה העם?

ישיבות ההסדר, שאני מעריך אותן מאוד ומכבד אותן מאוד, ויש לי ישיבה כזאת במעלות, וכל בני הישיבה אורחים של מעלות, וכל יום שישי פוגעים בתושבי מעלות. כי תושבי מעלות באזור שלווים, שקטים, כואבים את השכול, כואבים את כל מעשי הטבח, והם שובתים ועושים הפגנות.

איפה אנשי הליכוד? מדוע אתם לא מוציאים אותם? מדוע אתם מוציאים ילדים קטנים? מדוע אתם פוגעים בעם?

נכון, נעשתה פה שגיאה חמורה ביותר. כשאמרו עליכם שהתנתקתם מהעם, התכוונו – – – כשאתם באתם בססמה בבחירות לפני כמה שנים טובות ואמרתם: אנחנו בעד פיזור האוכלוסייה. ובמקום לפזר את האוכלוסייה בגליל ובנגב, הלכתם ועשיתם והקמתם את ההתנחלויות, וידעתם בדיוק מה התוכנית, שאי-אפשר להגיע לשלום. מי צריך את עזה? אנחנו צריכים את עזה? איפה הדגלים שהרמתם? אתם כל היום עוסקים בדמגוגיה ובהסתה במקום לעסוק בדברים חשובים לעם הזה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

כמוכם, למשל. ממש דברים חשובים...

שלמה בוחבוט (העבודה):

אני רוצה להגיד לך, כשאת מדברת אלי, תאמיני לי שאני איש עשייה. אני מנהל יישוב יהודי-ערבי, מעלות-תרשיחא. אני מצטער שכאן בכנסת יש חברי כנסת – וחבר הכנסת זאבי יצר טרנספר – כל זה דמגוגיה בשביל הבחירות. אנשי תרשיחא גינו את כל הפיגועים ואנשי תרשיחא ביקשו לכנס ישיבות מליאה, מדוע פוגעים בערביי ישראל, ואתם עושים את זאת. ואחר כך אתם הולכים אליהם ומבקשים שיבחרו בכם.

חבל שיושב-ראש הליכוד לא נמצא כאן. אתה הובלת את המהלך במדריד. אתה דיברת עם אנשי אש"ף. מה אתה בא לומר היום? מה אתה בא לספר סיפורים? אין לך, כפי שאמרתי בתחילת דברי, שום אלטרנטיבה, שום תוכנית, שום דבר. אתה יושב פה ובצורה דמגוגית פוגע באנשים. איפה הכבוד של ראש הממשלה, של שרים ושל חברי הכנסת? כך כנסת ישראל מכבדת את עצמה? אנחנו יושבים וכל העם צוחק עלינו, על ההתנהגות שלנו זה כלפי זה.

אני רוצה לשאת תפילה, ואני מאמין, כפי שאמר חבר הכנסת הרב עזרן, שכל הבית הזה רוצה בשלום. בואו נצא בקריאה, בואו נתאחד, יחד, צריך להוביל לשלום כי אין אלטרנטיבה. אם היום נפסיק את המשא-ומתן, אף אחד לא יכול להבטיח לי "ותידום הארץ חמישים שנה", או "ותשקוט הארץ חמישים שנה".

הדגל שהרמנו לשלום ולטיפול בחברה – הם הנושאים שצריכים להוביל את הבית הזה. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל איתן. אחריו – חבר הכנסת אבי יחזקאל.

סליחה, אני רוצה לפנות לחבר הכנסת יוסף עזרן, שאני פשוט תופס את מקומו, ואני הצהרתי שאתה צריך להחליף אותי, ואחר כך חשבו שהתיישבתי על הכיסא, נדבקתי לכיסא ולא קמתי.

יוסף עזרן (ש"ס):

אבקש מאדוני להחליפו אחרי נאומו של חבר הכנסת הנכבד מיכאל איתן. תמיד מעניין לשמוע אותו.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה. אם כבודו מבקש שאמשיך להחליף אותו, אני מוכן. אני מבין שאדוני רוצה להחליפני אחרי חבר הכנסת מיכאל איתן; בבקשה, עניין קולגיאלי-חברי, ועושים את זה.

יוסף עזרן (ש"ס):

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מקווה שלא תהיה לי עכשיו הרבה עבודה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראש הממשלה ושר הבריאות ושר הדתות ושר הפנים ושר – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

הביטחון.

משה נסים (הליכוד):

ביטחון אמרת?

מיכאל איתן (הליכוד):

הביטחון. אני שכחתי שהוא שר הביטחון. יש ביטחון? מתי יש לו זמן להיות שר הביטחון?

בכל אופן, לאחר שהוא חותם כל היום על כל מה שהוא צריך לחתום בתוקף היותו שר חצי ממשלה, ולאחר שהוא מנהל עוד כל מיני עניינים, ולאחר שהוא הולך לוועידת מפ"ם ומתחנן על הברכיים ומקבל סטירת לחי, לאחר שהוא הולך הביתה לנגב את הרוק – אז הוא מתיישב וחושב על ענייני הביטחון של המדינה. כנראה זה לא מספיק. התוצאות מראות שזה לא מספיק.

אבל מה? יש לי שאלה אליכם. תשימו יד על הלב, אנשי הליכוד, האם אין לנו שר ביטחון מזהיר? בטח שיש לנו שר ביטחון מזהיר – הוא מזהיר את חוסיין, והוא מזהיר את ה"חיזבאללה", והוא מזהיר את אש"ף, כל היום הוא מזהיר. מזהיר ומזהיר ומזהיר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

זה פלגיאט.

מיכאל איתן (הליכוד):

לצערנו הרב, זה לא עוזר. התוצאות בשטח לא עוזרות. הוא בא הנה, ממשיך להזהיר, ממשיך להתבכיין כמה רע, וכמה אי-אפשר. יש לו רק בשורה אחת לעם הפלשתיני שסובל והוא מעלה פה על נס; הייתי ממנה אותו, נוסף על כל המשרדים: שר ההסברה של ענייני העם הפלשתיני, יצחק רבין.

ואני רוצה לשאול אתכם, ידידי, חברי מש"ס – – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

ירדן היא פלשתיין.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת בניזרי, אל תדאג, אש"ף וה"חמאס" ו"הג'האד" וכל מי שאתה רוצה דואגים לפלשתינים. רבין, אתה ואני צריכים לדאוג למדינת ישראל. אל תשאל אותי אם מגיע להם או לא מגיע להם. כבר שטפו גם לך את המוח, או את הכיס.

שלמה בניזרי (ש"ס):

קלינטון...

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, אם יצחק רבין מזהיר את חוסיין, אני רוצה לשאול אותו שאלה פשוטה. הרי ה"חמאס" פועל באין מפריע בעזה. הרי חוסיין צוחק לו. יצחק רבין, פעולות ה"חמאס" מתבצעות מעזה, מיהודה ומשומרון. יצחק רבין, אתה יודע יפה מאוד, יש לך רשימה של ראשי ה"חמאס". יצחק רבין, אתה יודע יפה מאוד, כמו שידעת למצוא את ברוך מרזל; תנועה טרוריסטית. נכון, אני אומר כן. הלכת שבועיים לחפש את ברוך מרזל ועוד חמישה. אתה לא יודע את הכתובות של ה"חמאס"? תבוא אלי ואני אתן לך. כל ילד בשב"כ יודע את הכתובות של ראשי ה"חמאס". מדוע יש להם חסינות?

ה"חמאס" מודיע: אנחנו לוקחים על עצמנו את פעולות הטרור, ופעיליו מסתובבים חופשי ביהודה ובשומרון, בעזה – –

משה נסים (הליכוד):

עם נשק.

מיכאל איתן (הליכוד):

– מתכננים את הפעולות, אומרים לאנשים ללכת.

וממשלת ישראל לא נוקפת אצבע, אף שהיא יודעת. ועל מנת להסיט את דעת הקהל, להפוך את העם הזה עם של מטומטמים, שלא ישאל את השאלות שאני שואל כאן מעל הדוכן, שחכמים בתקשורת היו יכולים וחייבים להציג אותן, אבל הם שותקים מתוך סיוע לממשלה – מזהירים את חוסיין. חוסיין ברמת-עמון צריך לדאוג שה"חמאס" בעזה ובשכם, ביריחו ובחברון לא יעשה פעולות טרור. רבין, שר הביטחון של ישראל, עם צה"ל ועם שירותי הביטחון, לא מסוגלים, או לא רוצים.

את מי הוא מזהיר? איזה לעג לאינטליגנציה, איזו בושה, לעמוד פה ולהטיח בנו שטויות כאלה ולהתבכיין?

רבין, כפי שהשמאל משינקין וסביבותיו אמר עליו בחיבה, הוא קופירייטר נהדר. יכול להיות. רבין הקופירייטר טבע את האמירה: אין פתרון צבאי לאינתיפאדה. האמירה הזאת, סליחה שאני אומר את זה, היא העידוד הגדול ביותר לטרור של ה"חמאס". כי מה אומרים היום אנשי ה"חמאס" לאנשי אש"ף? – תגידו, אתם אידיוטים? אתם יכולים לקבל מרבין קצת, כי הפסקתם את הטרור; אנחנו נמשיך את הטרור, כי על רבין עובד הטרור. הוא אומר את זה בצורה המפורשת ביותר, שאין פתרון צבאי לאינתיפאדה, אין פתרון לטרור, צריך להגיע לפתרון מדיני. משמע שצריך לקחת את תביעות הטרור ולהתפשר אתו. צריך לשבת אתו ליד שולחן המשא-ומתן. הרי אתם אמרתם שעם אויבים צריכים לשבת ליד שולחן המשא-ומתן ולדבר. לדבר משמע גם לוותר. אז מדוע שה"חמאס" לא ילחץ עוד ולא יפעיל עוד קצת טרור, כדי שאותה אמירה של רבין, הקופירייטר המהולל הזה, תבוא לידי ביטוי בתשלום מדיני?

אני רוצה לומר לכם יותר מזה: לא רק שדיכאתם. שר הביטחון הזה שנכשל, בעשר השנים האחרונות, למעט שנתיים, הוא שר הביטחון. כל הזמן הוא אומר: אי-אפשר, אינני יכול לפתור את הבעיות של האינתיפאדה. יש לי שאלה אליכם: נניח שהיה שר משטרה בישראל שהיה אומר: רבותי, אי-אפשר לבלום את הפשע, זו בעיה של החינוך, זו בעיה של עבודה סוציאלית, אורה נמיר צריכה לטפל בזה; אי-אפשר לבלום את הפשע. וכל היום היה אומר למשטרה: אל תדאגו, אין מה לעשות, לעולם אי-אפשר להדביר את הפשע. היו מעיפים אותו מתפקידו אחרי 48 שעות.

רחבעם זאבי (מולדת):

נכון.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל שר ביטחון שאומר שאי-אפשר למצוא פתרון צבאי, מה זה משדר לצבא? מה הצבא מבין מזה? מה העם מבין מזה? מה האויבים מבינים מזה? שר ביטחון כזה צריך ללכת הביתה. הוא כישלון אחד גדול, כישלון גדול. שנים הוא מחזיק בתיק הביטחון ללא הצלחה. ייתן למישהו אחר. מי קבע שאי-אפשר? הוא אומר שאי-אפשר, ינסה מישהו אחר שאומר שכן אפשר. זה הפתרון.

לצערי הרב עלי לסיים, ואני אומר דברים שקשה לי מאוד לומר אותם, אבל כדאי שהם יאמרו ונתעורר בזמן הנכון. לצרפתים היה פטן; לגרמנים היה הינדנבורג; ולנו, להבדיל, יש רבין. אם נשאר בו שמץ של פטריוטיות ושמץ של אכפתיות מהמדינה, מהעם היהודי, מהציונות, שיעשה מעשה חיובי שיציל את שם נעוריו בהיסטוריה, שיעשה דבר חיובי למען הביטחון, שיעשה דבר חיובי למען עם ישראל: שילך הביתה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אינני יודע איך להתייחס לסיפא של דבריו לגבי פטן, אבל – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אתה רגיש לעניינים האלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני לא מבין מה הבעיה. אלה שני מצביאים שבהחלט בצעירותם הצליחו ובזקנותם אכזבו. יש הקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לגבי הינדנבורג – בתקופה שלפני היטלר; אבל פטן מזוהה עם היטלר.

רחבעם זאבי (מולדת):

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לגבי הדימוי של הינדנבורג, דרך אגב, אנשי לח"י קראו לז'בוטינסקי בזמנו בשם הינדנבורג. הדימוי הוא של אדם שבגיל צעיר היה גנרל נערץ על בני עמו, ובגיל מבוגר יותר, מחמת טשטוש, לא בזדון, מחמת עייפות מוחין, זיקנה, גרם נזק גדול לעמו. ואני עומד מאחורי הדימוי הזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

ההקבלה נכונה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת איתן, אמרתי שלגבי הינדנבורג אני לא כל כך מקבל בחומרה. אבל הייתי מציע לך ברוח חברית – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הינדנבורג לא היה נאצי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אמרתי, הינדנבורג היה לפני היטלר, יימח שמו. אבל, חבר הכנסת מיכאל איתן, עכשיו אני מנהל ישיבה ואני חייב להיות אובייקטיבי, אבל יש דברים, שלפעמים יושב-ראש צריך להתערב. אתה יודע את השקפותי לגבי ארץ-ישראל, הכול יודעים. בכל זאת, אני מציע לך, לגבי ההשוואה עם פטן, אולי תחשוב על זה.

רחבעם זאבי (מולדת):

יש תקדימים. זה מופיע ב"דברי הכנסת". אני אמרתי את זה לפני חצי שנה. זו אמת. רבין הוא פטן שלנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זאבי, אני לא ניהלתי אז את הישיבה. אבל עכשיו, כשאני מנהל את הישיבה, אני פשוט מציע לחבר הכנסת מיכאל איתן לחשוב על ההשוואה הזאת. כי בכל זאת, לגבי ההשוואה עם פטן, פטן ניצח על רצח יהודים ושליחת יהודים למחנות והסגרתם לידי הגרמנים.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

הוא לא ניצח על שום דבר. הוא קיבל רוב מכריע בפרלמנט הצרפתי. רק 80 התנגדו להצעה לגבי שביתת הנשק עם גרמניה, כשעדיין לא היה מדובר בהשמדה. זה היה רחוק מאוד מזה. 80 הצביעו נגד, ולמעלה מ-500 הצביעו בעד. זה לגיטימי לגמרי, וזה היה גם חוקי לגמרי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בן-אלישר, זה נכון, אבל אתה מדבר על הרישא. אבל יש גם המשך. אני פשוט מציע לך לחשוב, חבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

תרשה לי לענות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת איתן, אני ביקשתי ממך, יהיו לך הרבה הזדמנויות – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה פנית אלי, וכתוצאה מהפנייה שלך נוצר מצב, שממנו משתמעת הערה שלך, שכביכול אמרתי דברים שמן הראוי שאחזור בי מהם, לפחות על-פי דעתך. ולכן, מאחר שהנושא רגיש, מגיעה לי זכות להשיב לך בקצרה, כדי שהדברים יישמעו וייראו כפי שהם צריכים, משני עברי המתרס.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא חשבתי להיכנס לוויכוח, אבל אתה צודק בטענתך כלפי. תעשה זאת בקיצור.

מיכאל איתן (הליכוד):

דקה אחת בלבד.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני בסך-הכול עשיתי זאת במשפט אחד; תעשה אתה זאת בשני משפטים.

מיכאל איתן (הליכוד):

בבקשה. ראשית, אני רוצה לומר, בטרם אמרתי את הדברים חשבתי עליהם רבות רבות, ובטרם אמרתי אותם כאן מעל הדוכן גם הבעתי נימה מסוימת של הסתייגות. גם לאחר שאמרתי את מה שאמרתי והזכרתי את שני השמות, הוספתי את המלה: להבדיל, אתה תמצא את זה בפרוטוקול – –

היו"ר ד' שילנסקי:

נכון.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – – מתוך מחשבה שצריך להיות בהקשר של שני השמות האלה, לגלות רגישות יותר גדולה ממה שאני חושב אפילו שצריך לגלות. עם זאת, אין רבב בהשוואה היסטורית של שני גנרלים שהיו בצעירותם נערצים על בני עמיהם וזכו לניצחונות מרשימים, ובזיקנתם ביישו את נעוריהם. כל ההקבלה נועדה להעביר את המסר הזה, אף אחד לא היה חושד בי ביותר מכך, ואם מישהו כן חשב, הוספתי לו את המלה: להבדיל, בגוף ההשוואה שעשיתי.

אני חושב שנהגתי בזהירות הראויה, בהשוואה היסטורית נכונה, והכול יודעים גם שההיסטוריה לעולם לא מביאה שתי טיפות של מים; תמיד יש דברים דומים, ויש בהם גם שוני. מביאים אותם על מנת להעביר מסר.

אני מודה מאוד לכבודו על שאפשר לי להבהיר את הדברים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אבי יחזקאל, ואחריו – חבר הכנסת אליהו בן-אלישר.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין לנו אלא לפתוח בהזדהות, בניחום משפחות הנרצחים, ואין לנו אלא לאחל החלמה מהירה לאלה שנפגעו. אבל אני רוצה לסיים פה את משפט האחדות, אדוני היושב-ראש, עם החלקים המסוימים של הבית.

אני, ברשותך, אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת עזרן, מנצל את העובדה שאתה מנהל את הישיבה כדי להעיר לך הערה. אתה, בנאום שלך, עשית מעשה חסד. גם בימים הקשים האלה צריך היה למצוא את המאחד, את הקו הדק, שנהיה מדי פעם דק יותר ויותר, המאחד ביני לבין חבר הכנסת משה נסים, ויש מאחד, ובין חבר הכנסת בן-אלישר לביני, ויש מאחד, ובין כל אחד מאנשי הבית הזה. אתה, מעל הבמה, ניסית לעשות זאת, ואני אומר את זה כי באיזה מקום אני מעמיד סימן שאלה על שאלת האחדות בבית הזה. אי-אפשר כל הזמן לצאת בקריאות אחדות ולאחר מכן לשמוע הסבר היסטורי, יהיה מדויק ככל שיהיה, אבל אותו גנרל שיתף פעולה עם הנאצים, ואי-אפשר לומר שיצחק רבין מבטיח בזיקנתו את צעירותו. הנער הישראלי הזה, שכבש במלחמת ששת הימים את ירושלים ואת השטחים, היה שותף להצלתה של מדינת ישראל, ואתה עומד כאן על הבמה, או מן המיקרופון, ומסביר באיזו התפתלות למה התכוונת כאשר נקבת בשמו של פטן. אלוהים עדי שאני לא יודע אם אני כל הזמן צריך לעמוד מעל הבמה כמוך, אדוני היושב-ראש, ולקרוא לאחדות, לאחדות ולאחדות. אין אחדות. אין אחדות. אין אחדות כי יש היום שיתוף פעולה, וברשותכם, תכעסו – אין דבר.

אתם יודעים מיהו ראש הזרוע הפוליטית של ה"חמאס" במדינת ישראל? ראש הזרוע הפוליטית של ה"חמאס" במדינת ישראל, עם כל הכבוד, אנא, אל תעיר, חבר הכנסת ביבי נתניהו. הוא ראש הזרוע הפוליטית של ה"חמאס" במדינת ישראל, ואתם יודעים למה?

דוד מנע (הליכוד):

הצחקתיהונו.

אברהם יחזקאל (העבודה):

כי גם זה וגם אנשי ה"חמאס" לא רוצים שלום. גם זה וגם אנשי ה"חמאס", חלילה, לא רוקדים על הדם אבל עושים פה איזה שימוש מסחרי-פוליטי קטנטן – – –

היו"ר י' עזרן:

להבדיל אלף אלפי הבדלות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

להבדיל אלף אלפי הבדלות, אני מתנצל שאמרתי שחבר הכנסת ביבי נתניהו הוא ראש הזרוע הפוליטית של ה"חמאס" – – –

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

בשם האחדות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

– – – לא, אמרתי, אין אחדות עוד.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

הוא אמר – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

אין אחדות עוד. אני לא מוכן לקבל עוד תהליך – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

תחזור בך – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

אתם יודעים מה? לפחות תלמדו ממנו. אני לא מסכים אתו לחלוטין, אבל הוא אומר: יש לי דעה ברורה. מה אומר חבר הכנסת ביבי נתניהו?

דוד מנע (הליכוד):

אולי תגיד לו שיחזור בו – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

חבר הכנסת ביבי נתניהו אומר דבר ברור – – –

היו"ר י' עזרן:

אני אבקש ממך.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היה פיגוע, יש טרור, יהיה טרור, רבין לך הביתה. איזה מסר אדיר, אינטלקטואלי, כל כך חכם. רבין – לך הביתה. ריבוננו של עולם, אתה ראש אופוזיציה, מה אתה יכול לתת לנו? איזה פתרון נתן לך חבר הכנסת ביבי נתניהו, חבר הכנסת זאבי, פתרון אידיאולוגי, של חבר הכנסת ביבי נתניהו, לא של איזה יחצן אמריקני בגרוש? איזה פתרון יש לחבר הכנסת ביבי נתניהו? כן עזה או לא עזה? כן – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

לי יש פתרון – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

– – – כן אוטונומיה, לא אוטונומיה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – – תקשיב רגע – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — — כן לגרש, לא לגרש, כן למגר את הטרור, לא למגר את הטרור. אדוני, חבר הכנסת ביבי נתניהו
הוא תוצר — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

אם היושב-ראש ירשה.

היו"ר י' עזרן:

אני ארשה לך, חבר הכנסת, רק שנייה אחת. חבר הכנסת אבי יחזקאל, עם כל הכבוד לפלפולציה — — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה אמרתי?

היו"ר י' עזרן:

— — — אני חושב שהרחקת לכת — — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

במה?

היו"ר י' עזרן:

סליחה, סליחה, אני אסביר. אני חושב — — —

דוד מנע (הליכוד):

בזה שאין אחדות.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני רוצה אחר כך ללכת למיקרופון להסביר – – –

היו"ר י' עזרן:

לא, לא, לא, אני אומר את זה – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

– – – מה אמרתי שהתכוונתי, שחבר הכנסת נתניהו הוא ראש הזרוע הפוליטית של ה"חמאס". מה הבעיה?

היו"ר י' עזרן:

אולי תרשה לי?

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה הבעיה? אינני מבין.

היו"ר י' עזרן:

אולי תרשה לי? אני משוכנע שאתה לא מאמין – – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אני מציע שיגרשו אותו ללבנון.

אברהם יחזקאל (העבודה):

למה?

היו"ר י' עזרן:

סליחה, סליחה, אולי אחר כך תסביר לי – – –

קריאות:

– – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

רגע, אני לא מבין, למה חבר הכנסת איתן יכול לדבר ולפגוע בראש הממשלה שלו ושלי ואני לא אוכל לומר עובדה פוליטית?

היו"ר י' עזרן:

הוא לא אמר לך – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

תשמע, אני רוצה להסביר לך, בהנמקה, אדוני היושב-ראש, מכיוון שהערת את תשומת לבי, מה המטרה הפוליטית של ה"חמאס"?

דוד מנע (הליכוד):

עוד יגרשו את חבר הכנסת ביבי נתניהו – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני אומר שאולי יביאו אותו ל"חמאס". המטרה הפוליטית של ה"חמאס", אדוני אמר זאת גם-כן, לטרפד את תהליך השלום – – –

היו"ר י' עזרן:

לא אמרתי זאת.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני אומר זאת.

היו"ר י' עזרן:

יותר גרוע.

אברהם יחזקאל (העבודה):

כן, כן.

היו"ר י' עזרן:

אמרתי שהוא רוצה, חס ושלום, לחסל את העם היהודי. על זה אמרתי, מי זה ה"חמאס".

אברהם יחזקאל (העבודה):

מי מנסה לעשות – – –

היו"ר י' עזרן:

לכן קשה לי לקבל את – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

מי מנסה לעשות הון פוליטי? – חבר הכנסת ביבי נתניהו. הוא אומר, דרכי לראשות הממשלה סלולה – וסליחה על ההשוואה, אני מתנצל מראש – סלולה בעוד ועוד, חלילה, מעשי טרור שיהיו – – –

שאל ילום (מפד"ל):

– – – הון פוליטי.

אברהם יחזקאל (העבודה):

הוא רוצה להיבנות מהעניין – – –

שאל ילום (מפד"ל):

הרי גם אתם – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

תסלח לי, אבל אני בא ואומר לך, אדוני; אני, בניגוד לחברים האחרים, בא ואומר לך שלא אתה, העם הזה צריך לקבל החלטה, וזה נכון. אם, חס וחלילה, ניפול, לא ניפול בגלל חבר הכנסת ביבי נתניהו, עם כל הכבוד – – –

שאל ילום (מפד"ל):

– – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

עזוב, עזוב אותו – – –

שאל ילום (מפד"ל):

– – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

יש אנשים רציניים יותר בליכוד, אבל בכל מקרה – – –

היו"ר י' עזרן:

אדוני, תן לו לדבר.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני רוצה להבהיר לך, שאם אנחנו ניפול, חס וחלילה – – –

היו"ר י' עזרן:

הבטחתי לאדוני.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אם אנחנו ניפול, חס וחלילה, זה יהיה בגלל תחושת השבר שאתם מנסים להעניק, תחושת האימים, הטרור, ואני בא ואומר לכם: תשמעו, כמו שיש לי טענות ליאסר ערפאת, שנשאר, כנראה, עסקן פלשתיני קטן, ולמסלול הזה צריך, כנראה, גם מנהיגים פלשתינים גדולים, יש לי טענות לאנשי הליכוד, לאנשי הימין. עשו עמנו חסד, אל תבואו ותהלכו אימים על העם. אנחנו בתהליך בלתי הפיך, התהליך הזה יימשך, והציבור צריך להחליט האם הוא מוכן לקחת את הסיכון שבסיכוי לשלום. אני לא אומר שלום, את הסיכון – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אברהם יחזקאל (העבודה):

נכון לעכשיו הציבור נותן לנו יד, ולראש הממשלה יצחק רבין.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אברהם יחזקאל (העבודה):

תודה רבה לך.

היו"ר י' עזרן:

סליחה, רק רגע. כן, אדוני.

רחבעם זאבי (מולדת):

חבר הכנסת אבי יחזקאל, שאלת אותי מה למדתי מחבר הכנסת ביבי נתניהו, ואני רוצה לגלות את אוזןך שאני תלמידו של משהו אחר, אני תלמידו של יצחק רבין. ממנו למדתי שהפתרון לסכסוך הישראלי-הערבי זה טרנספר של הערבים מארץ-ישראל – –

קריאה:

— — — דמגוגיה.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא אמר את זה בשיח רמטכ"לים, אחרי שהוא גמר כבר להיות דיפלומט, הוא אמר שבעיות כמו עזה פותרים על-ידי הזזת אוכלוסין. הוא שכנע אותי, הוא מורי, הוא גם ציווה אותי לגרש את הערבים מלוד ומרמלה, הוא גם סילק את הערבים מהאזור המפורז המרכזי בגליל, הוא גם אישר לאלוף פיקוד הצפון – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת, הוא עונה על השאלה ששאל אותו.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — לגרש את הערבים מרמת-הגולן. רבין של אז, מפלגת העבודה של אז, ברל כצנלסון של אז, דוד בן-גוריון של אז — —

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — הם המורים שלי בסכסוך.

אברהם יחזקאל (העבודה):

עם כל הכבוד לך, אתה היית חייל ענק, כנראה זה ההבדל בין אלוף לרב-אלוף, ואני אומר לך מהו. רבין השתנה. הוא הבין שהיה עת לטרנספור — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — — ועת לעשות שלום — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

על זה בוכה הנביא — — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

בן-גוריון ידע שיש עת לטרנספור ועת לעשות שלום — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

אברהם יחזקאל (העבודה):

לכן --

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא מפוחד, הוא מבולבל, הוא מבויש ---

אברהם יחזקאל (העבודה):

אתה יודע, המורה שלך היה מוכשר יותר ממה שאתה חושב.

בכל מקרה, תמשיך ותלמד מרבין, כי הוא יישאר עוד שנים רבות מאוד ראש הממשלה ותצטרך לשנות את דעותיך. תודה.

קריאות:

היו"ר י' עזרני:

רבותי, חס וחלילה. חברך, חבר הכנסת בן-אלישר, שלו לשון לימודית, הוא בוודאי ידע להשיב מנה אחת אפיים. בבקשה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

חס ושלום, אדוני היושב-ראש, אני לא רוצה להשיב מנה אחת אפיים. אני לא יודע אם לצחוק או לבכות. אני לא יודע אם אני מופיע כחלק מהמחלקה הפוליטית של ה"חמאס", חס ושלום, תדבק לשוני

לחכי אם זה אכן כך. אני לא יודע איך להתייחס לזה. רק זאת אומר לחבר הכנסת יחזקאל: היכן שיש אש"ף אין ציונות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מבקש, אתה מייצג את הליכוד. אני מבקש שתכחיש – – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

להכחיש שאנחנו "חמאס"? אתה מתייחס לזה ברצינות? אתה מתייחס לזה ברצינות, חבר הכנסת ויינשטיין?

היו"ר י' עזרן:

אל תחדד את הנושא הזה.

משה נסים (הליכוד):

לא מצאתי את עצמי נפגע.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

הנה, בבקשה, חבר הכנסת נסים ידידנו לא מרגיש עצמו נפגע. יכול להיות שאנחנו נמצאים בסכנה של גירוש ללבנון, כי אפשר היום לגרש "חמאסניקים" ללבנון ולא למקום אחר.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

את ביבי נתניהו לא נגרש.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לא תגרשו. אני מקווה שגם לא את חבר הכנסת נסים, גם לא את חבר הכנסת ויינשטיין וגם לא אותי. זה טוב. הצלחנו לקבל הבטחה.

חבר הכנסת יחזקאל, אני מאמין באמונה שלמה שאתם לא התכוונתם לכך, לא התכוונתם לכך. יש דוגמאות בהיסטוריה, שגם מצביאים וגם מנהיגים גדולים לא מתכוונים להיות עיוורים, חס ושלום, ודאי שלא, אבל הם חושבים שהם חכמים יותר, נבונים יותר ומובילים טוב יותר, ובכל זאת הם מוכי סנוורים.

לא יכול להיות מצב שעם ישראל כולו היה מאוחד במשך עשרות בשנים על שלילה מוחלטת של אש"ף, לא של השלום, גם לא של שיח ושיג עם הפלשתינים, בשום פנים ואופן לא, אבל של אש"ף – כן; היינו בעד שיח ושיג עם הפלשתינים, אבל לא עם אש"ף. ולפתע פתאום אש"ף הופך לסמל. ולפתע פתאום אש"ף הופך לבן-השיח היחיד שאתו אנחנו רוצים להגיע לשלום. לא ייתכן דבר כזה. לא ייתכן דבר כזה שאש"ף, שכולנו יודעים שהוא מייצג את הפלשתינים של 1948 ולא רק את הפלשתינים של 1967, כלשוננו, אבל גם כלשוננו, לא רק את התושבים הערבים ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, אלא את כולם, הפליטים בלבנון ובסוריה ובירדן ובמצרים ובמקומות אחרים, שאתו אנחנו ננהל שיח ושיג ונחשוב שבזה אנחנו פותרים רק את הבעיה של עזה. זו השגיאה הנוראה שאתם עושים. מדוע אתם עושים אותה? אתם הולכים בעקבותיו של יצחק רבין.

הרי אין צל של ספק שיצחק רבין הוא אדם מותש, עייף, והעיקר – מובס. הוא החלל האמיתי של האינתיפאדה. יצחק רבין הובס על-ידי אבנים, על-ידי האינתיפאדה שאתה לא ידענו להתמודד. גם צה"ל לא ידע להתמודד אתה, ובעיקר אותו צה"ל שהיה תחת הפיקוד של שר הביטחון, וככזה לא היתה לו ברירה אלא ללכת לאותו כיוון שאליו הוא הלך, מותש, מובס, עייף. זאת הבעיה.

ועכשיו אני רוצה לומר, בהמשך למה שאמר חבר הכנסת איתן בצדק רב, בצדק רב. אני יודע, באינפורמציה הצנועה שבידי, שזה חודשים קיים שיתוף פעולה בין ה"פתח" לבין ה"חמאס". אם אני יודע את זה, אז שר הביטחון לא יודע את זה? ודאי שהוא יודע. מה אני אומר? הסכמה? שיתוף פעולה? מה פתאום? – יש חלוקת עבודה. אני לא בא לומר שערפאת שלח איזה שליח אל השיח' יאסין לבית-הסוהר, או להיפך, והם עשו את זה בדרג מנהיגותי. יש שיטות אחרות לחלק את העבודה. אני צריך ללמד פה את אנשי המקצוע איך משתפים פעולה, איך נעזרים ועוזרים, איך מסייעים ומסתייעים ואיך עושים חלוקת עבודה?

יש חלוקת עבודה בין ה"פתח" של ערפאת – לא סתם בין אש"ף, שמורכב מארגונים רבים מאוד, אלא בין ה"פתח" של ערפאת לבין ה"חמאס". חלוקת עבודה. שר הביטחון לא יודע? – ודאי שהוא יודע. אז מה הוא התעורר עכשיו? מה פתאום עכשיו? למה רק עכשיו? מפני שיש פיגועים. היו פיגועים קשים. זה השפיע על דעת הקהל. דעת הקהל הולכת ומתמוססת בין האצבעות. היא כבר לא תומכת היום באותו תהליך שאתם קוראים לו תהליך שלום, שאיננו תהליך שלום, היא לא תומכת באותו תהליך, ולכן אין לכם ברירה, זאת אומרת לראש הממשלה אין ברירה, לשר הביטחון אין ברירה והוא חייב לצאת נגד משהו. אז הוא יוצא ומזהיר את ערפאת, אם אתם תמשיכו לשתף פעולה עם ה"חמאס", אז יבוא זה וזה וזה ואנחנו לא נוכל לסבול את זאת.

אותו דבר גם עם ירדן. אני פשוט משלים את מה שאמר חבר הכנסת איתן. עם ירדן אותו דבר בדיוק. הרי זה למעלה משנה אנחנו יודעים על קיומו של משרד "חמאס" ברבת-עמון. אתם יודעים מה, הרי כל העולם ראה את ה"חמאסניקים" האלה, דוברי ה"חמאס", כאשר גורשו 400 ומשהו ללבנון. הם הופיעו ברבת-עמון. הם השופר מרבת-עמון של ה"חמאס". כל העולם יודע על כך. מה פתאום עכשיו יצחק רבין קפץ ועלה על הדבר הזה? שוב על מנת לספק, לתת קצת סטיספקציה, איזו שביעות רצון לדעת הקהל ההולכת ונפרדת מן הממשלה הזאת. הרי זאת הסיבה האמיתית.

ראש הממשלה קיווה שהדברים יסתדרו מאליהם, שערפאת יבין שאי-אפשר להמשיך ככה, בצורה הזאת. אבל הדברים לא מסתדרים מאליהם. הוא חשב שגם חוסיין יבין שאי-אפשר להמשיך ככה. אבל דברים לא הולכים ככה. הוא יודע את זה. אבל הוא פשוט עייף, עייף, ולכן גם המדיניות שלו עייפה, שחוקה, מותשת – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

— — —

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

יכול להיות שהוא צריך לקחת חופשה. ואינני מצפה משר בממשלה, שגורלו הפוליטי תלוי בגורלו של ראש הממשלה שבממשלתו הוא משרת, לומר דברים אחרים. אדוני השר שטרית, אני מצפה למה שאתה אומר.

ומלה אחרונה, אדוני היושב-ראש, ברשותך. קרו בימים האחרונים דברים שלא קרו מעולם במדינת ישראל: ארגונים ממשלתיים, חלק מהממשל הישראלי, בחלקו גם כפוף לראש הממשלה, שמהם יוצאות הדלפות. אני לא שמעתי את ראש הממשלה ולא את שר הביטחון, לא את מי שממונה על-ידי היתנו ראש ממשלה, מתקומם נגד זה, מנחית אגרופו על השולחן, בכוח, אולי גם זורק איזה שר, חבר ממשלה או מי שאינו חבר ממשלה, כסנקציה, מדוע? עייף, מותש.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

— — —

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אל תגיב, השר שטרית, אנא אל תגיב. אתה לא יכול לומר את האמת במקרה הזה, אף שאתה אומר את האמת בדרך כלל. הוא מותש. ולכן צדקו כל חברי אשר קראו לשר הביטחון, לראש הממשלה, ללכת לנוח. פשוט ללכת לנוח. הוא מוביל את המדינה ואת הארץ, הוא מוביל במדיניות גרועה למקום גרוע.

עמנואל זיסמן (העבודה):

— — —

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, אני לא אוכל להגיב, מפני שהיושב-ראש פשוט לא ייתן לי. פשוט לא ייתן לי.

עמנואל זיסמן (העבודה):

שמעתי את הנשיא לשעבר, שאמר שראש הממשלה בגין, זיכרוננו לברכה, היה במצב קשה מאוד, ובכל זאת הוא זכה בבחירות אחרי כן.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אתה יודע מה, הרי אנחנו מבקשים זאת. אתה יודע מה, חבר הכנסת זיסמן עמיתי, בוא נחליט ללכת לבחירות. חבר הכנסת זיסמן, הרי אתה פנית אלי, בסדר, נתמודד, נלך לבחירות ונראה מה העם יחליט. בהחלט.

אמר ראש הממשלה, כאשר הוא פתח את הודעת הממשלה היום, שמותר לנו, מותר לנו להסתכל אחורה בגאווה וקדימה בתקווה. לפחות חצי מן העם, אם לא יותר מכך, מסתכלים אחורה בבושה וקדימה בחרדה, בחרדה. מהיכן נובעת החרדה הזאת? מאמון? מחוסר אמון.

תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' עזרן:

תודה רבה לחבר הכנסת בן-אלישר. חבר הכנסת חגי מירום, אחרון הדוברים, ואחר כך נצביע על החלטת סיכום.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, אדוני השר, אנחנו עוברים מעת לעת סיוטים של מעשי רצח וטרור. הכאב המפלח מן המעשים האחרונים בעפולה ובחדרה, ואפילו היום בירושלים, מכה בכולנו. אין כאן מי ששותף יותר או שותף פחות לכאבן של המשפחות, לכאבם של הפצועים. אני מעריך שכל מי שהוא ציוני ודם יהודי ציוני בעורקיו, וגם ערבי שוחר שלום שדם של שוחר שלום בעורקיו, כואב את הכאב הזה ואינו יכול לסבול את מעשי הרצח, הטרור והטירוף שאנחנו עוברים כאן.

נולדתי בעפולה. עפולה היא עיר מחוז שבהוויית החיים ובדופק החיים שלה משקפת מקום שאליו מתקהלים ובאים אנשי העיר עצמה, שבחלקה היא עיר ותיקה ובחלקה היא עיר פיתוח, עיר עולים.

באים אליה ונקבצים מן היישובים, מן הקיבוצים ומן הכפרים הערביים שמסביב, והיא בעצם משמשת מרכז להוויה הישראלית הקלסית.

והנה שם, דווקא שם פגעה יד המרצחים, וכשאתה מסתכל ומתבונן לעבר רשימת ההרוגים, אתה רואה שמונח לפניך עמק-יזרעאל כולו, על כל מאפייניו. יהודים וערבים, עולים וותיקים, קיבוץ ומושב וכל כיוצא בזה, והלב כואב שמקום כזה, שבחיי היום-יום שלו משמש עיר שלום ועיר לבניית יחסים בין יהודים לערבים, הופך פתאום למקום סוער ונסער, ואפשר להבין את העניין הזה מן הכאב העצום ומן הזעם שיש כלפי המרצחים.

אבל, חברי מן האופוזיציה, אסור, אסור לכל מי שהוא אחראי לקפוץ על כל אירוע כזה, לנצל כל אירוע כזה כדי להסעיר את הרוחות וכדי להשתלח בממשלה שבתקופתה זה קורה. כי הרי פיגועים מעין אלה ידענו גם ידענו בטרם החל תהליך השלום שאנחנו עכשיו מובילים אותו, ובמינון, לצערי, כפי שהיה אז, גדול עוד יותר משהוא קיים היום. ואופוזיציה של פעם, ואנחנו היינו אז באותה אופוזיציה, לא ניצלה כל אירוע על מנת להזעיק את כל עמך ישראל למאבק נגד ממשלה. צריך גם מידה של אחריות בתהליך של שלום ובתהליכים שבהם מרצחי השלום מרצחים באנשים ופוגעים בהם.

חברי, חברי הכנסת, עמדתי כאן משתומם, שמעתי חלק מחברי הכנסת מן האופוזיציה, ולא אבין מדוע אתם מתנגדים להליך של יציאה מעזה. מה התאהבתם במקום הזה, ומה הפכתם את עזה הזו, שכל כולה שלושת-רבעי מיליון פלשתינים, למקום שבו יהודים צריכים להתיישב ולמקום שאסור, חלילה, לעזוב אותו? הן לא התבוננתם לעבר מבטי החיילים אשר עלו על הנגמ"שים ועל המשאיות ובתחושת הקלה עצומה אמרו: נשאר את עזה איפה שעזה נמצאת ונלך אנחנו לעבר מדינת ישראל.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת מירום, שאלת. אתה רוצה תשובה?

חגי מירום (העבודה):

מה הדבר הזה אשר היה לכם, כשאתם מתקיפים החלטה כל כך הגיונית, שמשמעותה לעזוב את האוכלוסייה הפלשתינית הרוויה הזו, לאפשר לה לנהל את חייה בעצמה, וללכת אנחנו לעבר גבולות מדינת ישראל ולחיות את הווייתנו שלנו בגבולות האלה?

אתם באמת מאמינים שיש קומץ יהודים במדינת ישראל שיבכה את נטישת עזה? אתם באמת חושבים שאתם יכולים לשכנע מישהו בטענות הללו של הפקרת מדינת ישראל כאשר עוזבים את רצועת-עזה?

אנחנו מחפשים את הדרך ואיננו בטוחים כל כך, ואיננו מאושרים כל כך ממעשי פיגוע כאלה ואחרים. אנחנו גם יודעים שעריקי אש"ף ו"פתח" ממשיכים לפגע, אבל אנחנו רוצים לתת צ'אנס למהלך הזה, רוצים לתת צ'אנס לאותם פלשתינים אשר מוכנים לדבר שלום ולעשות את מהלך השלום.

אדוני היושב-ראש, הממשלה, מתוך ראיית המצב הקשה שנוצר, של פיגועים בשטחי מדינת ישראל, החליטה לבצע סגר שאינו מוגבל בזמן. חברי הכנסת מן האופוזיציה, גם הסגר לא טוב? גם הסגר פוגע בביטחון מדינת ישראל?

והנה אני שומע כך: אין סגר, המדינה פרוצה והביטחון מופקר. יש סגר, לא טוב היות הסגר הזה, מפני שאנחנו קובעי גבולות עם הסגר, מפני שקו התפר הולך להיות גבולה של מדינת ישראל, ומפני שאנחנו מפקירים את המתיישבים שנותרים בשטחים.

מה לכם, חברי מן האופוזיציה? האם אתם יודעים לומר פה מלה אחת מהי תוכניתכם, מה אתם מציעים? מהו הדבר שאתם מעדיפים אותו על פעולתה של הממשלה הזו? – אין לכם תשובות.

עמד פה יושב-ראש האופוזיציה ביבי נתניהו והשמיץ ועיוות והעמיד את מדיניות הממשלה כאילו היא אם כל חטאת, ולא היתה לו אפשרות להצביע ולו בהצעה אחת על משהו משלו, על איזו הצעה שהאופוזיציה מציעה על מנת לפתור את הסכסוך הזה.

חברי הכנסת, אני כשלעצמי סבור שלא רק שצריך להמשיך את הסגר, צריך גם להתייצב בשלב זה, בטרם ייקבעו גבולות, ולחסום את קווי התפר, ולארגן תחנות מעבר ולחסום את 1,130 הדרכים הנכנסות משטחי יהודה ושומרון לשטחה של מדינת ישראל, ולא לאפשר את הכניסה הזאת, פנימה והחוצה, נוסח מדינה שאין לה גבולות ואין בה גבולות. צריך שיהיה פיקוח על הנכנסים והיוצאים. צריך שיהיה ברור לנו שאנחנו חוזרים לחיות בתוככי מדינה שיש לה גבול, יש לה שטח ויש משמעות לריבונות שלה על השטח הזה.

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, אנחנו, אני כך מקווה, נתקדם בעתיד הקרוב גם למשא-ומתן עם סוריה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, אני פשוט מחכה להודעת סיכום של הליכוד, לכן אני נותן לו עוד דקה.

חגי מירום (העבודה):

סוריה היא מדינת מפתח לשלום הזה. אינני רוצה ולא אומר כאן מה יהיה המחיר שנשלם כלפי הסורים, אבל אני רוצה לקבוע, שהסורים חייבים להיות פרטנר שכעת אנחנו צריכים לרכז כלפיו את מאמצי השלום. כי יום אחרי הסורים יבואו גם הירדנים, ויומיים אחר כך יוסדר גם העניין עם הלבנונים בגבול הצפון, ונוכל לסגור את טבעת השלום הזו ולהגשים את חלום השלום. על כן חשוב כל כך לרכז את המאמץ כרגע בנושא הסורי.

אדוני היושב-ראש, שמעתי פה מחבר הכנסת בן-אלישר שרבין עייף ומותש.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

ומובס.

חגי מירום (העבודה):

דברי הבל אתה מדבר. רבין לא עייף, לא מותש ולא מובס. רבין, שלא היה עייף בעבר, לא היה מותש בעבר והביס בעבר את אויביו, יהיה גם זה שיביס את אויבי השלום ויביא את השלום. אין לי ספק בכך, ואל תציגו אותו ככזה. הוא לא חש ככזה והעם אינו מזהה אותו ככזה. חבר הכנסת בן-אלישר, הוא מוביל תהליך ששום מנהיג בתולדות המדינה לא נשא אותו על כתפיו.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

למזלנו.

חגי מירום (העבודה):

ואתם, תחת לסייע לו בתהליך השלום כפי שסייענו אנחנו לבגין כאשר הביא את תהליך השלום עם מצרים – – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

להבדיל.

חגי מירום (העבודה):

תחת לסייע בכך, אתם עושים כל מעשה שיצטרך יצחק רבין – לא רק להדוף את המרצחים אשר מנסים לכרסם בתהליך השלום, אלא יצטרך גם להשקיע אנרגיות מיותרות לחלוטין בניסיונות האלה, הדמוקרטיים, אני מודה שהם דמוקרטיים, לנסות להדוף את תהליך השלום.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אנחנו לא מתאמצים מספיק.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת בן-אלישר, המלה שלום היא מלה טובה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

בהחלט.

חגי מירום (העבודה):

היא מלה שיש בה תקווה. הליכוד, אל תפחדו מהמלה שלום, אל תתעבו את המלה שלום, אל תזדעזעו כשאומרים שלום. לכו אתנו לשלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

איזה שלום?

חגי מירום (העבודה):

אז נוכל להגיד את מה שאתה יודע להגיד, חבר הכנסת מן המפד"ל, שה' עוז לעמו ייתן, ה' יברך את עמו בשלום. תודה רבה, אדוני.

אברהם הירשזון (הליכוד):

התחלת להגיד תפילות?

חגי מירום (העבודה):

מה יש? אני לא מתבייש.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת מירום.

חברי הכנסת, נא לשבת. אנחנו עוברים עכשיו לקריאת הצעות הסיכום ואחר כך להצבעה. ראשון יקרא את הצעת הסיכום של סיעות העבודה ומרצ, הצעת סיכום ארוכה מאוד, חבר הכנסת אלי דיין. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת סיכום להודעת הממשלה על המצב המדיני והביטחוני בשם סיעות העבודה ומרצ:

הכנסת רושמת לפניה את הודעת הממשלה שנמסרה לכנסת על-ידי ראש הממשלה היום, יום שני, ז' באייר התשנ"ד.

היו"ר ש' וייס:

שימו לב שגם התאריך הלוועזי בוטל.

רבותי, עכשיו יקרא חבר הכנסת דוד מנע הצעת סיכום מטעם הסיעות הליכוד, מפד"ל, צומת, יהדות התורה ויעוד. בבקשה, אדוני.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש לכנסת הצעת סיכום מטעם סיעות הליכוד, מפד"ל, צומת, יהדות התורה ויעוד, לדיון שהתקיים בז' באייר התשנ"ד, 18 באפריל 1994:

1. הכנסת קובעת כי חובתה העליונה של הממשלה להבטיח את חייהם וביטחונם של כל תושבי ישראל.

2. הכנסת קובעת כי אש"ף אינו מקיים התחייבויותיו להרחיק משורותיו את העוסקים בטרור, לגנות את הטרור, להפסיק את האינתיפאדה ולבטל את סעיפי האמנה הפלשתינית הקוראים להשמדת ישראל.

3. לאור כל זאת, הכנסת קוראת לממשלה להעריך מחדש את מדיניותה כדי להבטיח את השגת יעדי השלום והביטחון לאזרחי ישראל.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת מנע. עכשיו יבוא חבר הכנסת האשם מחאמיד ויקרא הצעת סיכום מטעם סיעות חד"ש ומד"ע, ואחריו יביא חבר הכנסת זאבי את הצעת סיעתו. בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד לקרוא הצעת סיכום מטעם סיעות חד"ש ומד"ע לסיכום הדיון בנושא הודעת הממשלה על המצב המדיני והביטחוני:

1. הכנסת מביעה את גינניה וזעזועה ממעשי הדמים בחדרה ובעפולה, שבאו בעקבות הטבח בחברון; שולחת את תנחומיה למשפחות השכולות ואיחולי החלמה מהירה לפצועים; וקוראת להבלגה ולהימנעות ממעשים דומים.

2. הכנסת מגנה ומביעה את זעזועה ממעשי הרצח שממשיכים המתנחלים לבצע, ובמיוחד הפשע האחרון, שבוצע ביום 12 באפריל 1994, כאשר, כפי שידוע, מתנחל ששמו נתן אנגלסמן ירה למוות בפאטמה סמי עבדאללה בת ה-19, שהיתה בחודש השלישי להיריונה.

3. הכנסת מגנה את הריסת ביתו של ד"ר מוחמד אלואחדי, דבר שאין לו כל הסבר או הצדקה, וקוראת ליחס אנושי כלפי תושבי השטחים הכבושים.

4. הכנסת קוראת להפסקת הסגר על השטחים הכבושים – רצועת-עזה והגדה המערבית – דבר שמהווה ענישה קולקטיבית הגורמת להרעבת התושבים, מגבירה את השנאה ומהווה בסיס לאלימות ולמעשים נאשים.

5. הכנסת קוראת לממשלה לנקוט את האמצעים הדרושים על מנת לשמור ולהבטיח את ביטחונם של תושבי השטחים הכבושים, ובראש ובראשונה למנוע את מעשי הרשע של המתנחלים ואת התנכלויותיהם.

6. הכנסת קוראת לממשלה להתקדם לקראת המשא-ומתן על הסדר הקבע עם הפלשתינים והסורים, כאשר הבסיס לכך הוא סיום הכיבוש וההכרה בזכות ההגדרה העצמית לעם הפלשתיני. תודה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, חבר הכנסת אלי דיין, מן המקום, רוצה להוסיף עוד סיעה להצעת הסיכום שהוא קרא.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, יש להוסיף שההודעה שקראתי תהיה מטעם העבודה, מרצ וש"ס.

היו"ר ש' וייס:

בסדר. עכשיו חבר הכנסת רחבעם זאבי. רבותי, הצעת סיכום מטעם סיעת מולדת.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

מולדת יש רק אחת.

רחבעם זאבי (מולדת):

עמנואל זיסמן, לא מתאים לך.

אדוני היושב-ראש, להלן הצעת סיכום מטעם סיעת מולדת לדיון הכנסת בעקבות ההודעה המדינית של ראש הממשלה:

א. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק לאלתר את השיחות והמגעים עם ארגון המרצחים אש"ף.

ב. הכנסת קוראת לממשלה להפעיל את זרועות הביטחון למען הדברת הטרור הערבי בכל רחבי ארץ-ישראל.

ג. הכנסת קוראת לממשלה להפעיל מייד סגר הרמטי מלא על אזורי יש"ע כדי למנוע את יציאת הערבים משם לתוככי ישראל הקטנה.

ד. הכנסת קוראת לממשלה לחדש את תנופת ההתיישבות באזורי יש"ע.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, הקשבתך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני כבר מקדים רפואה למכה ויוצא החוצה.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא. חלילה. צריכים אותך להצבעה, מה אתך? בוא, שב.

רחבעם זאבי (מולדת):

ה. הכנסת קוראת לממשלה לגרש מתחומי ארץ-ישראל את אנשי הטרור הערבי וכן להפסיק את שחרור המחבלים.

ו. הכנסת קוראת לממשלה להבהיר שלא תהיה נסיגה כלשהי ברמת-הגולן.

ז. הכנסת קוראת לממשלה לשחרר את היהודים שנעצרו במעצר מינהלי או להעמידם למשפט.

ח. הכנסת קוראת לממשלה לנקוט את כל הצעדים הנדרשים כדי להפסיק את ההתקפות על היישובים מגבול הלבנון. תודה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה. אתם יודעים את השיטה, מתחילים בהצעות הסיכום שנתמכות על-ידי קבוצה קטנה יותר ועולים כלפי מעלה. נא לשבת איש איש במקומו.

חברי הכנסת, מי תומך בהצעת הסיכום שהציג לפנינו חבר הכנסת זאבי בשם סיעת מולדת?

הצבעה מס' 1

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' זאבי – 26

נגד – 35

נמנעים – אין

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' זאבי לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

26 תומכים, 35 מתנגדים, אין נמנעים. לפיכך, הצעת הסיכום הזאת לא התקבלה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת הסיכום של סיעות חד"ש ומד"ע כפי שהציג אותה לפנינו חבר הכנסת האשם מחאמיד.

הצבעה מס' 2

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ה' מחאמיד – 2

נגד – 54

נמנעים – 8

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ה' מחאמיד לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שני תומכים, 54 מתנגדים, שמונה נמנעים. גם הצעה זאת לא התקבלה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על הצעת הסיכום של סיעות הליכוד, המפד"ל, צומת, יהדות התורה ויעוד, כפי שהציג אותה לפנינו חבר הכנסת דוד מנע.

הצבעה מס' 3

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ד' מנע – 28

נגד – 35

נמנעים – 3

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ד' מנע לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

28 תומכים, 35 מתנגדים, שלושה נמנעים. גם הצעת הסיכום הזאת לא התקבלה.

רבותי, אנחנו עוברים עכשיו להצעת הסיכום של סיעות העבודה, מרצ וש"ס, כפי שהציג אותה לפנינו חבר הכנסת אלי דיין.

הצבעה מס' 4

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א' דיין – 36

נגד – 28

נמנעים – 2

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א' דיין נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

36 תומכים, 28 מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שהצעת הסיכום של סיעות העבודה, מרצ וש"ס, התקבלה.

חברי הכנסת, תודה לכם. אנחנו עוברים עכשיו להמשך הישיבה.

הצעת חוק הליכי תכנון ובנייה (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשנ"ד-1994

(קריאה ראשונה)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק הליכי תכנון ובנייה (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשנ"ד-1994, בקריאה ראשונה. יציג את החוק השר משה שחל. אדוני, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת החוק המונחת בפניכם מטרתה להאריך בשישה חודשים את תוקף החוק אשר התקבל בכנסת בשנת 1990, במטרה לתת פתרון בנושאי הדיור והתעסוקה לעולים חדשים ולזוגות צעירים. חוק זה אפשר תכנון של עשרות אלפי יחידות דיור בכל רחבי הארץ, הוציא את משק הבנייה מהקיפאון שבו היה שרוי ותרם לפתרון מצוקת הדיור במדינה.

לצורך פתרון בעיית עודף הביקוש לדירות הקיימת היום במדינת ישראל יש צורך בבניית כ-50,000 יחידות דיור, ולשם כך יש להבטיח עתודה מספקת של תוכניות בנייה זמינות שעל-פיהן תתבצע הבנייה. החוק המוצע מבטיח מנגנון יעיל לאישור תוכניות בנייה. חשוב לציין כי לאחר שהוכנס תיקון מס' 2 לחוק הליכי תכנון ובנייה (הוראת שעה), ובעקבות הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בעניין זה, ההליך התכנוני הקבוע בחוק מאפשר איזון ראוי בין דרישות הפיתוח של מדינת ישראל ובין צרכי השמירה על איכות הסביבה.

בד בבד עם הארכת תוקף החוק בשישה חודשים דנה הממשלה בתיקון מקיף לחוק התכנון והבנייה, ומטרת החוק החדש לקצר ולייעל את הליכי התכנון. הממשלה מבקשת מהכנסת לאשר את הארכת תחולת החוק כדי לאפשר לה לסיים את תיקון החוק בלי לפגוע בבניית דירות למגורים.

אני מבקש להעביר את הצעת החוק לוועדת הפנים ואיכות הסביבה להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך, אדוני השר.

אני ממליץ שניתן לכל דובר חמש דקות.

חבר הכנסת שאול יהלום, אתה ראשון; אחריו – חבר הכנסת אברהם יחזקאל. אני סוגר את רשימת הדוברים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, עומד כאן נציג ממשלת ישראל ידידנו השר משה שחל, מבקש הארכה לתוקף החוק, נופת צופים, איזה חוק טוב, איזה חוק שבא לעשות דברים כל כך טובים. לכאורה מה פשוט יותר מלהסכים על העניין הזה.

אדוני השר שחל, מדוע זה תסתיר מחברי הכנסת היושבים כאן – אני מקווה שאתה לא מסתיר כי זיכרונם בוודאי אינו בוגד בהם – שבהארכת החוק לפני חצי שנה בדיוק הבטיח שר המשפטים מעל דוכן זה, השר ליבאי, שהביא את החוק, שזו הפעם האחרונה שהוא מבקש הארכה של החוק, משום שהחוק הזה כהוראת שעה יש בו הרבה הפרעות לאיכות החיים ולאיכות הסביבה, יש הרבה תקלות בדרך המהירה של אישור הבנייה למגורים.

אני קורא מפרוטוקול הכנסת את דברי השר, נציג הממשלה, לפני חצי שנה בדיוק. הוא אמר את הדברים כאן מעל הדוכן ב-19 באוקטובר 1993: "ואכן משרד הפנים מינה צוות מקצועי, ששקד כחצי שנה על הכנת הצעה לתיקון מקיף כאמור. צוות זה סיים בימים אלה" – לפני חצי שנה – "את עבודתו ויגיש למנכ"ל משרד הפנים את המלצותיו. עם זאת, התהליך של העיבוד הסופי של ההמלצות האלו לתזכיר הצעת חוק, וגם הדיונים הפנימיים בממשלה, צפויים להימשך עוד חודשים מספר". ולכן הוא ביקש הארכה למשך חצי שנה.

כאשר עלה השר לדוכן להשיב בדיון, הוא אמר: "אשר לשאלה הקשה, מדוע מאריכים, והאם בחלופ התקופה של שישה חודשים ניתן יהיה להגיש חוק אחר, אני אומר, ולא אגלה סוד אם אומר, שגם בממשלה שאלנו אותן שאלות, חבר הכנסת מצא, שאתה שאלת כאן, וגם זאת מתוך גישה אחראית, שהרי ניתן היה לבקש הארכה גם לשנה וגם לתקופה ארוכה יותר. אם ביקשנו לשישה חודשים, הרי זה משום שהיו חברים, ואני ביניהם, שסברו שאם לא ניתן ארכה סבירה, אבל קצרה, שוב יתמהמה העניין, עד לבואנו בסמוך לתום תקופת התחולה של החוק, והנה נמצא את עצמנו חוזרים ומבקשים. לכן רצינו לאותת כאן לאחראים לנושא, שגם אנו סבורים שכבר צריך לבוא עם החוק החדש ולא להאריך את תוקף החוק הנוכחי, ואם כך אנחנו, למעשה, שותפים לך ברצון".

זאת אומרת, ממשלת ישראל מודה שהחוק לא טוב, ממשלת ישראל מבטיחה לפני חצי שנה שהיא מבקשת הארכה רק לחצי שנה ואומרת שהכול מוכן, ונגמר התיקון לחוק הבנייה המקיף, והכול טוב ויפה. החוק הזה גרוע, אומר השר ליבאי, אבל כיוון שדרושים עוד כמה חודשים, נאריך את תוקפו בחצי שנה, נאריך בחצי שנה ולא יותר, כדי שבתום חצי שנה לא נצטרך אלא לחוק המתוקן.

והנה מופיע השר שחל ומוכיח לנו את אוזלת היד ואת הבטלנות של הממשלה הנוכחית, שאולי בגלל סכסוכים וחוסר קואליציה וממשלת מיעוט, והעובדה ששר הפנים הוא ראש הממשלה, הוא לא שולט במשרד, הוא לא יודע מה נעשה שם. אינני יודע מה הסיבות לבטלנות הזאת, והנה עוד חצי שנה נצטרך להאריך.

בסעיף 2 לחוק אומר לנו השר, שימו לב – תוכניות שבמשך שלוש שנים לא הוחל בביצוען צריך להאריך אותן לשלוש שנים וחצי. זאת אומרת, אדם קיבל אישור לתוכנית לפי הדרך המהירה לבנייה למגורים, שלוש שנים מונחת התוכנית ולא הוחל בביצועה, כי אם הוחל בביצועה אין בעיה, מטרת

החוק הזה היתה שאם שלוש שנים לא הוחל בביצוע בטלה התוכנית. מבקש עכשיו השר להאריך משלוש שנים לשלוש שנים וחצי. זאת אומרת, שלוש שנים לא מתחילים בביצוע התוכנית, כנראה תוכנית טובה, תוכנית מצוינת. אם היא תוכנית כל כך טובה, מדוע זה שלוש שנים לא החלו בביצועה? באה הממשלה ונותנת פרס לאותו אדם שקיבל לפי החוק הלא-מתוקן הזה את האישור ושלוש שנים הוא יושב לו ולא עושה דבר, זאת אומרת שהוא "עבד" על אותה ועדה לתכנון ולבנייה מהירה למגורים והיא עוד מוסיפה לו חצי שנה. שלוש שנים וחצי פחות יום אתה יכול להחזיק, ואז נאשר לך גם-כן.

אדוני השר, מן הראוי שלא נאשר את החוק הזה עם כל הבעיות, ובכך נכריח את הממשלה – לאחר שקראתי לך את החלטת הממשלה, הממשלה היתה צריכה לבוא ולהגיד שאנחנו לא מאריכים ואין שום בעיה, יש המלצות של הצוות, ואפשר לגמור את זה בתוך כמה ימים ולהביא את החוק המתוקן, חוק שאינו פוגע, שאין בו תקלות. אם אנחנו מאשרים היום את הצעת החוק הזאת, הרינו נותנים ידנו לבטלות, לאוזלת יד, לאי-מתן חוק מתוקן, שרק ינציח עוד חצי שנה, ואין לי ספק שאם נאריך היום בחצי שנה, בעוד חצי שנה תבואו ותבקשו להאריך עוד בחצי שנה, ואחר כך שוב עוד בחצי שנה, וכך עד ימות המשיח.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני מזמין את חבר הכנסת חגי מירום. הוא ויתר. חבר הכנסת אבי יחזקאל. אני לא קורא שמות. אני מזמין את חבר הכנסת יוסף בא-גד.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רואה בהצעת החוק הזאת זלזול בכנסת ובכל הליכי הדמוקרטיה. פשוט עושים מאתנו צחוק. לא ידעתי את הדברים שקרא חבר הכנסת שאול יהלום. אחרי הדברים שהוא קרא, למעשה אין על מה לדבר, צריך לדחות את החוק בכל תוקף.

בכל פעם מבקשים עוד ארכה ועוד ארכה, מגישים את זה ועושים אותנו לצחוק. לכן, אני מציע לכבוד השר לבטל את ההגשה ולדעת להסתדר במסגרת הזמן והארכה שקיבלו.

בהזדמנות זו, כנסת נכבדה, היות שיושב פה שר המשטרה, והיות שיש לי דין ודברים קשה אתו על עוול משווע, בלתי אנושי, אני מוכרח להעלות את זה בפניכם.

יש שלושה סוגי עצירים במדינת ישראל: יש עצירים פליליים, יש עצירים ביטחוניים, שהם בדרך כלל ערבים, והיום יש סוג חדש, עצירים מינהליים.

והנה, בשעה טובה ומוצלחת ובמזל טוב, ילדו בשבוע שעבר שלוש מנשות העצירים המינהליים. עשו פשע גדול. איך אמר לי מישהו? הוא אמר: למה הן תכננו ללדת יחד באותו שבוע? לפני תשעה חודשים נשותיהם ידעו... זה למען הבדיחה. אני ברוב תמימותי פניתי לנציב שירות בתי-הסוהר רב-גונדר אריה ביבי, ואמרתי לו: נשותיהם ילדו, שחרר אותם לביקור. היתה לי בקשה כל כך פשוטה. אלה בסך הכול עצירים מינהליים שעוד לא הוכח שעשו דבר. לא מעמידים אותם למשפט כי אין על

מה להעמיד אותם למשפט. כל העצירים המינהליים, זו שערורייה של השלטון הזה, שעוד ייתן את הדין על כך. זה דבר נורא במדינה מתוקנת.

פניתי לנציב שירות בתי-הסוהר, והוא אמר לי דבר, שכמעט נפלתי מהכיסא: אני יכול לשחרר את הביטחוניים הערבים, יש לי סמכות במקרה כזה; אני יכול לשחרר את הפליליים, הפושעים, סמים, רוצחים, אנסים – יש לי שיקול דעת; באלה, אמרו לי, אל תתעסק.

אני נדהמתי. מה הם? אוכלי אדם? אני לא יודע איך לכנות את זה. בסך הכול בחורים תמימים, ואני נגד תנועת "כך". אני רוצה שתדע, כבוד השר, שהרב מאיר כהנא, השם ייקום דמו, ביקש לבקר בישיבת "נחלים" ואסרתי עליו להיכנס. אני נגד תנועת "כך", דרכם לא דרכי. אבל יושבים בכלא, נשותיהם ילדו, אחת בניתוח קיסרי, אחת בחודש השמיני תוך סכנת נפשות. אמרו לי: לא, לי אין סמכות. מי הסמכות? השר. אני פונה אל השר שחל והוא אומר: לא, אני לא הסמכות, אולי השב"כ, אולי המוסד, אולי ראש הממשלה, אולי היועץ המשפטי.

אני לא מתעצל, אני אורב לראש הממשלה ביום העצמאות, מלווה אותו בכל האירועים, תופס את המנכ"ל שמעון שבס, ואומר לו. הוא אומר לי: זה לא אנחנו, זה שחל. אני חוזר לשר שחל, אומר לי השר שחל – ולשבחו ייאמר שהוא ענה לי, הוא מכבד חברי כנסת – שזה היועץ המשפטי. אני מקבל תשובה מהשר שחל שיפנו לערכאה שיפוטית שהכניסה אותם לבית-הסוהר, שם יערערו. על מה? על יציאה לשעתיים לבקר אשה אחרי ניתוח קיסרי? רשעות כזאת? אמרתי, קחו אותם באזיקים, קחו אותם עם משטרה, אני אתן ערבות אישית שיחזרו. כל אחד שולח אותי לשני וכולם מתחמקים. הרי זו רשעות שעוד לא היתה בעולם.

שלושה אנשים נמקים בכלא, עצירים מינהליים. עוד לא הוכח שום דבר ולא נותנים לבקר אשה אחרי ניתוח קיסרי. אני אומר שמדינה כזאת תתמוטט על רשעות כזאת. לא האמנתי. חשבתי לפעול ברוח טובה, אבל אני אומר, לא יכופר לכם.

לפעמים יש עוול קטן שזועק לשמים יותר מכל הדברים בעולם. אני חוזר ומבקש, כבוד השר, שתשקול שנית. קח סמכות. מותר לך. אני נותן לך גיבוי של מאה אחוזים. אני אלך לשבת אתך בבית-הסוהר.

היו"ר י' עזרן:

למה? זה הגיבוי?

יוסף בא-גד (מולדת):

אני אומר – אם. להוציא עצירים מינהליים לשעתיים לבקר אשה אחרי ניתוח קיסרי – זה לא יסולח לעולם. אני חוזר ומבקש, אל תתחמק. אל תגיד לי שום תירוץ בעולם על יועץ משפטי וראש ממשלה. הכוח בידך. אם תיתפס על זה, אשריך שנתפסת לעשות דבר הומני לכל אדם, ובוודאי לעצירים מינהליים, שכל חטאם שהם יהודים.

היו"ר י' עזרן:

תודה. בעניין "כך", ככה וככה.

אני מזמין את חבר הכנסת יהושע מצא – אינו נוכח; חברת הכנסת נעמי בלומנטל – אינה נוכחת; חבר הכנסת סילבן שלום – אינו נוכח; חבר הכנסת רן כהן – אינו נוכח; חבר הכנסת אלי גולדשמידט – אינו נוכח. חבר הכנסת מאיר שטרית, ואחריו – חבר הכנסת חיים אורון.

שר המשטרה מ' שחל:

הוא אחרון?

היו"ר י' עזרן:

יש עוד שניים.

שר המשטרה מ' שחל:

הם באולם?

היו"ר י' עזרן:

כן.

מאיר שטרית (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, החוק המונח לפנינו עושה את הכנסת ללעג ולקלס. בחוק הסדרים במשק המדינה שהוגש לכנסת הזו בתחילת שנת התקציב נאמר לנו במפורש, שחוק הול"לים, כפי שמוצע בתיקון מס' 6, תוקפו לא יוארך.

אני רוצה להסביר את ההיגיון, מדוע בעצם אסור להאריך את תוקף החוק הזה. כזכור לך, אדוני השר, חוק הול"לים בא כאשר נוצר מחסור אדיר בבתים ובקרקעות מתוכננים לבנייה, כדי לקלוט את העלייה הגדולה מברית-המועצות. שיא העלייה היה ב-1990, כאשר באותה שנה הגיעו 250,000 עולים והמדינה כולה נכנסה לפניקה, ותחת הפניקה הזאת הממשלה קיבלה החלטות מרחיקות לכת מהר מהר, הולכים לשנות את חוק התכנון והבנייה בהליכים מהירים, וחוקקו את חוק הול"לים.

חוק הול"לים אומר, שאדם שיש לו קרקע שמתוכננת בה מעל 200 יחידות דיור לבנייה, רשאי דרך ועדה מיוחדת, בהליך מקוצר מאוד, לעשות שינוי ייעוד של קרקע חקלאית, שפעם היתה פרה קדושה ושמרו עליה מכל משמר והפקידו כל חתיכת קרקע כזאת בידי ועדה לשמירת קרקע חקלאית ולא הרפו מהקרקע הזאת. אני יודע אילו מלחמות אני עשיתי כראש עיר על שינוי ייעוד של חתיכות קרקע קטנות מקרקע חקלאית לקרקע לבנייה. זה היה בלתי אפשרי. עשו חשבון, מה זה, מחסלים פרדסים? אתה מחסל קרקע חקלאית?

ולפתע, אלוהים שפך מקרן השפע שלו על מאות אלפי אנשים במדינת ישראל. לפתע נפתח להם פתח, לא כקוף של מחט. איך כתוב, אדוני היושב-ראש, אולי תעזור לי? כתוב: פתח לי פתח כקופו של מחט?

היו"ר י' עזרן:

כתוב: פתחו לי פתח כפתחה של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם, שמשאות וקרוניות באים בו.

מאיר שטרית (הליכוד):

נפתח פה פתח כפתחו של אולם, כשמאות אלפי יחידות דיור ומרכזים מסחריים תוכננו בו. להלכה היה היגיון בזירוז הליכי הבנייה.

היו"ר י' עזרן:

ב"קרוניות" יש אומנם האותיות של קרוונים, אבל אלה לא הקרוונים.

מאיר שטרית (הליכוד):

אלה לא הקרוונים.

היו"ר י' עזרן:

זה קניונים.

מאיר שטרית (הליכוד):

להלכה היה באמת היגיון לזרז את הליכי הבנייה ולאפשר לאנשים לשנות ייעוד של קרקע אם רצו לבנות. אבל כל זה היה מותנה בכך שהביצוע של הבנייה יתחיל בתוך פרק זמן נתון, מסוים. אם אינני טועה, אדוני השר, בהתחלה דובר על שנה, והאריכו זאת אחר כך בשנה נוספת, אחר כך בשנה נוספת, ועכשיו מאריכים זאת עוד בחצי שנה. זה לא עולה על הדעת. לא יכול להיות, אדוני השר, שאנשים שהיה להם פרדס – ואגב, מדובר בשינוי ייעוד של עשרות אלפי דונם פרדסים במרכז הארץ, בנס-ציונה, ברחובות, בראשון-לציון, באזור השרון – – –

היו"ר י' עזרן:

וביבנה? יש לה פרדסים יפים.

מאיר שטרית (הליכוד):

גם יבנה. פשוט מחסלים את כל הפרדסים ואת כל הירק במרכז הארץ. אילו היה בא עלינו שפע של עולים, מיליון עולים, אני אומר: ניחא. אבל הם לא הגיעו, ואנשים לא בונים כי אין מי שיקנה כל כך הרבה בתים. עבר הזמן שהיה כשר בעיני ונכון כדי לאשר את החוק הזה ובאמת להפשיר את הקרקעות האלה לבנייה. גמרנו. נגמרה החגיגה. צריך להודות שאתם לא מסוגלים לבנות, שנסגר העסק ונבטל. עכשיו בואו נתכנן בניחותא ונבדוק, האם באמת יש צורך לשנות את הייעוד של הקרקע הזאת, האם יש פתרונות של מים וביוב לאותם מקומות שבונים.

אני אומר לך באחריות, אדוני השר, שבמקומות רבים מאוד שבהם בונים אלפי בתים אין שום פתרון, למשל, לביוב לשכונות האלה. זאת אומרת, הביוב הזה יזרום פשוט בחוץ. אני אומר לך זאת באחריות לפחות לגבי האזור שלי. הביוב יזרום פשוט בחוץ והוא יגרום למטרד אקולוגי נורא, שממילא קיים. למה להוסיף? למה לא לתכנן באמת בניחותא, לכוון את הבנייה לגליל ולנגב, להמעיט מאוד את הבנייה במרכז הארץ, לא לחסל את הפרדסים במרכז הארץ, להשאיר את הריאה הירוקה שהיא חשובה כל כך? ואז באמת לעשות גם צדק. לא יכול להיות שאדם שהיה לו פרדס – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

מה אתה רוצה משר המשטרה?

מאיר שטרית (הליכוד):

הוא יושב פה בתור שר הפנים, כנציג הממשלה. אני מעביר את הדברים דרכו והוא יעבירם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא לא נושא באחריות אישית.

מאיר שטרית (הליכוד):

עמנואל, הוא נציג הממשלה. אגב, כל שר נושא באחריות קולקטיבית למעשיה של הממשלה. הוא בא כשר הפנים לענות בשם ראש הממשלה שממונה על תיק הפנים. אני מבקש ממנו להעביר את הדברים לשר הפנים הממונה, או למנכ"ל משרד הפנים, כי אני חושב שזו שגיאה שהממשלה עושה. אין פה צדק. אני מכיר אנשים שבחיים לא תכננו שהפרדסים שלהם, של מאות הדונמים במרכז רעננה, יהפכו להם שטחי בנייה, בלי ששאלו אותם בכלל. יום אחד הודיעו להם: ייעוד הקרקע שלכם שונה ועכשיו אתם יכולים לתכנן בנייה. זה הפך אותם בן-לילה – וזה טוב יותר מהפיס ומהלוטו – למיליונרים כבדים מאוד. לו היתה לזה הצדקה כדי לקלוט עולים ולבנות מהר – "שאפו". אין לזה הצדקה היום.

אני חושב, אדוני השר, שמוטב לה לממשלה שלא להאריך את העניין הזה. ההארכה של העניין הזה רק תסבך את הממשלה מחר, כשיבוטל באמת החוק, בתביעות של כל מיני אנשים שיאמרו: הבטחתם לנו ועכשיו אתם לא נותנים לנו לבנות. להיפך, יש תאריך קובע, כדי שכל אחד ידע אותו, שידעו מתי לבנות. ידעו שמי שלא מתחיל לבנות עד התאריך הקובע מאבד את זכותו על הקרקע הזאת.

אני מציע שתיקחו את החוק הזה בחזרה. תשאירו את התאריך בתוקפו. אני אומר לך, לא חסרה היום קרקע מתוכננת, מאושרת לבנייה, ולא בונים בה גם בלי ול"לים. לא צריך. יש המון קרקעות שאושרו בול"ל, התחילו לבנות בהן, ועדיין יש שם שטח לבנייה של מאות ואלפי יחידות דיור. למה להמשיך את העיוות הזה?

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת שטרית, יש לך עוד דקה.

מאיר שטרית (הליכוד):

אני כבר מסיים, אדוני היושב-ראש.

אם אתם רוצים לשנות את חוק התכנון והבנייה ולעשות מהפכה – אני מברך אתכם על כך. אני בעד זה בכל לבי ואני חושב שדרושה מהפכה בחוק התכנון והבנייה. זה בכלל לא קשור לחוק הזה. אין לזה שום קשר. בהסבר להצעת החוק כתוב: הממשלה דנה כעת בהצעה מקיפה לתיקון חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, שמתייחסת למכלול הבעיות אשר חוללה המציאות. עד לסיום הבירורים לעניין הצעה זו, מוצע להאריך את תוקפו של החוק בחצי שנה נוספת. מה הקשר? מה עניין שמיטה

להר-סיני? אין שום קשר בין הול"ל לבין הרפורמה הדרושה בחוק התכנון והבנייה. אני אברך את הממשלה אם היא תביא בפנינו תיקון כזה. אבל אני מציע לממשלה לקחת את החוק הזה בחזרה.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת, רגע אחד. הרשיתי והבטחתי לחבר הכנסת שלמה בוחבוט לשאול אותך שאלה.

מאיר שטרית (הליכוד):

בבקשה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

בתור מה הוא שואל?

מאיר שטרית (הליכוד):

בתור חבר כנסת.

היו"ר י' עזרן:

הבטחתי לו, כדי שהוא לא יקרא קריאת ביניים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני בעד זה.

היו"ר י' עזרן:

בבקשה.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ידידי מאיר, אתה צודק, אבל הבעיה היא שאין החוק היום מאפשר לבנות. לא בונים קרוונים, צריך לבנות תעשייה.

מאיר שטרית (הליכוד):

אני מסכים.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אביא דוגמה מעירי מעלות. בנו בה 1,500 יחידות דיור. אם היום אתה מגיש תוכנית באותה מתכונת, כפי שהיה בעבר, חולפות שלוש שנים עד שהתוכנית מקבלת אישור. לכן אני בא ואומר כך: כל עוד משרד הפנים לא שינה, או, יותר נכון, כל עוד הכנסת לא שינתה את החקיקה, אין ברירה, וחייבים להאריך את תוקפו של החוק בשישה חודשים נוספים. עד אז יש לתבוע מכל הגורמים שיחוקקו חוק שאפשר לחיות אתו.

מאיר שטרית (הליכוד):

ידידי שלמה, ראש מועצת מעלות, ראשית, אני מסכים אתך בדבר המצוקה והצורך לבנות תעשייה. אבל לא חצי השנה האחרונה הזאת היא שקבעה אם יבנו תעשייה או לא. ידעו על המצב הזה יותר משלוש שנים. יכלו לתכנן בניית תעשייה במעלות, שתספיק לכל מדינת ישראל. אגב, כל הצעת חוק שתיתן העדפה לגליל בבנייה, בלוח זמנים – אתמוך בה בשתי ידי. התרעתי, עוד בתקופת בואה של העלייה הגדולה, שאין טעם לבנות בתים בגליל ובנגב בלי לבנות מרכזי תעשייה, כבישים ודרכים כדי לקצר את המרחק למרכז הארץ; אנשים לא יבואו לגור שם. אני מסכים אתך בדבר הצורך. אבל בחצי השנה הזאת, כשמדובר על עשרה דונם שישונו במעלות לתעשייה, יהיו אנשים במרכז הארץ שיבנו אלף דונם. אם תהיה ליזם ברירה – לבנות תעשייה במרכז הארץ באותה חצי שנה או לבוא למעלות, אני אומר לך: הוא לא יבוא למעלות. לכן גם לך עדיף שהחוק הזה לא יעבור.

היו"ר י' עזרן:

תודה. חבר הכנסת חיים אורון – איננו נוכח. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה. אחריו – אחרון הדוברים, חבר הכנסת עמנואל זיסמן. הרשימה סגורה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני ארבע שנים הביאה הממשלה הצעת חוק שמטרתה להגביר את הבנייה. מה למעשה קורה? למעשה קורה שהאינפלציה במשק בשנת 1994 אמורה לעלות מעל לתחזית ולרצון הממשלתי, מעל 8%. האינפלציה עלולה לעלות מעל 10%. דהיינו: הממשלה בתקציב חזתה אינפלציה של 8%, ואנחנו עלולים כולנו, המשק, להגיע לאינפלציה שתעלה על 10% ועל 11%. לולא העלייה במחירי הדיור, האינפלציה היתה מגעת ל-7%–8%. בגלל עליית מחירי הדיור

האינפלציה תהיה מעבר לתחזית. עליית מחירי הדיור איננה נובעת מבעיות מיסוי של הדיור. היא איננה נובעת משום גורם חשוב. העלייה במחירי הדיור נובעת מכך שאין די היצע. אין די סחורה בשוק. אין די דירות.

היו"ר י' עזרן:

ולמה אין די סחורה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מייד, אדוני היושב-ראש, אנחנו כאן בחבורה אינטימית ביום הראשון של כנס הכנסת.

היו"ר י' עזרן:

זה דבר מעניין וחשוב מאוד.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני אומר שביום הראשון שלנו לאחר הפגרה אנחנו כבר בחבורה אינטימית.

היו"ר י' עזרן:

מי יבנה לנו בית?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מי יבנה לנו בית, אדוני היושב-ראש. נכון.

אם כן, מה שקורה הוא שהעלייה במחירי הדיור נובעת מכך שאין דירות. אני רוצה לספר לכם, חברי הכנסת, שבשנות ה-60 חשבו, שאם יעמידו קרקע בזול לקבלנים, או אם ייתנו קרקע בזול לדיירים, מחירי הדירות ירדו. בנו שכונה לידנו כאן, בבית-וגן, ונתנו אותה לדיירים בזול, כי הקרקע היתה זולה. לאחר שבועיים דיירים מכרו את הדירות ברווח של 100%-200%. מדוע? כי לא היו דירות בשוק וחטפו את הדירות הללו.

אז לאחר ארבע שנים מגיע שר נכבד בממשלה ומבקש להאריך בחצי שנה נוספת הוראת שעה, חוק שהתחלנו בו ב-1990, שמטרתו היתה להביא היצע של דיור. והחוק הזה באמת הביא היצע גדול של קרקע, שהוא הבסיס לבניית יחידות דיור. אבל כאשר אנחנו שואלים את עצמנו אם להאריך את החוק או לא, אנחנו צריכים לשאול מה הגורם לכך שאין דירות. כי אם הביאו לנו הצעת חוק שמטרתה הגברת היצע הדיור, והצעת החוק הזאת איננה מובילה למטרה, אני אומר: החוק כרגע לא מעלה ולא מוריד. באמת לא חשוב אם נאשר אותו לחצי שנה. הוא תורם משהו, ללא ספק. אמר כאן חבר הכנסת בוחבוט, שהוא ראש עיר, והוא צודק, שכדי להקים תעשייה צריך את החוק הזה, והוא רוצה להקים תעשייה בעירו, כי יש לו רק יחידות דיור ואין לו תעשייה, וללא החוק הזה הוא יצטרך להתמודד עם הוועדות שלוש וארבע שנים.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת ויינשטיין – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

בבקשה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' עזרן:

השאלה היא: משנת 1990 עד היום, האם כל הקבלנים שקיבלו קרקע לבנייה מימשו? אני עונה – כי זו היתה שאלה רטורית: לא.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

נכון. לא מימשו.

היו"ר י' עזרן:

אז עכשיו נסיף להם.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

ההערה שלך, כבוד היושב-ראש, היא בהחלט נכונה.

מדוע אין דירות? יש לנו חוק מ-1990, ארבע שנים. אנו עומדים להאריך אותו בחצי שנה. יש זירוז הליכי בנייה. הכנסת נותנת את כל הכלים.

היו"ר י' עזרן:

ואין התחלות בנייה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הכנסת נותנת את כל הכלים. כל הצעת חוק שהגיעה לבית הזה, שעקבתי אחריו, התקבלה על-ידי הכנסת. באה הממשלה ואמרה: תנו לנו חוקים, הבנייה תגבר. החוקים האלה אושרו על-ידי הכנסת. אבל אם אין בנייה, אף שיש ביקוש והמחירים עולים, המסקנה שלי היא שלא הבונים אשמים, כי הבונים הם אלה שמעוניינים למכור ולספק סחורה, לספק דירות. הם רואים שהמחירים עולים, הם רואים שיש ביקוש, הם רוצים לבנות. זה האינטרס שלהם. הכנסת מחוקקת, נותנת כלים בידי הממשלה. מדוע אין דירות? המסקנה היחידה, אם יש חוקים, אם יש קרקע זמינה, אם יש קבלנים שרוצים לבנות, כי הם רוצים למכור ויש ביקוש לסחורה שלהם, אם יש דיירים שרוצים לקנות – – –

אדוני היושב-ראש, אני מבין שהקריאה להפסיק היא בניגוד לרצונך.

היו"ר י' עזרן:

ימשיך לבנות, אדוני, את הנאום שלו לפחות. יש לי סמכות, הפררוגטיבה שלי להאריך באיזה זמן, לא בחצי שנה כמובן, המשך בניית הנאום של אדוני, העשוי לתלפיות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

תודה רבה.

שוב אני אומר: אם יש קרקע, אם הכנסת נותנת לממשלה את כל החוקים, אם יש ביקוש לדירות כי המחירים עולים, יש ביקוש ויש זוגות צעירים שרוצים לקנות דירות, אם יש קבלנים שרואים שהמחירים עולים ויש ביקוש והם רוצים לבנות, מדוע לא בונים? זה לא רק שאין פועלים ויש סגר. זה גורם, ללא ספק.

מאיר שטרית (הליכוד):

רוצים לעשות ספקולציה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

יש בעיה היום למשק הישראלי עם פועלי בניין. ואני מברך את הממשלה שהחליטה להביא עובדים. אבל צריך לבחון את העניין, ואין לי תשובה, אני רק חש שמשהו בביצוע לא עובד. לאחר שכולנו נותנים את החוקים ונותנים את התיאוריה שהעסק צריך לעבוד, משהו ברשויות המקומיות, באדמיניסטרציה, בביצוע עצמו, שמעבר לחוקים, לא עובד.

לכן אני חושב שהבעיה המרכזית שלנו – לא שלנו, כי לנו, לכנסת, אין כלים לבחון את העניין, אבל אני פונה לשר – הבעיה המרכזית של הממשלה, כבוד השר, היא לבוא אלינו ולומר מה הכנסת, מעבר לחוקים שהיא נותנת לכם השכם והערב – הנה ביום הראשון של כנס הקיץ של הכנסת נאשר את זה – עושה כדי שהבעיה המרכזית של זוגות צעירים, של עולים חדשים, ואנחנו יודעים את הבעיה של העולים החדשים ושל המשק, דהיינו האינפלציה שהדיור גורם לה – עושה לפתרון הבעיה הזאת. והייתי מבקש שתאיר בדברי תשובתך את הידוע לך. אני אתמוך בהצעת החוק.

היו"ר י' עזרן:

תודה לחבר הכנסת ויינשטיין. חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

אולי, ברשותך, אדוני השר, קרקע יש מראשית שנות ה-90, ואז לא היה סגר, ול"ל עבד בקצב מהיר. למה לא בונים? שאלה גדולה. מפני שכל אחד אומר: אני, שהזדרזתי לבנות והייתי נאמן להחלטה ומכרתי אתמול, הפסדתי. נחכה ונמכור יותר ביוקר. אז מה לעשות נגד זה? אדוני בוודאי ישיב.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, בנאום הראשון שלו כשר הפנים בכנסת הזאת, דיבר השר אריה דרעי על יוזמות חקיקה נרחבות שלו ושל משרד הפנים. אין ספק שמאז קום המדינה ועד היום יש מאבק – והשר שחל היה איש מועצת עיריית חיפה והוא יודע זאת – על חיזוק הסמכות וביצור המעמד של השלטון המקומי לעומת השלטון המרכזי. ואני חייב לומר, שבמשך שנים יש פיגור רב בתחומים רבים. וכמי שהיה 24 שנה חבר מועצת עיריית ירושלים, אני מכיר את הנושא הזה. היתה הצדקה לאומית חיונית ממדרגה ראשונה לכך שחוקקו את החוק הזה, שהוא הוראת שעה, ב-1990.

היום אין כל הצדקה לחוק הזה. אני אצביע בעדו, כי אני לא רוצה להצביע בפתיחת כנס הקיץ של הכנסת נגד הממשלה, וגם יש לי יחס של כבוד לשר, שהוא איש יסודי מאוד, אבל הוא נתבקש להציג את החוק. אולם אני מקווה שבתקופה הזאת שהחוק יידון בה, אחרי שיאושר בקריאה ראשונה, יעשה מאמץ של ממש; אם אי-אפשר למנות שר פנים חדש, צריך להטיל את העול החשוב הזה על אחד השרים כדי שהוא יביא לנו בחודש אוקטובר, לפני שמחצית השנה הזאת שאנו מאריכים בה את החוק תסתיים, תיקון של ממש בחוק התכנון והבנייה, מ-1965, שיקטין את הסמכות של הוועדות המחוזיות וירחיב ויעמיק ויחזק את הסמכויות של העיריות והרשויות המקומיות.

היו"ר י' עזרני:

תודה על הקיצור ועל הדברים הנחרצים.

בבקשה, אדוני השר, תתייחס לנואמים ותסכם את הנושא ונעבור להצבעה.

חבל חבל שהממשלה לא הציעה עסקת חבילה של 30 חוקים, אולי היינו מעבירים אותם בהינף יד לכבוד היום הראשון של כנס הקיץ.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כאשר נתבקשתי להביא את הצעת החוק, אמרו לי: נרשמו כמה חברי כנסת, יש להניח אפילו שלא ידברו, ואין לך אלא חמש-עשר דקות והחוק עובר, כי בסך הכול זו הארכת תוקף לתקופה קצובה של חוק שהכנסת קיבלה, וקיבלה אותו עוד בשנת 1990. אבל רק אחרי הדיון בחוק זה הערב נוכחתי לדעת כמה צודק הפתגם הצרפתי שאומר, כי מי שלא היה חבר פרלמנט לא ידע לעולם מלודרמה מהי. אני רוצה להוסיף: לא ידע לעולם מלודרמה שנוצרת מלא-כלום מהי. כי האמת היא, שחבר הכנסת יהלום, אחרי הפגרה – פשוט התעוררתי המקצב ומהעוצמה של דבריו עד כדי כך שחשבתי שאולי זה לא החוק הנכון, החוק שהוא מדבר עליו.

חשבתי, מה קרה? לא קרה כלום. בסך הכול מדובר בהארכת תוקף של חוק, שהיתה מחשבה, כוונה אמיתית שלא יהיה צורך להאריך אותו פעם נוספת כי יש לממשלה הצעת חוק שבאה להקל את הליכי האישור של תוכניות בנייה. אבל מאחר שמדובר בתיקון יסודי, שיש לו השלכות, מנסים להגיע לתיאום מוקדם עם כל הגורמים, לרבות ההערות שהשמיע חבר הכנסת זיסמן על הסמכות של הרשות המקומית מול רשויות התכנון המרכזיות לאפשר מה שנקרא מסלול ירוק מהיר, ולדעתי זאת גם הדרך. בארצות-הברית אתה מקבל אישור על בנייה – כאשר המבקש יודע שהוא לא צריך לבקש חריגות, הוא מקבל אותו בתוך שבוע עד חודש ימים, לא יותר. בתוך חודש ימים נותנים את החותמת, המהנדס שחותם על התוכנית מתחייב שהתוכנית תואמת את תוכנית המתאר.

מאיר שטרית (הליכוד):

אדוני השר, גם על-פי החוק הקיים זה אפשרי היום.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת יהלום, חשבתי שאתה תבוא ותאמר על הממשלה הזאת, שזה שהיא מאמצת וממשיכה חוק שהיה בממשלת הליכוד ב-1990, מגיעה לה זכות כלשהי, שהיא בבחינת ממשלה שאתה מצפה ומקווה – איך נאמר, מי שלא משנה את דעתו לעולם אוהב את עצמו יותר מאשר את האמת. הנה, שינו את דעתם, אימצו את החוק שאז יזמו אותו. על מה יוצא הקצף, אני באמת לא יודע.

לחבר הכנסת שטרית, דיברת על פתח, "פתח כפתחה של מחט" וכן הלאה. ריבון העולמים, לא אנחנו פתחנו את הפתח. כל מה שדיברת עליו היה, והיו כאלה שהזהירו בזמנו את שר הבינוי אריק שרון, תאמין לי שגם אני הייתי ביניהם, ואמרתי למשל בעניין הקרוונים: אל תעשה את המשגה הזו, יגורו באוהלים, אז זה יהיה זמני, ולא יהיה צורך להקים מעברות ולא יתעשרו אנשים על לא-כלום. אגב, גם אתה וגם אני גרנו באוהלים, ולא קרה שום דבר. שום דבר לא קרה. אבל הוא לא רצה לשמוע.

מאיר שטרית (הליכוד):

אדוני השר, הייתי היחיד שהצביע בקבינט הקליטה נגד – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אני מאמין לך. אגב, כל מי שחווה את החוויה דיבר ופעל נגד, ועד היום, כשאני רואה את המעברות האלה, נחמץ לבי. על מה? אנחנו לא עושים זאת.

היו"ר י' עזרן:

אדוני השר, חבר הכנסת שטרית מקיים את האמרה: יגורנו קרוון. לא נאגורנו קאראבאך.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, חבר הכנסת שפי אומר שיש רוב בטוח.

שר המשטרה מ' שחל:

אני יודע, אבל אני לא יכול שלא להשיב ולא להתייחס ברצינות לחברי הכנסת, ולהשיב גם על כמה דברים שבאותה הזדמנות, ביצירת המלודרמה – חבר הכנסת בא-גד העלה את עניין העצורים המינהליים. מדוע? מפני שאני עונה על ההצעה.

חבר הכנסת בא-גד, אני פועל על-פי דין ועל-פי סמכות. הסברתי לך גם בעל-פה. היום שמעתי בחדשות דברים שלא אמרתי. תאמין לי, לא אמרתי כלום. יש הבדל בין אדם שניידן למאסר – גם אז שני-שלישים מהתקופה הוא חייב לרצות. הוא לא משוחרר.

יוסף בא-גד (מולדת):

גם אם אשתו ילדה?

שר המשטרה מ' שחל:

תסלח לי, תן לי לסיים. הוא לא יכול להשתחרר לפני זה. עצור מינהלי שעצור – בין שלושה חודשים לחצי שנה, הוא נמצא במעצר מינהלי מפני שיש חשד ורוצים למנוע ממנו שיעשה מעשה. הוא לא נשפט בגלל מעשה שעשה אלא בגלל חשש שהוא יעשה מעשה.

אני שאלתי את היועץ המשפטי לממשלה והוא אמר לי שאין לי סמכות לתת לו אפשרות לצאת כי זה לא נקבע בחוק, והפנה אותי – ואני הפניתי אותך – לסמכות של הערר של מה שנקרא עיון מחדש. אגב, הם יודעים זאת היטב, באופן חד-משמעי, כי הם בקיאים בכל ההליכים. אתה בא ואומר: שמע, תשחרר, תיתן לי גיבוי, ואם נשב בבית-הסוהר אז אתה תשב יחד אתי. איזה שר משטרה יכול לעשות דבר כזה?

היו"ר י' עזרן:

הוא התכוון להזמין את אדוני לברית מילה.

שר המשטרה מ' שחל:

אני יודע אבל אני לא יכול. אני הסברתי באווירה הכי טובה, ותאמין לי שכל פנייה זוכה לטיפול.

יוסף בא-גד (מולדת):

מה עמדתך האישית?

שר המשטרה מ' שחל:

אני פועל על-פי דין. אני לא יכול לפעול אחרת. אני רוצה רק לסכם את דברי.

היו"ר י' עזרן:

כאשר השר לא יעמוד פה תשאל אותו מה דעתו האישית.

יוסף בא-גד (מולדת):

כולנו ממהרים. נעשה עוול. כסדום היינו ולעמורה דמינו.

היו"ר י' עזרן:

לא, אל תגזים.

שר המשטרה מ' שחל:

בלי מלים כאלה. על מה? אני לא מבין את זה. אדוני, אין מניעה שהם יפנו לערכאה, לשופט, לא לאיש פוליטי. הם יכולים לפנות לבית-המשפט ובאותו יום הוא ידון בבקשה שלהם. על מה הוויכוח?

יוסף בא-גד (מולדת):

הם לא יכולים. יש מעצור.

שר המשטרה מ' שחל:

אין שום מעצור. חד-משמעית.

היו"ר י' עזרן:

הוא לא איבד את כל זכויותיו?

שר המשטרה מ' שחל:

אני רוצה לתרום משפט אחד לדבריו של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין. שאל אותי אחד האנשים שעוסקים בענף, מדוע עם החקיקה ועם מלאי הדירות המחירים לא מוזלים? שים לב שהתחלות הבנייה בדרך כלל בנויות היום על בסיס של מימון הניתן כדי לחדש את מלאי הדירות שנמכרו. מה עושים הקבלנים? הם מתחילים בנייה של דירות חדשות במספר הדומה או הזהה למספר הדירות

שהם מכרו. וכאן, לדעתי, הבעיה של המערכת, כי אם יגדילו את המלאי יש להניח שהמחירים ירדו. אני חושב שהכנסת צריכה להתייחס לנושא הזה, כי זה מסוג הנושאים שבהם הכול רוצים לתרום.

אבל אי-קבלת החוק, אדוני היושב-ראש, תביא מייד להעלאת מחירים נוספת. אנחנו אומרים: תנו את חצי השנה, נביא חוק שבא לטפל בבעיות היסוד של חוק התכנון והבנייה. נפל בחלקי להביא דבר פרוצדורלי מאוד לעניין הזה, והפכתם אותו לדיון דרמטי מעל ומעבר.

מאיר שטרית (הליכוד):

אדוני השר, אתה מתחייב בשם הממשלה שלא להאריך את החוק מעל חצי שנה?

שר המשטרה מ' שחל:

אני יכול להתחייב בשמי שאני אתנגד – אני מבטיח לך, גם בוועדת השרים לענייני חקיקה וגם בממשלה – שתהיה הארכה נוספת מעבר להארכה הזאת. בסך הכול אני לא חושב שזה טוב.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה תשובת השר?

היו"ר י' עזרן:

אדוני השר, ברשותך האדיבה, לגופו של עניין, אלה שקיבלו ולא מימשו, מה עושים כדי להתנות וכדי לבצע? למה? מפני שכדאי להם שלא להזדרז – – –

מאיר שטרית (הליכוד):

צריך לבטל להם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

צריך לווסת...

היו"ר י' עזרן:

אדוני, יש ויסות מניות ויש ויסות בנייה. כבר מספיק היה חורבן בוויסות המניות. נכון שאסור לי להתערב מכאן.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, עד כמה שידוע לי, הנושא הזה עלה בממשלה. יכול להיות שצריך להתייחס אליו. לי נדמה שתוכניות כאלה יש להן מועד סיום, ונקבע איזה מועד. אני מציע שבדיון בוועדת הפנים תוכלו להתייחס גם לשאלה הזאת.

שאל יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, לא נתת לי תשובה – סעיף 2 של החוק – למה לתת לו פרס של עוד חצי שנה?

שר המשטרה מ' שחל:

זה מה ששאל אותי היושב-ראש. אדוני היושב-ראש שאל את השאלה, ואני עניתי שתוכלו להתייחס לכך בוועדה.

היו"ר י' עזרן:

תודה לאדוני השר על תשובתו המנומקת.

אנחנו עוברים להצבעה בקריאה ראשונה על הצעת חוק הליכי תכנון ובנייה (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשנ"ד-1994. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 10

נגד – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הליכי תכנון ובנייה (הוראת שעה) (תיקון מס' 6),

התשנ"ד–1994, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

עשרה בעד, שני מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהחוק עבר בקריאה ראשונה ויעבור לוועדת הפנים לשם הכנתו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

תודה, רבותי. הישיבה נעולה. הישיבה הבאה – מחר, אם ירצה השם, יום שלישי, בשעה 16:00.

הישיבה ננעלה בשעה 20:59.